

การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา
กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

พิมตะวัน ลาภวิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE STUDY OF MUSIC INSTRUCTION FOR EAR TRAINING
IN GRADUATE STUDIES A CASE STUDY: BACHELOR OF
MUSIC PROGRAM COLLEGE OF MUSIC,
MAHIDOL UNIVERSITY**

PIMTAWAN LAPWANICH

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Art in Music
Academic year 2019**

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับ
อุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ชื่อผู้วิจัย พิมตะวัน ลาภวนิชย์

สาขาวิชา ดนตรีตะวันตก

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.ปริญานันท์ พร้อมสุขกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาดำเนินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์านันท์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล)

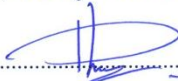
กรรมการ

(ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง)

กรรมการ

(ดร.ปริญานันท์ พร้อมสุขกุล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัญ)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะใน ระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ชื่อผู้วิจัย	พิมตะวัน ลาภวนิชย์
สาขา	ดนตรีตะวันตก
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ปริญญาพันธ์ พร้อมสุขกุล
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะในระดับปริญญาตรี ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน 2) ด้านวิธีการสอน 3) ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน 4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตการสอนแบบไม่มีส่วนร่วม จากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต จำนวน 3 คน ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน และหัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต จำนวน 1 คน

ผลวิจัยพบว่า 1) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน กำหนดโดยหัวหน้ารายวิชา ผู้สอนส่วนใหญ่เน้นการสอนเรื่องเสียงประสาน และผู้สอนอีก 1 คน เน้นการสอนในทุกด้าน 2) ด้านวิธีการสอน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ การบรรยาย การสาธิตและการปฏิบัติ 3) ด้านเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน เป็นไปตามคำอธิบายวิชาและเป็นทิศทางเดียวกันเสมอ มีการนัดหมายเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจหรือยังปฏิบัติได้ไม่ดี 4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ขึ้นตอนและกิจกรรมขึ้นอยู่กับผู้สอนแต่ละคน และมีเปียโนเป็นสื่อการสอนอยู่เสมอ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล การวัดผลจะเป็นการเก็บ

คะแนนและมีการแบ่งสัดส่วนคะแนนอย่างชัดเจน มีการวัดผลทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียนและมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการวัดผล โดยจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียน ได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนว่า ควรกำหนดจุดประสงค์อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้สอนปฏิบัติตามได้ถูกต้องและเป็นทิศทางเดียวกันและควรมีการประชุมร่วมกันอยู่เสมอ ควรใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ การบรรยาย การสาธิต การปฏิบัติ ควรจัดเวลาในการสอนเสริมในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจหรือยังปฏิบัติได้ไม่ดี ผู้สอนควรใช้เปียโนเป็นสื่อการสอนและมีสื่อการสอนเพิ่มเติม เช่น สื่อทางเทคโนโลยี และควรมอบหมายการบ้านให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ การวัดผลควรแบ่งสัดส่วนของคะแนนชัดเจน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน โสตทัศนศึกษา อุดมศึกษา

Title	The Study of Music Instruction for Ear Training in Graduate Studies A Case Study: Bachelor of Music
Program	College of Music, Mahidol University
Author	Pimtawan Lapwanich
Program	Western Music
Major Adviser	Assistant Professor Dr.Pimonmas Promsukkul
Co-advisor	Dr.Chalinee Suriyonplengsaeng
Co-advisor	Dr.Preeyanun Promsukkul
Academic Year	2019

ABSTRACT

This qualitative research aimed to investigate the following five dimensions of music instruction methods for ear training in undergraduate studies :1) Defining teaching objectives; 2) Teaching methods; 3) Teaching content; 4) Learning activities and 5) Evaluation by studying data collected from the semi-structured interviews and non-participant observation of 3 instructors of ear training, 3 student representatives and 1 course leader in ear training.

The results on the five dimensions revealed the following: 1) In defining teaching objectives, the objectives in the course description were determined by the course leader; 2 instructors focused on teaching in harmony and 1 instructor focused on all content. 2) For teaching methods, the focus was on self-practice and the use of integrated teaching methods, namely lecture, demonstration and practice. 3) The teaching content was based on the course description and was always in the same direction. Additional appointments were made with students on the topics in which the students were either interested or not performing well. 4) As for learning activities, the steps and activities depended on each instructor and always included a piano as teaching media. 5) In the area of evaluation, the evaluation should be clearly divided into sections and evaluated both during and after the course. In the interviews with instructors and students, it was suggested that clear objectives should be set

for instructors to follow correctly and in the same direction. Furthermore, meetings should always be held together with the use of integrated teaching methods, namely lecture, demonstration and practice. Extra time should be arranged on topics of student interest or areas in which students are not performing well. Instructors should always have a piano and technology as teaching media. Instructors should give assignments for students to practice, while the evaluation should show clear scoring categories.

Keywords: Music Instruction, Ear Training, Graduate Study

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา
หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วย
ความอนุเคราะห์อย่างดี จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง
ที่ให้ความกรุณา ระยะเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการ
ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุก
ท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็น
ประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ และขอขอบคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการทำวิจัยในครั้ง
นี้ ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวและเพื่อนๆทุกท่านที่ให้กำลังใจ อีกทั้งความช่วยเหลือต่าง ๆ ใน
การทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของบิดา มารดา ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้
การอบรม ดูแลและสั่งสอน ปลุกฝังความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ
ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดและให้ความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริมและ
สนับสนุนแก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ

พิมตะวัน ลาภานิชย์

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ก
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
	กิตติกรรมประกาศ	จ
	สารบัญ	ฉ
	สารบัญภาพ	ซ
	สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนการสอน	7
	หลักการและแนวคิดการสอน สโตททักษะ	29
	บริบทวิชา สโตททักษะของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	44
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	52
	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	52
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	การสังเกตการสอน	56
	การสัมภาษณ์	61
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	74
	สรุปผลการวิจัย	74
	อภิปรายผล	83
	ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม		93
ภาคผนวก		99
	ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	100
	ภาคผนวก ข หนังสือราชการ	102
	ภาคผนวก ค แบบตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ	108
	ภาคผนวก ง ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องการประเมินคุณภาพของแบบ สัมภาษณ์และความเหมาะสมของแบบสังเกตการสอน.....	118
	ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน ตัวแทนนักศึกษาและหัวหน้ารายวิชา	127
	ภาคผนวก ฉ แบบสังเกตการสอน	145
	ภาคผนวก ช ภาพประกอบงานวิจัย	147
	ภาคผนวก ซ แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย	149
ประวัติผู้วิจัย		151

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2	ระดับการสอบของ Trinity College London.....	19
3	โครงสร้างการสอบ ABRSM.....	21
4	การประสานเสียง 4 แนวทำนอง	33
5	สัญญาณมือประกอบการร้องโน้ต	36
6	หนังสือ Theory of Harmony	43
7	หนังสือ โศดาเย 333	64
8	หนังสือ โศดาเย 77	65
9	หนังสือ โศดาเย 66	65
10	หนังสือ โศดาเย 55	65
11	ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 333 หนังสือ โศดาเย 333	66
12	ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 77 หนังสือ โศดาเย 77	66
13	ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 66 หนังสือ โศดาเย 66	66
14	ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 55 หนังสือ โศดาเย 55	66

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับเตรียมอุดมคนตรี วิชาทฤษฎีคณิตไทย วิชาทฤษฎีคณิตตะวันตก และวิชาโสตทักษะ.....	22
2	การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับเตรียมอุดมคนตรีวิชา ปฏิบัติคนตรี.....	23
3	การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี วิชา ทฤษฎีคณิตไทย วิชาทฤษฎีคณิตตะวันตก และวิชาโสตทักษะ.....	23
4	การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี วิชาปฏิบัติคนตรี...	24
5	โครงสร้างของคอร์ส	32
6	ลักษณะของตัวโน้ตและตัวหยุด	34
7	เนื้อหาสาระในหนังสือเรียนของโคดาเย	38
8	โครงสร้างหลักสูตรครุศึกษาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครุศึกษาศิลปมหาวิทาลัยมหิดล	45
9	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนของอาจารย์อาจารย์สุรัตน์ เหมมาลีลากุล ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต.....	56
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนของอาจารย์อัยวิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต.....	58
11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนของอาจารย์นันทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต.....	59
12	สรุปผลการวิจัยด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	75
13	สรุปผลการวิจัยด้านวิธีการสอน	76
14	สรุปผลการวิจัยด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน	77
15	สรุปผลการวิจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	79
16	สรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล	80
17	สรุปผลการวิจัยด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากตัวแทนนักศึกษา	81
18	สรุปผลการวิจัยด้านการจัดการและบริหารการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะใน ระดับอุดมศึกษาจากหัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันวิชาดนตรีเป็นแขนงวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับในประเทศไทย ผู้คนเริ่มให้ความสนใจในการศึกษาวิชาดนตรีมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต จึงทำให้เกิดหลักสูตรดนตรีต่าง ๆ มากมาย ทั้งโรงเรียนในระบบหรือนอกระบบและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต่างก็มีการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระการเรียนการสอน วิธีการสอนต่าง ๆ ให้ทันยุคทันสมัย เพื่อตอบโจทย์ในการเรียนการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพสูงสุด วิชาดนตรีจึงถือเป็นอีกแขนงหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาของประเทศไทย ในการเป็นนักดนตรีที่สมบูรณ์ ต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลากหลายด้าน เช่น การปฏิบัติเครื่องดนตรี ทฤษฎีดนตรี การอ่านโน้ต การเขียนโน้ต และการฟังโน้ต องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนแต่มีความสำคัญอย่างมาก และในการเป็นนักดนตรีที่ดีและสมบูรณ์ วิชาโสตทักษะเป็นวิชาหนึ่งที่สำคัญกับการเรียนดนตรีสากล เพราะการที่นักเรียนจะปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ดี การฟังที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ วิธีการหนึ่งที่จะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจ และซาบซึ้งต่อการเรียนดนตรีได้ดีที่สุด คือ การให้ความรู้ความเข้าใจด้วยการให้ประสบการณ์การเรียนรู้จริง เช่น การเล่นดนตรี การทำกิจกรรมดนตรี การฟังดนตรี (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2555)

ดนตรีเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเสียง ไม่ว่าจะเป็นผู้ปฏิบัติเอง หรือผู้ฟัง ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเสียงทั้งสิ้น ซึ่งการเล่นหรือการฟังเสียงดนตรีนั้นต้องใช้ทักษะการทำงานของระบบโสตประสาท โดยมีหูเป็นอวัยวะที่สำคัญในการรับรู้เสียงต่าง ๆ ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง ที่ถูกถ่ายทอดออกมาด้วยเสียง ฉะนั้นการรับรู้ของเสียงจึงเป็นสิ่งสำคัญมากของผู้ที่เรียนดนตรี การฟังเสียงเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญและเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในกระบวนการการเรียนรู้ด้านเสียง (นิอร เตรีตณชัย, 2562) วิชาโสตทักษะในดนตรีเบื้องต้น วัตถุประสงค์หลักคือการพัฒนาการได้ยินเสียงและสามารถแยกแยะลักษณะของเสียงได้ ทั้งด้านทำนอง จังหวะ เสียงประสาน เป็นต้น

ในองค์ประกอบทุก ๆ ด้านของดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติ การบรรเลง การร้อง การแต่งบทเพลง หรือการฟังเพลง จำเป็นจะต้องใช้ทักษะด้านโสตประสาท เพราะเสียงและทำนองของดนตรีนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของดนตรี ด้วยเหตุนี้ในการเรียนดนตรีจึงจำเป็นต้องมีการเรียนและฝึกในด้านโสตประสาท ดังเช่นในงานวิจัยของจากรุวรรณ สุริยวรรณ (2549) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกทักษะด้านโสตประสาท เป็นส่วนสำคัญในการเรียนดนตรี ผู้ที่ผ่านการฝึกด้าน

โสตทักษะ สามารถจำระดับเสียงได้แม่นยำและสามารถจำแนกแยกเสียงต่าง ๆ ได้ จะช่วยให้การศึกษาในด้านดนตรีมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี (สมชาย อมะรักษ์, 2532)

ในการเรียนดนตรีระดับอุดมศึกษา วิชาโสตทักษะถือว่ามีความสำคัญและเป็นพื้นฐานส่วนหนึ่งในการเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนในเรื่องของการฟังและการร้องโน้ตให้ถูกต้อง เนื่องจากทำนองและจังหวะเป็นหัวใจหลักของดนตรี ถ้าการฟังไม่ดี อาจจะทำให้การเล่นดนตรีผิดเพี้ยนและการเรียนการสอนดนตรีจะไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยจะพบว่า ในทุก ๆ สาขา อันได้แก่ สาขาการแสดงดนตรี สาขาดนตรีศึกษา สาขาการประพันธ์เพลง สาขารัฐกิจดนตรี หรือสาขาเทคโนโลยีดนตรี ยังต้องเรียนวิชาโสตทักษะและเมื่อนักศึกษามีทักษะด้านโสตประสาทที่ดีแล้วทั้งด้านทำนอง จังหวะและเสียงต่าง ๆ จะทำให้การเล่นดนตรีได้ไพเราะ ถูกต้อง ไม่ผิดเพี้ยน และนอกจากนั้นยังสามารถแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ในดนตรีได้ดีและนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติดนตรีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ จูซาร์ตน์ มณีวัลย์ (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนโสตทักษะไว้ว่า นักวิชาการและครูสอนเปียโนได้ให้ความสำคัญต่อการสอนโสตทักษะเพราะจัดได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่จำเป็นและสำคัญเพื่อนำมาซึ่งการรับรู้ทางด้านดนตรี สำหรับผู้ที่เรียนดนตรีทุกแขนง ทุกระดับ เพราะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ความซาบซึ้งในดนตรี และความสามารถจำแนกแยกเสียงต่าง ๆ ได้แม่นยำและถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการเรียนเครื่องดนตรีและการร้อง ทำให้เกิดพัฒนาการการได้ยินภายใน (Inner Hearing) และสามารถทราบได้ทันทีเมื่อเสียงผิดเพี้ยนไปจากโน้ตจริง

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ของการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะ พบว่ามีหลายด้าน ทั้งในด้านผู้เรียน ด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านเนื้อหาสาระในการเรียน เนื่องจากวิชาโสตทักษะยังไม่ได้มีแนวทางหรือหลักการในการเรียนการสอนที่เห็นได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมในหลักสูตรต่าง ๆ ผู้สอนหรือผู้เรียนในบางครั้งยังไม่ได้เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาโสตทักษะเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากตัวหลักสูตรและแนวทางต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนโสตทักษะ พบว่า งานวิจัยส่วนมากจะศึกษาผลของการฝึกโสตประสาทที่มีต่อทักษะดนตรีด้านอื่น การศึกษาการสอนโสตทักษะตามแนวสุดา พนมยงค์ (นิอร เตรีตตันชัย, 2562) การนำแนวความคิดโคคายไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนร้องเพลงของครูและนักเรียน (วิมลรัตน์ วิมลรัตนกุล, 2547) ในขณะที่งานวิจัยที่ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะระดับอุดมศึกษายังมีเป็นจำนวนน้อย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นวิทยาลัยดนตรี เปิดสอนวิชาเกี่ยวกับดนตรี โดยตรง ตั้งแต่ระดับเตรียมอุดมดนตรี (ม.4 – ม.6) จนถึงระดับปริญญาเอก ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ของดนตรี ทั้งดนตรีไทยและสากลและวิชาโสตทัศนศึกษาเป็นหนึ่งในวิชาที่ถูกระบุลงในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาแกนดนตรีในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2561 นี้ ซึ่งมีทั้งหมด 4 รายวิชา เริ่มจากวิชา ดศทพ 131 การฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1 ดศทพ 132 การฝึกโสตและการอ่านโน้ต 2 ดศทพ 231 การฝึก โสตและการอ่านโน้ต 3 และดศทพ 232 การฝึกโสตและการอ่านโน้ต 4 และเนื้อหาสาระที่เรียนใน วิชาการศึกษาโสตและการอ่านโน้ตของสถาบันการศึกษานี้ อาจารย์ผู้สอนได้นำแนวทางหลาย แนวทางที่เป็นที่ยอมรับมาใช้ในการเรียนการสอน อันได้แก่ แนวทางของโคคาย ซึ่งโคคายเป็นนัก การศึกษาด้านดนตรีและเป็นผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญของฮังการี ซึ่งเขามีการจัดลำดับเนื้อหาการเรียนการสอนดนตรีตามลำดับจากง่ายไปยาก จะเน้นการร้องเพลงเป็นหลักควบคู่กับการอ่านและ เขียนโน้ต โคคายมีแนวคิดที่ว่า ดนตรีต้องมีการพัฒนาเช่นเดียวกับภาษา เด็กควรที่จะฟังดนตรีก่อนที่จะ เล่นหรือร้อง เมื่อเด็กมีประสบการณ์มากพอก็สามารถฝึกการอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ โดยมีการ ใช้สัญลักษณ์มือในกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้การอ่านโน้ตระบบ ซอล-ฟา เรียงลำดับจากขึ้น ง่ายไปสู่ชั้นยาก ผู้เรียนจะได้ทั้งด้านจังหวะ ทำนอง ระดับเสียง และการประสานเสียงด้วยการร้อง ตามแบบฝึกหัดของโคคาย ตามลำดับและความเหมาะสมของระดับผู้เรียน (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ , 2555) และแนวทางของอาร์โนลด์ โชนเบิร์ก เป็นผู้ประพันธ์เพลงไว้มากมายรูปแบบตามแนวความคิด ในช่วงปลายสมัยโรแมนติก เอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยเขาได้ริเริ่มคิดการแต่งเพลงโดยใช้แนวคิดใหม่คือใช้ ระบบทเว็ลฟ-โทน (Twelve Tone System) คือการนำเสียงสูง - ต่ำทั้งหมด 12 เสียง มาเรียงกันเป็นลำดับที่ แน่นอน โดยหลีกเลี่ยงไม่ให้มีเสียงหลัก (Tonic) นอกจากผลงานด้านดนตรี โชนเบิร์กยังมีผลงานการเขียน ด้วย ได้แก่ “ทฤษฎีแห่งเสียงประสาน” (Harmonielehre) ในปี ค.ศ.1911 ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ (Theory of Harmony) ในปี ค.ศ.1947 เนื้อหาสาระในหนังสือ Theory of Harmony มีอยู่หลายหัวข้อ เช่น ความกลมกลืน โหมด คอร์ด การเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของคอร์ด การประสานเสียง เป็นต้น ซึ่ง รายวิชาการศึกษาโสตและการอ่านโน้ต ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของหนังสือเล่มนี้ในการเรียนการสอน เช่นกัน ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางที่ดีและได้มาตรฐาน มีการเรียนที่เห็นเป็นรูปธรรมในการเรียนดนตรี ในระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าหลักสูตรของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาทักษะในทุก ๆ ด้านในการเรียนดนตรีอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้เรียน หรือนักศึกษาทางด้านดนตรี มีทักษะที่ดีและได้มาตรฐานอย่างเต็มที่

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาวิชา โสตทักษะ ซึ่งวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ถือเป็นสถาบันการศึกษาทางดนตรีที่ได้รับ การยอมรับในการจัดการเรียนการสอนดนตรีให้กับผู้เรียน โดยการจัดการเรียนการสอนวิชา โสต ทักษะของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มีระบบแบบแผน มีมาตรฐานและมีความทันสมัยเป็นสากล ผู้วิจัย จึงเห็นความสำคัญของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชา โสตทักษะของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเป็นแนวทางการจัดเรียนการสอนวิชา โสตทักษะที่ถูกต้องใน ระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชา โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เท่านั้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1. อาจารย์ผู้สอนทั้งหมดในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต	3 คน
2. ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4	3 คน
3. หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต	1 คน

ในการวิจัยการศึกษากิจการการจัดการเรียนการสอนวิชา โสตทักษะ ในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้ ศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

ศึกษาวิธีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนของวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต ว่ามีจุดประสงค์ในด้านใดบ้างที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นลำดับ

2. ด้านวิธีการสอน

ศึกษาวิธีการสอนของอาจารย์แต่ละท่าน ว่ามีวิธีการสอนในห้องเรียนอย่างไร ใช้ เทคนิคแบบใดบ้างในการสอนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุด ในการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

3. ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

การร้องระดับเสียงและทำนอง (Sight Singing)

การตบจังหวะ (Sight Clapping)

การฟังและบันทึก (Dictation)

ขั้นคู่เสียง (Interval)

คอร์ด (Chord)

การประสานเสียง 4 แนวทำนอง (4 Parts Harmony)

4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ศึกษาวิธีการเลือกกิจกรรมของอาจารย์ผู้สอน ว่าอาจารย์ผู้สอนมีการใช้กิจกรรมแบบใดในห้องเรียน และมีผลอย่างไรต่อผู้เรียน

5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผล ว่ามีวิธีการวัดผลอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไร มีการวัดผลในทุกสัปดาห์หรือทุกเทอม เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลที่ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จ.นครปฐม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม - พฤศจิกายน ปีการศึกษา 2562

ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเฉพาะวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตเท่านั้น โดยจะไม่รวมรายวิชาปรับพื้นฐานการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนโสตทักษะระดับอุดมศึกษาได้
2. ได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอื่น ๆ ที่สนใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิชาโสตทักษะ หมายถึง รายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต สำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี ของหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

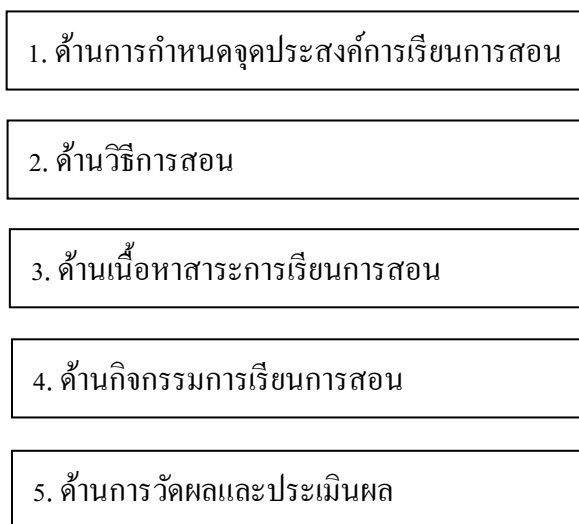
การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโสตทักษะระดับอุดมศึกษา โดยมีเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์รายวิชา วิธีการสอน เนื้อหาสาระในการเรียน การสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่าน ในระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

นักศึกษา หมายถึง ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการเรียนในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ตทั้ง 4 วิชา

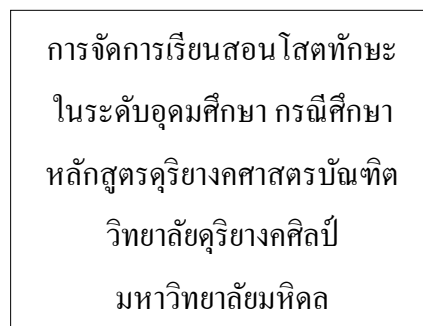
หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต หมายถึง ผู้ที่ควบคุมดูแลและออกแบบรายละเอียดเนื้อหาสาระรายวิชาการฝึกโสตและการอ่าน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ

ที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นการศึกษาแนวทางการสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษาด้านดนตรี ซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ อันได้แก่ หลักทั่วไปในการสอนดนตรีเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน โดยรวมของดนตรี โสตทักษะ เป็นวิชาที่สำคัญ วิชาหนึ่งในการเรียนการสอนด้านดนตรี การสอน โสตทักษะ เป็นกระบวนการฝึกในด้านการฟัง และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนดนตรี การสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา อันเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญและสำคัญในหลักสูตรการเรียนการสอนด้านดนตรีโดยเฉพาะ นอกจากนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาประวัติที่มาของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์และรายวิชาการฝึกโสตและการร้อง ที่ถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตนี้ด้วย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา รวบรวม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวทางการจัดการเรียนการสอน
2. หลักการและแนวทางการสอน โสตทักษะ
3. บริบทวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ตของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวทางการจัดการเรียนการสอน

1. ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

อัจฉริกา ไพศาลศรีสมสุข (2559) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอน ไว้ว่า กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติ ให้กับผู้เรียน โดยใช้กระบวนการ วิธีการ สื่อเทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ เรื่องใดเรื่องหนึ่งในระดับใดระดับหนึ่ง

ทิสนา เขมมณี (2557) ให้ความหมายของการเรียนการสอน ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ วิธีการ สื่อและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่

กำหนดไว้ โดยมีการเตรียมการและมีกระบวนการที่เป็นแบบแผน รวมถึงการเน้นความสำคัญกับ ผู้เรียนในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2537) ให้ความหมายของการเรียนการสอนไว้ว่า กิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมหรือแบบแผน ต่าง ๆ ที่ผู้สอนเป็นผู้จัดขึ้นให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยสิ่งที่คุณสอนต้องคำนึง คือ ความต้องการของผู้เรียน การจูงใจ การลำดับขั้นตอนให้เหมาะสม กิจกรรมที่ผู้สอนจัดขึ้นจะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้

2. ทฤษฎีและแนวคิดการจัดการเรียนการสอน

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) ได้กล่าวถึงการนำทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้น ของ มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) เพื่อมาใช้ในการเรียนการสอน

1. ครูต้องพยายามดูแลและช่วยให้เด็กได้รับความสบายทางร่างกายเป็นอย่างแรก โดยเฉพาะในด้านสถานที่ กล่าวคือ เด็กจะต้องมีอาหารรับประทานครบทุกมื้อ มีน้ำดื่มที่สะอาด อาหารว่างระหว่างมื้อ ห้องเรียนควรที่จะอากาศถ่ายเท ไม่ร้อนอบอ้าว

2. จัดบรรยากาศห้องเรียนให้เด็กรู้สึกปลอดภัย มีความมั่นใจในตัวครู บรรยากาศในห้องควรที่จะประณีประนอม ไม่เครียด ไม่อึดอัด และไม่ควรมีคำพูดไม่ดีจากครูหรือ เพื่อนนักเรียนด้วยกัน

3. ครูควรจำชื่อนักเรียนให้ห้องให้ได้ และเรียกชื่อนักเรียนได้ถูกต้อง

4. ครูควรหาเวลาซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่ต้องการรับช่วยเหลือเป็นพิเศษ

5. ถ้านักเรียนเจ็บป่วย ครูควรให้เพื่อนนักเรียนแสดงถึงความห่วงใย เอื้ออาทรกัน โดยการไต่ถามหรือแสดงออกด้วยวิธีการที่เหมาะสม

6. ครูควรเปิด โอกาสให้นักเรียนแสดงศักยภาพ เพื่อให้เด็กรู้ว่าตนเองมีค่าและ ได้รับการยอมรับ

7. ครูควรเปิด โอกาสให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าตามที่เด็กแต่ละคนวางเป้าหมายไว้ โดยครูจะเป็นคนคอยช่วยเหลือ

8. ครูควรให้โอกาสนักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

9. ครูไม่ควรเข้มงวดกับนักเรียนมากเกินไป เพราะนักเรียนจะรู้สึกเบื่อหน่าย

10. ครูควรหาประสบการณ์ที่ช่วยให้เด็กเกิดความสำเร็จในด้านการเรียน ศิลปะ ดนตรี และกีฬา เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกในทางบวก

บลูม (Bloom, 1956) กล่าวถึงรูปแบบการสอนตามจุดประสงค์หลักของการศึกษาไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย หรือสติปัญญา (Cognitive Domain) รูปแบบการสอน ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้และความสามารถทางด้านสติปัญญา

2. จุดมุ่งหมายด้านเจตพิสัย (Affective Domain) รูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทางด้านอารมณ์และสังคม

3. จุดมุ่งหมายด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) รูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านร่างกาย

เกลสส์เซอร์ (Rolet Glasser) กำหนดองค์ประกอบของการสอนไว้ 4 ข้อ ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนการสอน หมายถึง จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนว่าด้วย ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างไร

2. พฤติกรรมและพื้นฐานของผู้เรียน หมายถึง ความพร้อมของผู้เรียน ผู้เรียนต้องมี วุฒิภาวะที่จะรับรู้การสอนของครูได้

3. การจัดกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการให้เกิดการเรียนการสอนขึ้นมา

4. การวัดและประเมินผล คือเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียน ว่าบรรลุตาม จุดมุ่งหมายหรือไม่

กาเย (Robert M. Gangne 1985) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นการจัดกิจกรรม 9 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นสร้างความสนใจ
2. ชั้นแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้
3. ชั้นทบทวนความรู้เดิม
4. ชั้นเสนอบทเรียนใหม่
5. ชั้นในแนวการเรียนรู้
6. ชั้นลงมือปฏิบัติ
7. ชั้นแจ้งผลการปฏิบัติการ
8. ชั้นประเมินค่า
9. ชั้นเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน

3. รูปแบบและวิธีการสอน

เนื่องจากผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลการจัดการเรียนการสอน ใน 5 ด้าน คือ 1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน 2. ด้านวิธีการสอน 3. ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน 4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 5. ด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้วิจัยจึงทำการสืบค้นข้อมูลในด้านรูปแบบและวิธีการสอน ตามหัวข้อที่กล่าวมาข้างต้น

3.1 รูปแบบและวิธีการสอนโดยทั่วไป

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ที่ช่วยในการเรียนการสอนควรเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) คือ การบอกรัฐประสงค์โดยใช้กริยาที่ทำให้เห็นผู้เรียนกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการสอน โดยตรง และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้มาจากการศึกษาวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบกันกับแนวคิดของผู้สอน ซึ่งต้องเกี่ยวข้องการเนื้อหาการสอน และกิจกรรม (นิสาชล บังคม, 2553)

จุดประสงค์ เป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนในระดับรายวิชา ซึ่งแสดงถึงทิศทางในการเรียนการสอน โดยผู้สอนจะต้องพิจารณาและวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน เพื่อที่จะสามารถทำการวัดผลและประเมินได้ถูกต้อง (สิทธิพร สวากลาง, 2553)

การกำหนดวัตถุประสงค์ตามแนวคิดของ ทาบา (Taba, 1962) มีการพิจารณาในการเลือกวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมของเราหรือไม่
2. มีส่วนสัมพันธ์ต่อเนื่องกันกับเนื้อหาสาระและการเรียนรู้หรือไม่
3. แสดงถึงความแจ่มชัดเกี่ยวกับการเลือกและการจัดประสบการณ์เรียนรู้หรือไม่
4. แสดงถึงระดับพฤติกรรมต่าง ๆ ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน
5. วัตถุประสงค์แต่ละข้อแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะมากน้อยเพียงใดและมีการซ้ำซ้อนกับวัตถุประสงค์ข้ออื่นหรือไม่

การซ้ำซ้อนกับวัตถุประสงค์ข้ออื่นหรือไม่

การเตรียมการสอน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้สอน เพราะการเตรียมตัวทางด้านเนื้อหา แนวคิดต่าง ๆ จะทำให้ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน เป็นการวางแผนล่วงหน้าว่าในกิจกรรมที่จะทำ อะไรจะเกิดขึ้นบ้างในกิจกรรม อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และทำให้การสอนดำเนินไปได้ด้วยดี (อัญชนา สุตมาต, 2546)

การสอนการฟังเพื่อให้ผู้เรียนสนใจและได้รับความรู้ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้สอนควรมีการเตรียมการสอน คือ

1. ผู้สอนควรที่จะฟังบทเพลงที่ใช้ในการสอนอย่างเข้าใจ และรู้ว่าควรเสนอแนะอะไรในการฟังบทเพลงนั้น ๆ หากจุดเด่นในบทเพลงนั้น ๆ และเน้นไปที่จุดนั้นเมื่อขณะสอน
2. ผู้สอนควรวางแผนในการสอนการฟัง โดยต้องหาเทคนิควิธีการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเพลงนั้น ๆ
3. ผู้สอนควรหาวิธีการให้ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อบทเพลงที่เรียน โดยอาจให้ผู้เรียนแสดงออกในรูปแบบของการพูด การเคลื่อนไหว การเล่น การแสดง เป็นต้น
4. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับ เพื่อการแสดงออกของผู้เรียน กล่าวแสดงความรู้สึกต่อบทเพลงนั้น ๆ ที่ได้ฟัง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ มณีวัลย์, 2551)

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้สอน เพื่อผู้สอนจะได้มีความพร้อมในด้านเนื้อหาการสอน แนวคิดต่าง ๆ จุดเด่นของเนื้อหานั้น ๆ และมีแผนล่วงหน้าก่อนทำการสอน และจัดกระบวนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้หรือเนื้อหาต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และมีประสิทธิภาพ

วิธีการสอน

วิธีการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการเรียนการสอน หากผู้สอนทำให้มีวิธีการที่ดี เหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชาและขนาดของกลุ่มผู้เรียนได้ การเรียนการสอนจะดำเนินไปอย่างราบรื่นและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ มีการจำแนกวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ใช้จำนวนผู้เรียนเป็นหลัก หมายถึง การสอนกลุ่มขนาดใหญ่ การสอนกลุ่มขนาดกลาง การสอนกลุ่มขนาดเล็ก และการสอนรายบุคคล
2. ใช้ผู้สอนเป็นหลัก หมายถึง การสอนที่ผู้สอนทำการบรรยายให้ผู้เรียนฟัง การสอนแบบให้ผู้เรียนสัมมนา ผู้สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้ทดลอง หรือผู้สอนให้ผู้เรียนเป็นผู้อภิปราย เป็นต้น

3. ใช้วัตถุประสงค์เป็นหลัก เช่น การสอนที่ให้ผู้เรียนจดจำ เข้าใจ ประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมิน หรือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น (อุทุมพร จามรมาน, 2541)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) ได้อธิบายความเหมาะสมของวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการเรียน
2. ธรรมชาติของเนื้อหา
3. ลักษณะของเนื้อหาและบทเรียน
4. วัยของผู้เรียน
5. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน
6. จำนวนของผู้เรียน

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการสอนต้องเลือกอย่างเหมาะสมกับวัย อายุและประสบการณ์ ในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของรายวิชา โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ จำนวนผู้เรียน ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของรายวิชา

การเลือกเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

การเลือกเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญในรายวิชา เนื่องจากแต่ละรายวิชานั้นมีลักษณะเฉพาะ กระบวนการคิดรวบยอดของแต่ละรายวิชาจึงแตกต่างกัน ทาบา (Taba, 1962) ได้นำเสนอเหตุผล 4 ประการที่จำเป็นจะต้องกำหนดเนื้อหารายวิชา ดังนี้

1. ปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้น มักเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม
2. เมื่อเกิดความรู้ใหม่ ทำให้เกิดคำถามขึ้นว่าควรที่จะคงไว้ซึ่งความรู้เดิมหรือไม่
3. วัตถุประสงค์มีหลายข้อหลายด้าน จึงจำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้เนื้อ

ความรู้ใหม่เสมอ

4. การปรับปรุงเทคโนโลยีการศึกษา ทำให้เกิดการกำหนดขอบเขตเนื้อหา เพื่อให้ผู้สอนสอนได้ตามเวลาที่กำหนด

การเลือกหรือพิจารณาเนื้อหาการเรียนการสอน จำเป็นต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื่องจากเนื้อหาที่เลือกมาจะเป็นตามลำดับก่อนหลัง ผู้เรียนจะได้เรียนตามลำดับขั้นตอน มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มโนทัศน์พื้นฐาน คือ เนื้อหาแกนหลักในการที่จะพัฒนาหลักสูตร
 2. แนวคิดหลัก คือ เนื้อหาพื้นฐานที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละวิชา
 3. เนื้อหาสาระเฉพาะ คือ ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง หัวข้อเฉพาะ และรายละเอียดต่าง ๆ
- ทาบ เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาเลือกเนื้อหาให้มีความถูกต้อง
1. ความรู้คัดเลือก แสดงถึงความแตกต่างและมีลักษณะเฉพาะมากน้อยเพียงใด
 2. เนื้อหาสาระ มีความสมดุลในธรรมชาติของวิชานั้น ๆ ในทุก ๆ ด้านหรือไม่
 3. เนื้อหาการเรียนการสอนเป็นที่สนใจแก่ผู้เรียนมากน้อยเพียงใด
 4. เนื้อหาการเรียนการสอนมีมโนทัศน์ แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากน้อยเพียงใด
 5. เนื้อหาสาระเฉพาะ มีเหตุผลสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับแนวคิดหลักและมโน

ทัศน์มากน้อยเพียงใด

6. เนื้อหาการเรียนการสอน สามารถรวมกับธรรมชาติของวิชาความรู้อื่นมากน้อยเพียงใด
7. เนื้อหาการเรียนการสอนมีการแสดงถึงแนวทางหรือวิธีการหาความรู้แก่ผู้เรียน

ได้อย่างไร

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ผู้สอนควรพิจารณาในด้านมโนทัศน์ของความรู้คืออะไร เนื้อหาสาระที่เลือกมาใช้เหมาะสมกับหลักสูตร วัตถุประสงค์และผู้เรียนหรือไม่ เนื้อหาการเรียนการสอนที่ได้จะเป็นเนื้อหาที่สมบูรณ์และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กิจกรรมการเรียนการสอน

อากรณ ใจเที่ยง (2537) กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยที่กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะของผู้เรียนและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งเจตคติที่ดีด้วย โดยหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึง คือ ต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน ซึ่งต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน มีการจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ คือ ให้ผู้เรียนนั้นเป็นผู้ทำกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในระหว่างทำกิจกรรมนั้น ผลที่ผู้เรียนจะได้รับคือ เกิดการพัฒนาตนเองทางความคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการวางแผนการจัดการ และเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าตัวความรู้ การจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการทำทายความคิด ความสามารถของผู้เรียน เพื่อที่จะฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็น

คุณค่าของสิ่งที่เรียน ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น มุ่งเน้นที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดหลัก 2 ประการ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการสอนที่มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องต่อการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงความสนใจ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า สามารถหาความรู้และลงมือปฏิบัติ จนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2. การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะใช้เทคนิควิธีการสอนที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ เน้นการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอน เพื่อที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ที่วางไว้

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาความเจริญทุก ๆ ด้านแก่ผู้เรียน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนได้แสดงออก มีส่วนร่วมฝึกฝน การแก้ปัญหาด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรมีความหลากหลายและบรรยากาศต้องจัดให้รื่นรมย์และสนุกสนาน ตลอดจนให้เหมาะกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล คือ การตัดสินหรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ โดยมีเครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งหรือเกณฑ์ต่าง ๆ มาใช้ในการวัด (สมนึก ภัททิยธนี, 2546)

การวัดผลประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน และยังเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพและความสำเร็จ ตามแนวทางของหลักสูตร (ศิลป์ชัย กงตาล, 2540)

การวัดผลประเมินผล เป็นสิ่งที่จำเป็นในการสอน เพราะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าการเรียนการสอนบรรลุผลไปตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร การกำหนดการวัดผลจึงต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำ โดยทั่วไปจะใช้การสังเกต ว่าผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้หรือไม่ นอกจากนี้ยังมีการวัดผลในตอนท้ายของการเรียนแต่ละคาบ เพื่อวัดผลในแต่ละคาบเรียน (นิสาชล บังคม, 2553)

การประเมินผล คือ การรวมค่าที่ได้จากการวัดผล และประเมินค่าออกมาเป็นคุณภาพว่าดีมากน้อยเพียงใด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2538)

การประเมินผล หมายถึงการตัดสินพฤติกรรมของผู้เรียนและหลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการท้ายสุด แบ่งได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. การประเมินผลย่อย การประเมินลักษณะนี้จะช่วยทำให้ผู้สอน ได้เห็นถึงจุดอ่อนของผู้เรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2. การประเมินผลขั้นสุดท้าย มีเพื่อใช้แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนเมื่อเสร็จสิ้นจากการเรียนการสอนรายวิชา หรือเรียกว่าการสอบปลายปี

โดยการประเมินทั้งหมดนี้ ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

1. ความต่อเนื่อง การประเมินควรประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละช่วง จนเสร็จสิ้นการเรียนการสอน

2. ขอบเขตการประเมิน ขอบเขตการประเมินควรสอดคล้องกับจุดประสงค์ ควรเลือกการประเมินที่ตอบสนองจุดประสงค์

3. การเทียบเคียง การประเมินควรเทียบเคียงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อแบ่งน้ำหนักของการประเมินในแต่ละหัวข้อ

4. ความเที่ยงตรง ควรสร้างเกณฑ์การประเมินที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบ และกำหนดค่าได้อย่างแน่นอน

จากความหมายของการวัดผลประเมินผลข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดผลเป็นกระบวนการหนึ่งในการเรียนการสอน เพื่อวัดผลความสามารถของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือหรือเกณฑ์ต่าง ๆ มาวัดผล และการวัดผลผู้เรียนจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและเนื้อหาที่ผู้เรียนได้เรียนไป จำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง มีขอบเขตในการประเมินตามจุดประสงค์ และมีความเที่ยงตรงของเกณฑ์ที่ใช้วัด เพื่อผลที่ออกมาจะเป็นจริงและมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 รูปแบบและวิธีการสอนดนตรี

รูปแบบและวิธีการทั่วไปในการสอนดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541) ได้แบ่งการเรียนการสอนดนตรี ไว้ดังนี้

ในด้านดนตรีศึกษา ผู้เรียนเป็นผู้รับประสบการณ์ทางดนตรี อันได้แก่ การร้อง การฟัง การเล่นดนตรี การเคลื่อนไหว การอ่าน การสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งที่สำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้ง ควรเลือกบทเพลงที่นำมาใช้สอนที่มีคุณค่าทางดนตรี มีความไพเราะ เพื่อนำไปสู่ความสุนทรีย์และความซาบซึ้งได้ การจัดการเรียนการสอนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับรู้ถึง

ประสบการณ์ โดยต้องคำนึงถึงวัยของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่ความสุนทรีย์ และนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนดนตรี ดังนี้

1. การสอนเพื่อให้เกิดสุนทรีย์ประสบการณ์ เป็นกระบวนการที่ไม่สามารถสอนกันได้โดยตรง เช่น การสอนวิเคราะห์บทเพลงเพื่อดูโครงสร้างหรือการประสานเสียง เนื่องจากเป็นกระบวนการทางปัญญาเชิงคุณภาพ ที่ผู้เรียนจะเข้าถึงด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำ

2. การสอนให้เข้าถึงความรู้สึกและลีลาของบทเพลง เป็นสิ่งนำไปสู่สุนทรีย์ประสบการณ์ ไม่ใช่การสอนเพื่อเพียงเข้าใจสาระดนตรี หรือความถูกต้องของตัวโน้ต

3. การเรียนการสอนดนตรีควรเน้นที่เสียงดนตรี เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ไม่ใช่สัญลักษณ์ของเสียง

4. สุนทรีย์ประสบการณ์จะเกิดได้ง่ายกว่า ถ้าสื่อการสอนมีความเหมาะสมและมีคุณภาพ

5. การเรียนการสอนดนตรีควรดำเนินไปในลักษณะที่ผู้เรียนได้สัมผัสกับดนตรี และตอบสนองต่อดนตรีโดยตรง มากกว่าให้ผู้เรียนตรวจสอบหรือสำรวจตัวเองว่า มีความคิดอย่างไรต่อดนตรี

ด้วยแนวการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ประการนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงด้วยเช่นกัน คือ

1. การเลือกบทเพลงเพื่อที่นำมาใช้สอน ควรเป็นเพลงที่ไม่ยากเกินความสามารถที่ผู้เรียนจะรับรู้และเข้าถึงได้ ควรเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะฟัง ร้อง หรือบรรเลงบทเพลงนั้น

2. บทเพลงที่เลือกมาใช้ในการสอน ควรคำนึงถึงคุณค่าทางดนตรีของบทเพลงนั้น เป็นสำคัญ

3. บทเพลงที่มีคุณภาพทางดนตรี สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนดนตรีได้ ไม่ว่าจะเป็นเพลงสากล เพลงพื้นเมือง หรือเพลงคลาสสิก เป็นต้น

4. การเรียนการสอนดนตรีนอกจากจะใช้การวิเคราะห์บทเพลงเพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างของเพลงแล้ว ควรเน้นในด้านคุณลักษณะเฉพาะของบทเพลงนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ทางปัญญาเชิงคุณภาพ นอกเหนือไปจากการรับรู้ทางปัญญาเชิงปริมาณ

5. กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาการรับรู้ทางดนตรีของผู้เรียน ซึ่งนำไปสู่สุนทรีย์ประสบการณ์

6. สื่อการสอนทางดนตรีควรใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน และควรคำนึงถึงสภาพของสื่อการสอนด้วยว่าอยู่ในสภาพดีและสามารถใช้งานได้

7. การเรียนการสอนดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียประสบการณ์ ควรเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมกระทำ (Active Participation) ไม่ว่าจะเป็นด้านการแสดงออกที่เห็นด้วยพฤติกรรมภายนอก หรือภายใน

8. กรณีที่ผู้เรียนไม่ได้เรียนเพื่อเป็นนักดนตรี ทักษะที่ควรเน้นคือ ทักษะการฟัง ซึ่งเป็นทักษะสำคัญพื้นฐานทางดนตรี เพื่อนำผู้เรียนไปสู่สุนทรียประสบการณ์และความซาบซึ้งในดนตรีต่อไป

9. ผู้สอนควรปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาสาระให้เอื้อต่อการพัฒนาสุนทรียประสบการณ์ โดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

10. ไม่มีหลักการใดหลักการหนึ่งที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ตามผลที่วางไว้เสมอไป การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียน

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2538) กล่าวไว้ว่า หลักการสอนดนตรีโดยทั่วไป มีรูปแบบคล้ายกับหลักการจัดการเรียนการสอนดนตรีของเพสเตอร์สซี ดังนี้

1. สอนให้ผู้เรียนรู้จักเสียงก่อนสัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เริ่มจากการร้องก่อน การเขียนโน้ตหรือบันทึกโน้ต

2. ให้ผู้เรียนสังเกตและฟังเสียงและลอกเลียนเสียงต่าง ๆ จากการได้ยิน เพื่อเห็นถึงความต่างความเหมือน จะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงอย่างเต็มที่ และทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

3. สอนทีละเรื่อง คือ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน และสีสันของดนตรี โดยสอนและปฏิบัติไปพร้อมกัน

4. ในแต่ละขั้นตอน ผู้เรียนควรปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ก่อนที่จะไปฝึกปฏิบัติที่ยากขึ้นต่อไป

5. ควรใช้การอุปนัย (Induction) ในการสอน หมายถึง การให้ตัวอย่างในการฝึกปฏิบัติ แล้วค่อยสรุปเป็นหลักการหรือทฤษฎี

สื่อการเรียนการสอนในการสอนดนตรี

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2538) กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนดนตรีเป็นสิ่งที่สำคัญในการสอนดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง เป็นนามธรรม การใช้สื่อต่าง ๆ ทางด้านทัศนูปกรณ์มาช่วยในการสอนจะช่วยให้เสียงเป็นรูปธรรมมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีประสิทธิภาพมาก

ขึ้น นอกจากนี้สื่อประเภทเสียงยังช่วยให้ผู้เรียนได้ฟังดนตรีเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสและเล่นดนตรี ซึ่งเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเรียนรู้ดนตรีได้ดีขึ้น

สื่อการสอนแบ่งตามการใช้ในการเรียนการสอนดนตรี ดังนี้

1. วัสดุ แผนภูมิเพลง แผนภูมิตัวโน้ต รูปแบบจังหวะเพลง แผนภูมิแสดงลักษณะเครื่องดนตรี แผนภูมิแสดงวิธีการเล่นดนตรี แผ่นภาพประวัติผู้ประพันธ์เพลง แผ่นภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับเนื้อเพลง แผ่นเสียง เทป พจนานุกรมดนตรี สารานุกรมดนตรี

2. อุปกรณ์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์

3. เทคนิคหรือวิธีการ เช่น การสาธิต การปฏิบัติจริง การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การวัดผลและประเมินผลทางดนตรี

การวัดผลประเมินผลทางดนตรี มีอยู่ในหลายรูปแบบ หลายสถาบัน แต่ในส่วนใหญ่จะมีการวัดผลภาคการปฏิบัติดนตรี ภาคทฤษฎีดนตรีและภาคโสตทักษะ โดยผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการสอบวัดผลประเมินผลทางดนตรีที่ได้มาตรฐาน ดังนี้

Trinity College London

Trinity College London เป็นการสอบดนตรีมาตรฐานสากลจากสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี ค.ศ.1877 ดำเนินการสอบในหลากหลายประเทศทั่วโลก ครอบคลุมเครื่องดนตรีคลาสสิกเกือบทุกชนิด รวมไปถึงการขับร้องและทฤษฎีดนตรี ตั้งแต่ระดับเริ่มต้น จนถึงระดับเทียบเท่าปริญญาโท การสอบในประเทศไทย จะมีการจัดสอบ ปีละ 2 ครั้ง ช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน และช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม ซึ่งเป็นการสอบตัวต่อตัวกับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจาก Trinity College London ซึ่งเดินทางมาทำการสอบวัดระดับให้กับผู้สอบในประเทศไทย นอกจากการสอบปฏิบัติแล้ว ต้องมีการสอบในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น การฟัง การอ่านโน้ต เป็นต้น

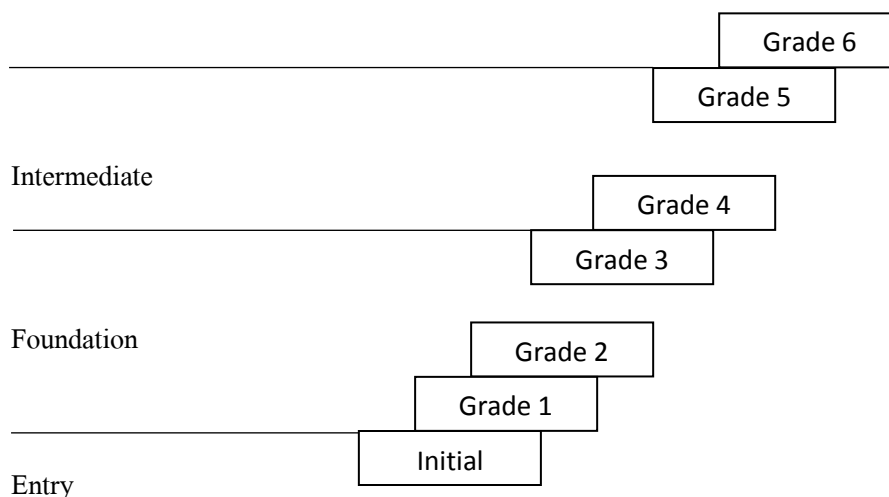
ระดับการสอบ

การสอบแบ่งตามระดับการเรียนรู้ (Level Achievement) ได้แก่ ระดับเริ่มต้น ระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง โดยแบ่งเป็น 9 ระดับ ตั้งแต่ Initial ถึงเกรด 8 โดยแต่ละระดับจะมีข้อกำหนดที่แตกต่างกันไป

Advance

Grade 8

Grade 7

ภาพที่ 2 ระดับการสอบของ Trinity College London

(ศูนย์ทรินิตี้ประเทศไทย, 2562, Online)

โครงสร้างการสอบ

การสอบแต่ละเครื่องดนตรีจะมีโครงสร้างใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่แล้ว การสอบจะเป็นดังนี้

เพลงสอบ

เลือก 3 บทเพลงจากหนังสือสอบของ Trinity College London หรือ รายชื่อเพลงเพิ่มเติมตามที่กำหนด โดยจะมีการให้คะแนนเพลงละ 22 คะแนน วัตถุประสงค์

1. ความถูกต้องคล่องแคล่ว (7 คะแนน)
2. ความสามารถทางเทคนิค (7 คะแนน)
3. การตีความและสื่ออารมณ์ (8 คะแนน)

เทคนิค

สเกล (Scale) อาร์เพจจิโอ (Arpeggio) หรือแบบฝึกหัดอื่น ๆ ตามที่กำหนด ในแต่ละเกรด คะแนนรวม 14 คะแนน

แบบทดสอบเสริม

เลือกแบบทดสอบเสริมตามที่คุณสอบถนัด ข้อละ 10 คะแนน ในระดับ Initial – เกรด 5 เลือกทำแบบทดสอบเสริม 2 ข้อ โดยเลือกจาก

1. Aural Test
2. Sight Reading
3. Improvisation
4. Musical Knowledge

ในระดับเกรด 6-8 บังคับทำ Sight Reading และเลือกทำอีก 1 ข้อจาก

1. Aural Test
2. Improvisation

การให้คะแนน

การให้คะแนนของการสอบเกรด จะแยกให้คะแนนตามแต่ละส่วน คือ เพลงสอบ เทคนิค และทักษะเสริม ซึ่งคะแนนเต็มทั้งหมด 100 คะแนน ดังนี้

เพลงสอบ 1	22 คะแนน
เพลงสอบ 2	22 คะแนน
เพลงสอบ 3	22 คะแนน
เทคนิค	14 คะแนน
ทักษะเสริม 1	10 คะแนน
ทักษะเสริม 2	10 คะแนน

Pass : คะแนนรวม 60 คะแนนขึ้นไป ถือว่าสอบผ่าน

Merit : คะแนนรวม 75 คะแนนขึ้นไป ถือว่าเกียรตินิยมอันดับ 2

Distinction : คะแนนรวม 87 คะแนนขึ้นไป ถือว่าเกียรตินิยมอันดับ 1

ซึ่งผู้สอบทุกคนจะได้รับใบคะแนน ที่เขียน โดยอาจารย์ผู้สอบ ซึ่งจะมีคำอธิบายในคะแนนส่วนต่าง ๆ อย่างชัดเจน ผู้ที่สอบผ่านจะได้รับใบประกาศนียบัตร จากประเทศอังกฤษ ซึ่งจะได้รับหลังสอบ 2 สัปดาห์

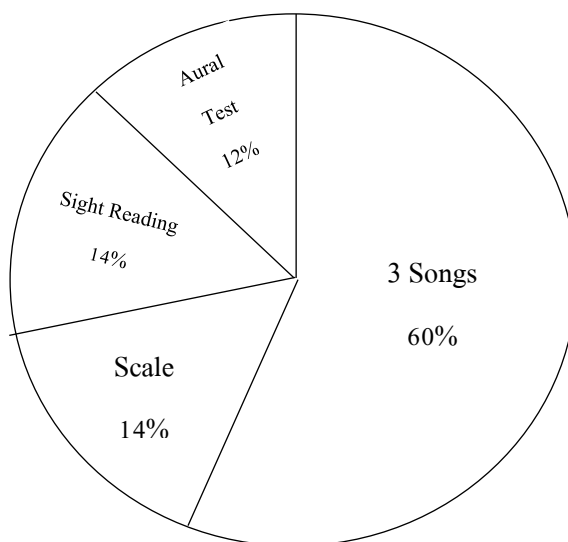
ABRSM

ABRSM เป็นสถาบันการศึกษาด้านดนตรีที่ให้บริการในการสอบดนตรีของโลก ด้วยความร่วมมือกับ Royal Schools of Music ทั้ง 4 แห่ง สนับสนุนการทำดนตรีและการเรียนรู้ดนตรีในทั่วโลก เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้เรียนและครู เพื่อช่วยสร้างทักษะทางดนตรีและส่งเสริมความก้าวหน้าทางดนตรี การสอบของ ABRSM ได้ออกแบบมาเพื่อกระตุ้นผู้เรียนในทุกระดับและ

ทุกวัย โดยมีเป้าหมายที่เป็นไปได้จริงและผลออกมาเป็นรูปธรรม แบ่งระดับการสอบเป็น เกรด 1-8

โครงสร้างการสอบ

โครงสร้างในการสอบ ABRSM แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ภาพที่ 3 โครงสร้างการสอบ ABRSM

(โรงเรียนดนตรีฟิรพงส์, 2561, Online)

การให้คะแนน

- การสอบปฏิบัติในระดับ เกรด 1 - 8 คะแนนเต็ม 150 คะแนน โดยแบ่งดังนี้
 - การบรรเลงบทเพลง จำนวน 3 เพลง 30 คะแนน
 - Scale and Arpeggio / Broken Chord 21 คะแนน
 - Sight Reading การบรรเลงโดยการอ่านโน้ตลับพล้น 21 คะแนน
 - Aural Test การฟัง การร้อง และการเข้าจังหวะ 18 คะแนน
 คะแนน 100 คะแนนขึ้นไป ถือว่า สอบผ่าน
 คะแนน 120 คะแนนขึ้นไป ถือว่า สอบผ่านในระดับเกียรตินิยมชั้น Merit
 คะแนน 130 คะแนนขึ้นไป ถือว่า สอบผ่านในระดับเกียรตินิยมชั้น Distinction
- การสอบภาคทฤษฎีในระดับ เกรด 1 - 8 คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ผู้สอบจะต้องมีความรู้ทางภาคทฤษฎี ตั้งแต่เริ่มต้น ต้องสามารถอ่านโน้ตได้ เขียนโน้ตได้ เข้าใจคำสั่งและเครื่องหมายต่าง ๆ ทางดนตรีทุกชนิด ผู้สอบจะต้องรู้พื้นฐานของจังหวะ ตัวโน้ต เสียงประสาน เป็นต้น ตลอดจนความรู้เรื่องดนตรีตะวันตกทุกยุคทุกสมัย รวมถึงประวัติความเป็นมาของนักแต่งเพลง โดยแบ่งระดับการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 66 คะแนนขึ้นไป ถือว่า สอบผ่าน

คะแนน 80 คะแนนขึ้นไป ถือว่า สอบผ่านในระดับเกียรตินิยมชั้น Merit

คะแนน 90 คะแนนขึ้นไป ถือว่า สอบผ่านในระดับเกียรตินิยมชั้น Distinction

TIME

ศูนย์สอบเทียบดนตรีแห่งประเทศไทย (Thailand International Music Examination) เป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่สอบเพื่อวัดมาตรฐานความรู้วิชาดนตรีของชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการศึกษาวิชาดนตรี และช่วยให้นักเรียนที่เรียนดนตรีทั่วประเทศ ได้เข้าสู่ระบบการสอบวัดระดับทางดนตรีที่สามารถวัดความรู้ได้ โดยมีวิชาที่ใช้สอบ คือ วิชาทฤษฎีดนตรีสากล (Western Music Theory) และวิชาโซลท์ทักษะ (Musicianship) โดยผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์ สามารถนำผลสอบไปใช้เป็นหลักฐานในการสมัครสอบเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทั้งในระดับเตรียมอุดมดนตรี (Pre-College) ระดับปริญญาตรี (Bachelor's Program) และระดับบัณฑิตศึกษา (Master's Program) (ศูนย์สอบเทียบดนตรีแห่งประเทศไทย, 2559)

วิชาที่เปิดในการสอบวัดระดับ

1. ภาคทฤษฎี (Theory) รายวิชาที่เปิดสอบ คือ วิชาทฤษฎีดนตรีสากล (Western Music Theory) วิชาโซลท์ทักษะ (Musicianship) และวิชาทฤษฎีดนตรีไทย (Thai Music Theory)

2. ภาคปฏิบัติ (Performance)

การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อด้านดนตรี

ผลสอบ TIME สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานในการสมัครเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

ระดับเตรียมอุดมดนตรี

ตารางที่ 1 การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับเตรียมอุดมดนตรี วิชาทฤษฎี

ดนตรีไทย วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก และวิชาโซลท์ทักษะ

ระดับ/สาขาวิชา ที่ต้องมีผลคะแนนสอบ	TIME (ทฤษฎีไทย)	TIME (ทฤษฎีสากล)	TIME (โซลท์ทักษะ)
ดนตรีสากล	-	ยื่นผล เกรด 9	ยื่นผล เกรด 9

เตรียมอุดมดนตรี	พื้นฐานดนตรีแจ๊ส	-	ขึ้นผล เกรด 9	ขึ้นผล เกรด 9
	การประพันธ์ดนตรี	-	ขึ้นผล เกรด 9	ขึ้นผล เกรด 9
	ดนตรีไทย	ขึ้นผล เกรด 9	-	-

ตารางที่ 2 การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับเตรียมอุดมดนตรี วิชาปฏิบัติดนตรี

TIME Performance (ตามเครื่องที่สอบ)	ระดับคะแนน	สาขาวิชาที่ยื่นสมัครเรียนได้
ขึ้นผล เกรด 9	60 คะแนนขึ้นไป	ทุกสาขาวิชา

ระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 3 การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี วิชาทฤษฎีดนตรี
ไทย วิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก และวิชาโสตทักษะ

ระดับ/สาขาวิชา ที่ต้องมีผลคะแนนสอบ		TIME (ทฤษฎีไทย)	TIME (ทฤษฎีสากล)	TIME (โสตทักษะ)
ปริญญาตรี	ปฏิบัติดนตรีคลาสสิก	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12
	ดนตรีแจ๊ส	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12
	ดนตรีไทยและตะวันออก	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 5	-
	ดนตรีสมัยนิยม	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12
	การประพันธ์ดนตรี	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12
	ละครเพลง	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12
	ดนตรีศึกษาและการสอน (สากล)	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12
	ดนตรีศึกษาและการสอน (ไทย)	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 5	-
	ธุรกิจดนตรี (สากล)	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12
	ธุรกิจดนตรี (ไทย)	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 5	-
	เทคโนโลยีดนตรี (สากล)	-	ขึ้นผล Grade 12	ขึ้นผล Grade 12

	เทคโนโลยีคนตรี (ไทย)	ยื่นผล Grade 12	ยื่นผล Grade 5	-
--	----------------------	-----------------	----------------	---

ตารางที่ 4 การนำผลสอบ TIME ใช้เพื่อการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี วิชาปฏิบัติคนตรี

TIME Performance (ตามเครื่องที่สอบ)	ระดับคะแนน	สาขาวิชาที่ยื่นสมัครเรียนได้
ยื่นผล เกรด 12	60 คะแนนขึ้นไป	สาขาวิชาธุรกิจคนตรีและสาขาวิชาเทคโนโลยีคนตรี
ยื่นผล เกรด 12	80 คะแนนขึ้นไป	ทุกสาขาวิชา

การสอบวิชาโสตทักษะ

การสอบวิชาโสตทักษะจะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ Dictation และ Sight Reading การสอบ Dictation จะทำการสอบเป็นแบบกลุ่มและการสอบ Sight Reading จะทำการสอบเป็นแบบสอบเดี่ยว โดยผลคะแนนวิชาโสตทักษะจะแบ่งตามเกณฑ์ ดังนี้

เกียรตินิยมอันดับ 1	90 เปอร์เซนต์ขึ้นไป
เกียรตินิยมอันดับ 2	80 - 89 เปอร์เซนต์ขึ้นไป
ชมเชย	70 - 79 เปอร์เซนต์ขึ้นไป
ผ่าน	60 - 69 เปอร์เซนต์ขึ้นไป
ไม่ผ่าน	ต่ำกว่า 60 เปอร์เซนต์

เนื้อหาการสอบ Dictation (เกรด 12)

ผู้สอบจะได้ฟังเสียงที่ถูกบันทึกไว้ และบันทึกสิ่งที่ฟังลงไป ในกระดาษคำตอบ การสอบ Dictation จะจัดสอบในลักษณะของการสอบกลุ่ม เนื้อหาในการสอบ Dictation จะแบ่งเป็น 5 ส่วนหลัก คือ ขึ้นคู่ คอร์ด บันทึกเสียง จังหวะ และทำนอง โดยจำแนกเนื้อหาการสอบ Dictation ได้ ดังนี้

ขึ้นคู่ (Interval)

m2, M2, m3, M3, P4, TT, P5, m6, M6, m7, M7, P8 โดยที่ผู้สอบจะสามารถฟังโจทย์ได้ทั้งหมด 3 ครั้ง

คอร์ด (Chord)

Major, Minor, Diminished, Augmented, Dominant7 และคอร์ดพลิกกลับ
รูปพื้นฐานและทุกรูปการพลิกกลับ ยกเว้น Augmented และ Dominant7 จะสอบเฉพาะรูปพื้นฐาน
โดยที่ผู้สอบจะสามารถฟัง โทษย์ได้ทั้งหมด 3 ครั้ง

บันไดเสียง (Scale)

Pentatonic Scale, Major Scale, Natural Minor Scale, Melodic Minor
Scale, Harmonic Minor Scale โดยที่ผู้สอบจะสามารถฟัง โทษย์ได้ทั้งหมด 2 ครั้ง

จังหวะ (Rhythm)

2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 2/2 มีจังหวะ Pick up, Syncopation แต่จะไม่มี
เครื่องหมาย Ties และครอบคลุมตัวโน้ตและตัวหยุด ดังนี้   และจะมีทั้งหมด 4 – 8 ห้อง เท่านั้น

ทำนอง (Melody)

2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 2/2 มีจังหวะ Pick up, Syncopation แต่จะไม่มี
เครื่องหมาย Ties และครอบคลุมตัวโน้ตและตัวหยุด ดังนี้   จะมีทั้งหมด 4 – 8 ห้อง เท่านั้น โดยจะมีเครื่องหมายประจำกุญแจเสียง Major
Key คือ C, G, F และ Minor Key คือ a, e, d ทั้ง 3 รูปแบบของบันไดเสียง Minor ใช้โน้ตทุก
ตำแหน่งใน Scale Degree และมีช่วงเสียง 2 ช่วง (2 Octaves) โดยที่ผู้สอบจะสามารถฟัง โทษย์ได้
ทั้งหมด 8 ครั้ง

เนื้อหาการสอบ Sight Reading (เกรด 12)

การสอบ Sight Reading ผู้สอบต้องอ่าน โน้ตและปฏิบัติได้ถูกต้อง เนื้อหา
จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ จังหวะและทำนอง ในส่วนของจังหวะ ผู้สอบจะปฏิบัติด้วยการตบมือหรือ
เคาะจังหวะ และในส่วนของทำนอง ผู้สอบจะต้องทำการร้องแนวทำนองที่กรรมการคุมสอบ
กำหนดให้ โดยจำแนกเนื้อหาการสอบ Sight Reading ได้ ดังนี้

จังหวะ (Rhythm)

2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 2/2 ครอบคลุมตัวโน้ตและตัวหยุด ดังนี้   จะมีทั้งหมด 4 – 8 ห้อง เท่านั้น มีจังหวะ Pick up, Syncopation แต่
จะไม่มีเครื่องหมาย Ties

ทำนอง (Melody)

2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 2/2 มีจังหวะ Pick up, Syncopation และเครื่องหมาย Ties ครอบคลุมตัวโน้ตและตัวหยุด ดังนี้ จะมีทั้งหมด 4 – 8 ห้อง เท่านั้น โดยจะมีเครื่องหมายประจำกุญแจเสียง Major Key คือ C, G, F และ Minor Key คือ a, e, d ทั้ง 3 รูปแบบของบันไดเสียง Minor ใช้โน้ตทุกตำแหน่งใน Scale Degree และมีช่วงเสียง 2 ช่วง (2 Octaves)

การวัดผลและประเมินผลทางดนตรีอื่น ๆ

ไชยยศ เหมาะพิชัย (2556) กล่าวถึงการวัดผลตามแบบทดสอบทางดนตรีไว้ว่า การวัดผลตามแบบทดสอบมาตรฐานทางดนตรี ผู้สอนมักจะเป็นผู้สร้างขึ้นเอง เพื่อใช้วัดผลการเรียนการสอนว่าผู้เรียนอยู่ในระดับใด ซึ่งแบบทดสอบมาตรฐานสร้างขึ้นตามหลักการและมีการทดลองใช้เพื่อหาความแม่นยำ ในสหรัฐอเมริกามีการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานทางดนตรีมานานแล้ว มีทั้งหมด 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางดนตรี (Music Achievement Test)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางดนตรีเป็นแบบทดสอบที่ต้องศึกษาว่าเหมาะสมกับผู้เรียนมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะนำผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิง ที่เรียกว่า “ปกติฐาน” (Norm) เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับใด ถ้ามีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่ากลุ่มอ้างอิง หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และถ้าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอ้างอิง หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การดำเนินงานต้องทำตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การสอบมีมาตรฐานเช่นเดียวกับกลุ่มอ้างอิง ซึ่งจะทำให้ผลสัมฤทธิ์แม่นยำและเชื่อถือได้

การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางดนตรีของสหรัฐอเมริกา เริ่มศึกษามาตั้งแต่ ค.ศ.1960 แบบทดสอบที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบทดสอบของ ริชาร์ด โคลเวล มีชื่อว่า The Music Achievement Test (MAT) เป็นแบบทดสอบที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยผู้สอนดนตรีในเรื่องการวัดผลการเรียนดนตรี

แบบทดสอบ MAT ประกอบไปด้วย 4 ชุด โดยในแต่ละชุดจะแบ่งเป็น 3 - 4 ตอน ตามความแตกต่างของหัวข้อเรื่อง ทุก ๆ ข้อจะเป็นแบบเลือกตอบ และโจทย์ที่เป็นเสียงดนตรี จะใช้เสียงของเปียโน ไวโอลินและเชลโล

แบบทดสอบชุดที่ 1 แบบวัดทักษะดนตรี โดยใช้การฟังเป็นหลัก

ตอนที่ 1 การแยกแยะระดับเสียง (Pitch Discrimination)

ตอนที่ 2 การแยกแยะขั้นคู่เสียง (Interval Discrimination)

ตอนที่ 3 การแยกแยะอัตราจังหวะ (Meter Discrimination)

แบบทดสอบชุดที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะดนตรี 3 ด้าน โดยจำเป็นต้องใช้ความรู้เรื่องโน้ตดนตรี แต่ยังคงเน้นการฟังเป็นหลัก

ตอนที่ 1 การแยกแยะเมเจอร์และไมเนอร์โหมด (Major-Minor Mode Discrimination)

ตอนที่ 2 ความรู้สึกเรื่องเสียงหลัก (Feeling for Tonal Center)

ตอนที่ 3 การแยกแยะเรื่องการฟังและสัญลักษณ์ดนตรี (Aduitory - Visual Discrimination)

แบบทดสอบชุดที่ 3 แบบทดสอบวัดความจำในด้านต่าง ๆ บางตอนต้องใช้ความรู้เรื่องโน้ตดนตรี

ตอนที่ 1 ความจำเกี่ยวกับเรื่องเสียง (Tonal Memory)

ตอนที่ 2 ความจำเกี่ยวกับเรื่องทำนอง (Melody Recognition)

ตอนที่ 3 ความจำเกี่ยวกับระดับเสียง (Pitch Recognition)

ตอนที่ 4 ความจำเกี่ยวกับเสียงเครื่องดนตรี (Instrument Recognition)

แบบทดสอบชุดที่ 4 แบบทดสอบวัดความรู้เชิงทฤษฎี ต้องใช้ความรู้ต่าง ๆ ทางดนตรีมากกว่าแบบทดสอบชุดอื่น

ตอนที่ 1 ลีลาของดนตรี (Musical Style) การฟังเพลงและให้เลือกว่าเป็นผลงานการประพันธ์ของใคร

ตอนที่ 2 การแยกแยะเรื่องการฟังและสัญลักษณ์ดนตรี (Aduitory - Visual Discrimination) การชี้แสดงจังหวะของตัวโน้ตจากเสียงที่ได้ยินและตัวโน้ต

ตอนที่ 3 ความจำเกี่ยวกับเรื่องคอร์ด (Chord Recognition)

ตอนที่ 4 ความจำเกี่ยวกับเรื่องเคเดนซ์ (Cadence Recognition)

2. แบบทดสอบวัดความถนัดทางดนตรี (Music Aptitude Test)

ผู้สอนมักจะใช้แบบทดสอบนี้ในการพยากรณ์ในการเรียนดนตรีของผู้เรียน เนื่องจากถ้าผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ดี ในอนาคตน่าจะเรียนดนตรีได้ดี นักดนตรีศึกษาได้สร้างแบบทดสอบมาตรฐานวัดความถนัดทางด้านดนตรีโดย ซีซอร์ (Carl Seashore) เมื่อ 60 กว่าปีมาแล้ว

Seashore Measures of Musical Talents สร้างขึ้นในปี ค.ศ.1919 และปรับปรุงใหม่ในปี ค.ศ.1960 แบบทดสอบนี้ประกอบไปด้วยแบบทดสอบย่อย จำนวน 6 ชุด โดยแต่ละชุดจะใช้วัดการรับรู้ในเรื่องระดับเสียง ความดัง จังหวะ ลีลาและความจำเกี่ยวกับเสียง ซึ่งเชอร์มีความเชื่อว่าองค์ประกอบเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดความสามารถทางดนตรีที่มีติดตัวมา

เนื้อหาของแบบทดสอบนี้ จะให้ผู้ทำแบบทดสอบฟังเสียง 2 เสียง และเปรียบเทียบกันในลักษณะต่าง ๆ ตามหัวข้อที่มีในแบบทดสอบ เช่น เรื่องระดับเสียง จะให้ตอบว่าเสียงใดสูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่ากัน หรือเรื่องความจำเกี่ยวกับเสียง ให้ผู้ทำแบบทดสอบตอบว่า เสียงทั้ง 2 ชุดที่ฟังมีเสียงใดที่เปลี่ยนไป เป็นต้น แบบทดสอบนี้สามารถใช้ได้กับเด็กประถมปีที่ 4 จนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งแบบทดสอบนี้มีความแม่นยำเชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับ

The Musical Aptitude Profile (MAP) แบบทดสอบนี้พัฒนาขึ้นโดย เอ็ดวิน กอร์ดอน (Edwin Gordon) พิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ. 1965 โดยใช้กับเด็กตั้งแต่ระดับเกรด 4-12 (ประถมศึกษาปีที่ 4 – มัธยมศึกษาปีที่ 6) แบ่งเป็น 3 ตอน และในแต่ละตอนจะมี 2-3 หัวข้อ

ตอนที่ 1 เสียง (Tonal Imagery) ประกอบด้วยเรื่อง ทำนองและการประสานเสียง

ตอนที่ 2 จังหวะ (Rhythm Imagery) ประกอบด้วยเรื่อง ความเร็วจังหวะและอัตราจังหวะ

ตอนที่ 3 การรับรู้ทางดนตรี (Musical Sensitivity) ประกอบด้วยเรื่อง ประโยค ความสมดุลและลีลาเพลง

The Primary Measures of Music Audition (PMMA) แบบทดสอบวัดความถนัดชุดนี้ สร้างขึ้นโดย เอ็ดวิน กอร์ดอน (Edwin Gordon) ผู้สร้าง MAP โดยเผยแพร่ในปี ค.ศ.1979 ใช้วัดความถนัดทางดนตรี ระดับอนุบาล ถึงประถมศึกษาปีที่ 3 PMMA เป็นผลมาจากการดัดแปลงของ MAP ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กเล็ก โดยเนื้อหาสาระจะคล้ายคลึงกัน แต่แบบทดสอบชุดนี้จะมีเนื้อหาที่สั้นกว่าและมีการใช้รูปภาพเป็นสื่อการเรียนการสอน แบ่งเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบทดสอบเรื่อง เสียง (Tonal Test) ฟังระดับเสียง 2 ชุดและตอบว่า เสียงที่ฟังเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ชุดที่ 2 แบบทดสอบเรื่อง จังหวะ (Rhythm Test) ฟังรูปแบบของจังหวะ 2 ชุด และตอบว่า รูปแบบจังหวะที่ได้ยินเหมือนหรือต่างกัน

3. แบบทดสอบวัดความชอบทางดนตรี (Musical Preferred Tests)

แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบมาตรฐานอีกประเภทหนึ่ง ที่มีผู้ให้ความสนใจในการพัฒนาหรือสร้างขึ้น แบบทดสอบประเภทนี้ใช้วัดเจตคติด้านดนตรีว่าผู้เรียนมีความสนใจหรือ

ชอบดนตรีมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกเรียนดนตรีต่อไป พัฒนาขึ้นโดย ลอง (Newell Long) ในปี ค.ศ.1967 ถูกพัฒนามาจาก The Oregon Music Discrimination Test ที่สร้างขึ้นโดย เฮฟเนอร์ (Kate Hevner) เมื่อปี ค.ศ.1934

ผู้ทำแบบทดสอบชุดนี้จะต้องเลือกตัวอย่างเพลงที่ผู้ทำแบบทดสอบชอบหรือคิดว่าไพเราะ เพราะบทเพลงทั้ง 2 ตัวอย่าง จะเป็นเพลงที่มาจากผู้ประพันธ์เพลง และเพลงที่มาจากผู้สร้างแบบทดสอบนี้ โดยการดัดแปลงจากเพลงดั้งเดิม ซึ่งจะมีความด้อยกว่าบทเพลงดั้งเดิมทั้งในเรื่องของทำนอง เสียงประสานและจังหวะ

หลักการและแนวคิดการสอนโสตทักษะ

1. นิยามของการสอนโสตทักษะ

การสอนโสตทักษะเบื้องต้น คือ การมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางการได้ยิน และสามารถรู้ถึงคุณลักษณะของเสียงในด้าน จังหวะ ทำนอง ระดับเสียงต่าง ๆ ความดังเบาของเสียง และเสียงประสาน ตัวอย่างเช่น ประเภทหรือลักษณะของขลุ่ยเสียง หรือประเภทหรือลักษณะของคอร์ด (ทวีชัย นาควงษ์, 2543)

การสอนโสตทักษะ คือ การฝึกทักษะความสามารถด้านการฟังเสียง ทั้งในด้านจังหวะ ทำนอง เสียงประสาน ขลุ่ย รูปแบบและสีสันของดนตรี เพื่อพัฒนาทักษะด้านการฟังและการได้ยินเสียงที่ดีขึ้น แต่จำเป็นต้องมีการฝึกทักษะเหล่านี้เป็นประจำและต่อเนื่อง (จุฑารัตน์ นภินวลย์, 2551)

การสอนโสตทักษะ คือ การพัฒนาในด้านการฟังในเรื่องเสียง เช่น จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน ขลุ่ย รูปแบบหรือสีสัน ลักษณะของเสียง เป็นต้น ซึ่งเมื่อผู้เรียนมีทักษะเหล่านี้ที่ดีแล้ว ย่อมทำให้มีพัฒนาการในทักษะด้านอื่น ๆ ของดนตรีดีมากขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น การร้อง การเล่น การสร้างสรรค์ การอ่าน เป็นต้น เพราะทักษะด้านการฟังเป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนดนตรี และต้องยังปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การที่จะเป็นนักดนตรีที่ดีจะต้องมีการฟังที่ดีก่อน (พิมลพรรณ เกษมนุกุลฤกษ์, 2549)

การที่จะมีทักษะทางดนตรีที่ดี ผู้เรียนจะต้องมีทักษะใน 6 ด้าน คือ การร้อง การฟัง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ นอกจากทักษะทั้ง 6 ด้านนี้แล้ว ผู้เรียนจะต้องเข้าใจองค์ประกอบดนตรีทั้งหมดเพื่อจะเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในดนตรี การเรียนดนตรีถ้าเริ่มต้นจากการฟัง จะส่งผลที่ดีในระยะยาว จึงควรให้ผู้เรียนได้รู้จักกับเสียงก่อน และกระบวนการฝึกในด้านการฟังจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในดนตรี มีความไวในการแยกแยะเสียงต่าง ๆ ซึ่งทำให้การบรรเลงบทเพลงดีขึ้นและละเอียดมากขึ้น กระบวนการดังกล่าวเรียกว่า วิชาโสตทักษะ (นิอร เตรีตนชัย, 2562)

นอร์ เตรีตันซัย (2562) ได้กล่าวถึงแนวคิดของ สุดา พนมยงค์ เกี่ยวกับหลักการและแนวคิด การสอนโสตทักษะไว้ว่า การสอนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา เนื้อหาและหนังสือที่ใช้ในการเรียนจะแตกต่างกัน มีความเข้มข้นของเนื้อหามากกว่าการเรียนการสอนดนตรีทั่วไป มีความเฉพาะเจาะจงไปในวิชาโสตทักษะเพียงอย่างเดียว สุดา พนมยงค์ มีแนวคิดว่าการเลือกใช้หนังสือ ตำราหรือเอกสารต่าง ๆ ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน รวมไปถึงอายุและประสบการณ์ และต้องเลือกใช้วิธีการที่แตกต่างกันออกไปเช่นกัน

จากนิยามของการสอนโสตทักษะที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนโสตทักษะ หมายถึง การฝึกทักษะทางการฟังเสียง ทั้งในด้านทำนอง จังหวะ ชั้นคู่ เสียงประสาน รูปแบบทางดนตรี สีสันของดนตรี เป็นต้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนดนตรีให้มีทักษะด้านการฟังและได้ยินเสียงที่ดี และมีประสิทธิภาพ เพื่อทำให้พัฒนาทักษะทางดนตรีในด้านอื่น ๆ คีขึ้นด้วย แต่ที่สำคัญคือต้องฝึก และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

2. ความสำคัญของการสอนโสตทักษะ

การสอนโสตทักษะของผู้เรียนดนตรีนั้น เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมาก การฟังเสียงได้ถูกต้อง และแม่นยำนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการฟังดนตรีทุกอย่าง ทำให้การเล่นหรือการร้องทำนองได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด และพัฒนาไปสู่การฟังเสียงประสานและวิเคราะห์แนวทำนองได้ และสามารถบันทึกและเขียนโน้ตได้จากสิ่งที่ได้ยิน การเรียนการสอนโสตทักษะนั้นต้องทำเป็นประจำและต่อเนื่อง ซึ่งผู้สอนควรที่จะแนะนำผู้เรียนในการเห็นข้อเสียของการฟังที่ไม่ดีในการเรียนดนตรี (จารุวรรณ สุริยวรรณ, 2549)

ทักษะด้านการฟังเป็นทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นในการเรียนดนตรี เพราะทำให้ผู้เรียนดนตรีเกิดความเข้าใจในดนตรีมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะทางดนตรีในด้านอื่น ๆ คีขึ้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2534 อ้างถึงใน McPherson, 1995)

ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านดนตรีของกอร์ดอน (Music Learning Theory by Edwin E. Gordon) กล่าวไว้ว่า ความสำคัญในการเรียนดนตรีควรได้รับการพัฒนาด้านการฟังและร้องเป็นอันดับแรก พร้อม ๆ กับการเรียนเรื่องจังหวะ (Tonal and Rhythm Patterns)

การฝึกทักษะในด้านโสตประสาทเป็นทักษะเบื้องต้นและสำคัญมากในการเรียนดนตรี และมีหลายด้าน เช่น ทำนอง ระดับเสียงชั้นคู่และจังหวะ เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนดนตรี ตั้งแต่ระดับขั้นต้น จนถึงระดับขั้นสูง (นิศาชล บังคม, 2553)

จะเห็นได้ว่า การฝึกโสตทักษะทางดนตรีเป็นทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นในการเรียนดนตรี ซึ่งมีหลายด้าน เช่น จังหวะ ทำนอง ระดับเสียง ชั้นคู่เสียง และลักษณะของเสียง ซึ่งการสอนโสตทักษะ

ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถแยกเสียงต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด และเป็นประโยชน์อย่างมากในการเรียนดนตรีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. การสอนโสตทักษะ

3.1 หลักการของการสอนโสตทักษะ

การร้องระดับเสียงและทำนอง (Sight Singing)

ตามแนวทางโคคาย การร้องระดับเสียงและทำนอง จะเน้นการร้องเป็นตัวหลัก การเล่นดนตรีจะจัดเป็นกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน การฝึกให้ผู้เรียนรับรู้ถึงระดับเสียงและจังหวะโดยสม่ำเสมอ โดยให้ผู้เรียนรับรู้จากทางความคิด ในแบบการร้องเพลงและหยุดร้องเพลง แต่ร้องในใจเป็นระยะ ๆ สลับกันไปตามที่ผู้สอนกำหนดสัญญาณ จะทำให้ผู้เรียนรับรู้เสียงทางความคิดและสามารถร้องออกมาด้วยเช่นกัน นอกจากนี้แนวทางของโคคายจะฝึกให้ผู้เรียนจำบทเพลงด้วยเช่นกัน (วีระภัทร์ ชาตินุช, 2560)

ชัชวาล อรรถกิจโกศล (2552) กล่าวว่า ซอลเฟจ (Solfege) ตามคำศัพท์หมายถึง การออกเสียงหรือการร้องเป็นชื่อตัวโน้ต หรือ โด เร มี... ผู้เรียนต้องได้ยินเสียงจริง ๆ แล้วใช้ปากร้องระดับเสียงหรือทำนองนั้นออกมา หรือเป็นการใช้เครื่องดนตรีในการเล่นทำนองนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการจดจำเสียงที่ได้ยินจากทางความคิด การได้ยินและการปฏิบัติ

จากคำกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การร้องระดับเสียงและทำนอง หมายถึง การร้องตัวโน้ตหรือระดับเสียงต่าง ๆ ได้โดยการรับรู้เสียงในความคิด ซึ่งเกิดจากการฟัง การได้ยิน การปฏิบัติ และสามารถร้องออกมาได้ถูกต้องและแม่นยำ

การตบจังหวะ (Sight clapping)

จังหวะ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า ระยะเวลาที่สม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่น การเต้นของหัวใจ การพูดเป็นจังหวะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ดนตรีเกิดจากเสียงที่เคลื่อนที่ไปในช่วงเวลา (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเวลาในดนตรีนั้นก็คือ จังหวะ (Miller, 2005) และสำหรับดนตรี จังหวะเป็นเรื่องที่ซับซ้อน มีหลายมิติ เลยกถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่ทำให้ดนตรีแตกต่างจากเสียงทั่วไป (ฉัชชา พันธุ์เจริญ, 2556)

จังหวะของดนตรีเป็นเรื่องที่มีหลายมิติ สลับซับซ้อน การศึกษาด้านจังหวะนั้นจึงต้องอาศัยประสบการณ์ทางด้านดนตรี ประกอบกับทฤษฎีดนตรีและภูมิความรู้ของผู้เรียน (ฉานคุณ ไล่ทอง, 2560)

จากคำกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จังหวะ หมายถึง เสียงที่มีความสม่ำเสมอ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของเวลา มีความซับซ้อน มีหลายมิติ และเป็นองค์ประกอบหนึ่งของดนตรีที่มีความสำคัญและจังหวะทำให้เสียงดนตรี มีความแตกต่างจากเสียงอื่นทั่ว ๆ ไป

การฟังและบันทึก (Dictation)

หมายถึง การฟังทำนองและจังหวะและสามารถบันทึกตัวโน้ตและจังหวะออกมาได้ถูกต้องและแม่นยำ ซึ่งประกอบไปด้วยหลายองค์ประกอบ ดังนี้

ขั้นคู่เสียง (Interval)

ขั้นคู่เสียง หมายถึง ระยะห่างระหว่าง 2 โน้ต ที่มีความสัมพันธ์กันตามระดับเสียงในระบบ Chromatic Scale โดยมีระยะห่างไกลหรือใกล้แตกต่างกันไป โน้ตอีกตัวหนึ่งอาจจะเป็นระดับเสียงที่สูงขึ้นหรืออาจจะเป็นระดับเสียงที่ต่ำลง ซึ่งระยะห่างของ 2 โน้ตนี้ จะเป็นตัวบ่งบอกระยะห่างและลักษณะเสียง การอธิบายโน้ต 2 ตัวในลักษณะขั้นคู่ จะใช้ตัวเลขเป็นตัวอธิบาย และบอกชนิดของขั้นคู่เสียง สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

1. ขั้นคู่เสียงฮาร์โมนิก (Harmonic Interval) หมายถึง ขั้นคู่เสียงที่เล่นพร้อมกัน
2. ขั้นคู่เสียงเมโลดิก (Melodic Interval) หมายถึง ขั้นคู่เสียงที่เล่นตามกัน

หรือไม่พร้อมกัน

ชนิดของขั้นคู่เสียงมี 5 ชนิด คือ เมเจอร์ (Major) ไมเนอร์ (Minor) เพอร์เฟก (Perfect) ดิมินิช (Diminished) และออกเมนเท็ด (Augmented) ซึ่งแต่ละชนิดจะใช้ตัวย่อ ดังนี้ M, m, P, d, A ตามลำดับ (จุฑารัตน์ มณีวัลย์, 2551)

คอร์ด (Chord)

คอร์ด คือ กลุ่มตัวโน้ตที่ต่างกัน จำนวน 3 โน้ตขึ้นไป ประกอบกันเป็นเสียงประสาน คอร์ดมีหลายชนิด แต่คอร์ดพื้นฐานจะมีอยู่ 4 ชนิด คือ คอร์ดเมเจอร์ (Major Chord) คอร์ดไมเนอร์ (Minor Chord) คอร์ดคิมินิช (Diminished Chord) และคอร์ดออกเมนเท็ด (Augmented Chord) แต่ละคอร์ดจะมีคุณสมบัติในตัวเอง และคอร์ดเหล่านี้นำไปขยายเพื่อคอร์ดที่ยากและซับซ้อนได้ (เอกรินทร์ จิตรามย์กุล, 2543) โครงสร้างของคอร์ด สามารถจำแนกออกมาได้เป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5 โครงสร้างของคอร์ด

ชนิดคอร์ด	โครงสร้างคอร์ด
เมเจอร์	1-3-5

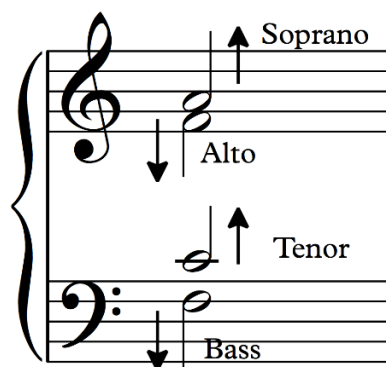
ไมเนอร์	1-3b-5
คิมมินิชท์	1-3b-5b
ออกเมนทีด	1-3-5#
เมเจอร์ 7	1-3-5-7
ไมเนอร์ 7	1-3b-5-7b
โดมิแนนท์ 7	1-3-5-7b
คิมมินิชท์ 7	1-3b-5b-7bb
ฮาร์พคิมมินิชท์ 7	1-3b-5b-7b

ประสานเสียง 4 แนวทำนอง (4 Parts Harmony)

การประสานเสียง 4 ทำนอง หมายถึง กลุ่มตัวโน้ตที่ต่างกัน 4 ตัว ประกอบกันเป็นเสียงประสาน การประสานเสียง 4 แนวทำนอง มีแนวเสียง ดังต่อไปนี้

1. แนวเสียงโซปราโน (Soprano) เป็นเสียงที่มีลักษณะเสียงที่สูงที่สุด ทำหน้าที่เป็นแนวทำนองของเพลง เหมาะกับผู้หญิงที่มีเสียงร้องที่สูง
2. แนวเสียงอัลโต (Alto) เป็นเสียงที่มีลักษณะเสียงที่สูงปานกลาง ทำหน้าที่เป็นเสียงประสานรองจากแนวเสียงโซปราโน เหมาะกับผู้หญิงที่มีเสียงร้องที่ต่ำ
3. แนวเสียงเทเนอร์ (Tenor) เป็นเสียงที่มีลักษณะเสียงที่สูงปานกลางหรือต่ำปานกลาง ทำหน้าที่เป็นเสียงประสานรองจากแนวเสียงอัลโต เหมาะกับผู้ชายที่มีเสียงร้องที่สูง
4. แนวเสียงเบส (Bass) เป็นเสียงที่มีลักษณะเสียงที่ต่ำที่สุด ทำหน้าที่เป็นเสียงประสานในระดับเสียงต่ำที่สุด เหมาะกับผู้ชายที่มีเสียงร้องที่ต่ำ

โดยแต่ละแนวจะไม่ล้ำกัน หมายถึง แนวโซปราโน จะต้องอยู่เหนือแนวอัลโต แนวอัลโต จะอยู่เหนือแนวเทเนอร์ และแนวเทเนอร์ จะอยู่เหนือแนวเบส เท่านั้น

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการประสานเสียง 4 แนวทำนอง

ทำนอง (Melody)

ทำนอง หมายถึง เสียงดนตรีที่ดำเนินต่อกัน โดยมีจังหวะกำกับ ทำนองเป็นเสียงที่สลับต่อเนื่องกันและนำมาเรียงกันในลักษณะเรียงเสียง ขึ้น-ลง ผสมผสานกันไปและไม่แน่นอน แต่มีความไพเราะ (สาโรช เฟือกบัวขาว, 2549)

ทำนอง คือ เสียงขึ้น-ลงหลายๆเสียงที่ปะติดปะต่อกันเป็นชุด แต่ละเสียงนอกจากจะมีเสียงสูงต่ำแล้วยังต้องมีความสั้นยาว ทำนองจำเป็นต้องมีจังหวะเป็นส่วนหนึ่ง ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทำนองและจังหวะจะใช้สัญลักษณ์ตัวโน้ตและบรรทัด 5 เส้นเป็นสื่อ แต่ทำนองที่ดีควรมีความหมายในตัวเอง มีเสียงขึ้นลงที่สมดุลและมีเอกลักษณ์ทำให้ผู้ฟังประทับใจ (ฉันทา โสคติยานุรักษ์, 2548)

The Harvard Concise Dictionary of Music and Musicians ให้ความหมายของทำนอง ไว้ว่าการเรียงต่อกันของระดับเสียงที่มีความถี่ เสียงในที่นี้หมายถึงคำว่า “Sound” ไม่ใช่คำว่า “Noise” แต่ละเสียงต้องมีความสอดคล้องกัน ทำนองเป็นองค์ประกอบหลักของดนตรี ทำนองและจังหวะไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะทุก ๆ เสียงก็ต้องมีความสั้นยาว (Randel, Don M, 1996)

จากความหมายของทำนองดังกล่าว ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า ทำนอง หมายถึง ระดับเสียงหลายๆเสียงที่เรียงต่อกันเป็นชุด ๆ ซึ่งมีจังหวะสั้นยาวเป็นส่วนประกอบที่แยกออกจากทำนองไม่ได้ โดยที่ทำนองจะต้องมีเสียงที่สมดุล มีความหมายและเมื่อผู้ฟังได้ฟังจะเกิดความประทับใจ

จังหวะ (Rhythm)

จังหวะที่อยู่ในทำนอง คือ ความยาวเสียง (Duration) ซึ่งความยาวของเสียงเป็นพื้นฐานของดนตรีที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลา เสียงแต่ละเสียงเกิดขึ้นจำเป็นต้องมีระยะเวลา ซึ่งทำให้เกิดเสียงสั้นเสียงยาว และเป็นที่มาของจังหวะ และเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในดนตรี (จุฑารัตน์ มณีวัลย์, 2551)

เอกรินทร์ จิตรามย์กุล (2543) กล่าวเกี่ยวกับจังหวะไว้ว่า ลักษณะของจังหวะ เป็นตัวกำหนดความสั้นยาวของเสียง จะปรากฏพร้อมกับตัวโน้ต ซึ่งผู้บรรเลงจะต้องอ่านตัวโน้ตและจังหวะไปพร้อม ๆ กัน สัญลักษณ์ที่แสดงถึงลักษณะของจังหวะ คือ ตัวโน้ตและตัวหยุด คนตรีประกอบด้วย เสียงและความเงียบ ลักษณะตัวโน้ตและตัวหยุดมีหลายประเภท ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ลักษณะของตัวโน้ตและตัวหยุด

ชื่อโน้ต / ค่าตัวโน้ต	ตัวโน้ต	ตัวหยุด
Whole Note / Rest		
Half Note / Rest		
Quarter Note / Rest		
Eighth Note / Rest		
Sixteenth Note / Rest		

3.2 แนวคิดการสอนโสตทักษะ

แนวทางการสอนโสตทักษะมีหลากหลายแนวคิด ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอแนวทางการสอนโสตทักษะมาจากรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตที่ได้นำมาใช้ประกอบการสอนในรายวิชานี้ ดังนี้

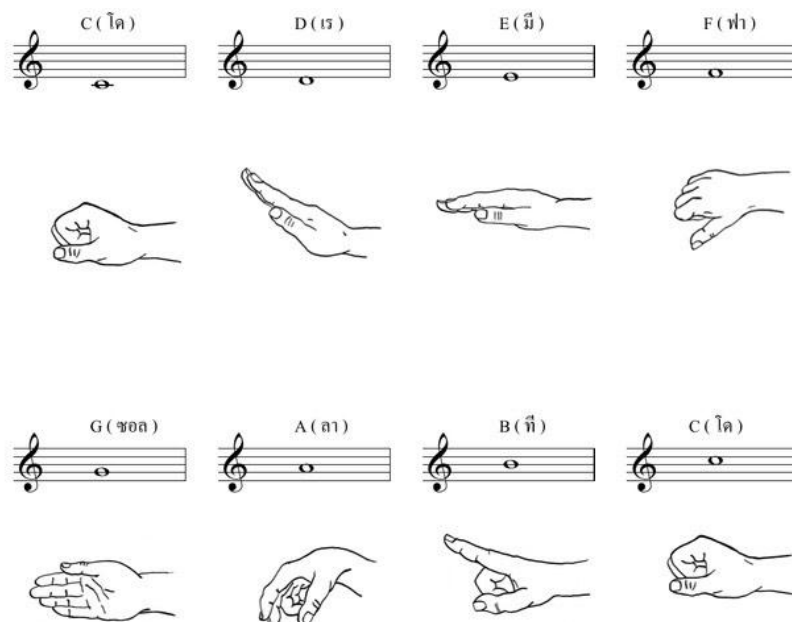
โซลตาน โคดา (Kodály Zoltán, 1882-1967)

เป็นนักการศึกษาด้านดนตรีและเป็นผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญของฮังการี ซึ่งเขามีการจัดลำดับเนื้อหาการเรียนการสอนดนตรีตามลำดับจากง่ายไปยาก จะเน้นการร้องเพลงเป็นหลักควบคู่กับการอ่านและเขียนโน้ต โคดาามีแนวคิดที่ว่า ดนตรีต้องมีการพัฒนาเช่นเดียวกับภาษา เด็กควรที่จะฟังดนตรีก่อนที่จะเล่นหรือร้อง เมื่อเด็กมีประสบการณ์มากพอก็สามารถฝึกการอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ โดยมีการใช้สัญลักษณ์มือในกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้การอ่านโน้ตระบบซอล-ฟา เรียงลำดับจากขั้นง่ายไปสู่ขั้นยาก ผู้เรียนจะได้ทั้งด้านจังหวะ ทำนอง ระดับเสียง และการประสานเสียงด้วยการร้องตามแบบฝึกหัดของโคดา ตามลำดับและความเหมาะสมของระดับผู้เรียน (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2555)

โคดาชเน้นการร้องเป็นหลัก โดยมีการจัดระบบอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงดนตรีให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งการใช้การอ่านโน้ตแบบ ซอล-ฟา โดยกำหนดให้ตัวโทนิค คือ โด ในบันไดเสียงเมเจอร์ และตัว ลา ในบันไดเสียงไมเนอร์ และเคลื่อนไปตามบันไดเสียงต่าง ๆ (Movable Do) และมีการใช้สัญญาณมือเพื่อช่วยในการอ่านตัวโน้ต บทเพลงที่ใช้ในการเรียนการสอน จะเป็นเพลงพื้นบ้านของอังกฤษและต่อมามีการใช้บทเพลงศิลปะ (จุฑารัตน์ มณีวัลย์, 2551) แนวคิดของโคดาชจะเน้นเสียงก่อนสัญลักษณ์และเน้นการร้องเป็นหลัก และแบ่งเป็นลำดับตามความเหมาะสมของผู้เรียน เพลงที่ใช้ในการเรียนการสอนจะเป็นบันไดเสียงเพนทาโทนิค ใช้โทนิคซอล-ฟา ละสัญญาณมือในการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจะได้ในเรื่องของระดับเสียง จังหวะ และการประสานเสียง (นิสาชล บังคม, 2553)

สัญญาณมือ

เป็นการใช้มือคู่ไปกับการอ่านโน้ต แทนระดับเสียงต่าง ๆ ซึ่งช่วยในการเรียนรู้เรื่องระดับเสียงได้ดีและง่ายขึ้น เพราะเห็นเป็นรูปธรรมมากกว่าการอ่านแบบปกติ (จุฑารัตน์ มณีวัลย์, 2551)

ภาพที่ 5 สัญญาณมือประกอบการร้องโน้ต

(สุทิน ไชยนา, 2550, Online)

สัญลักษณ์ของจังหวะ

นอกจากสัญญาณมือแล้ว โคดายยังมีการใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะด้วยเช่นกัน เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้แบบรูปธรรม โดยในช่วงแรกจะเป็นสัญลักษณ์ในแบบรูปภาพ และระยะต่อมาใช้เป็นสัญลักษณ์คล้ายคลึงกับตัวโน้ต และนอกจากสัญลักษณ์แทนจังหวะ โคดายยังมีการกำหนดเสียงเพื่อใช้ในการเรียกสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไว้ เพื่อให้ผู้เรียนพูดออกมาแทนการตบมือ ดังนี้

การร้อง

อย่างที่ทราบกัน โคดายจะใช้และเน้นการร้องเป็นหลัก และเมื่อผู้เรียนเริ่มชำนาญก็จะได้เล่นเครื่องดนตรีเป็นลำดับถัดไป การอ่านโน้ตจะถูกรวมอยู่ในการร้องนี้ด้วย โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องระดับเสียง จังหวะและทำนองอย่างสม่ำเสมอ วิธีการคือฝึกให้ผู้เรียนได้ยืนทำนองอยู่ในความคิด หมายถึงให้ผู้เรียนร้องและทำการหยุดร้องแต่ให้ร้องในใจแทน สลับกันไปมาเช่นนี้และเน้นการจดจำระดับเสียงและบทเพลงไปด้วย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

การสร้างสรรค

เนื่องจากหลักการของโคดายจะเน้นการร้องเป็นหลัก การสร้างสรรคจึงออกมาในรูปแบบการร้องเช่นกัน โคดายเน้นเสมอว่าการเลือกเพลงที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ ประโยคของเพลงต้องเด่นชัด มีวรรคตอน และเมื่อผู้เรียนเข้าใจถึงโครงสร้างของเพลง ผู้สอนจึงเริ่มให้ผู้เรียนสร้างสรรคประโยคเพลงต่อจากผู้สอน เช่น

ตัวอย่าง

ผู้สอน ให้จังหวะ ทา ทา ทา ทา

ผู้เรียนคนที่ 1 ตอบด้วย ทา ทีที ทา ทา

ผู้เรียนคนที่ 2 ตอบด้วย ทา ทีที ทีที ทา

ผู้เรียนคนที่ 3 ตอบด้วย ทีที ทีที ทีที ทา

ผู้เรียนคนที่ 4 ตอบด้วย ทีที ทีที ทีที ทีที

การสร้างสรรคสามารถทำได้หลายรูปแบบนอกเหนือจากการร้อง ต่อมาเมื่อผู้เรียนมีทักษะดนตรีมากขึ้น จะมีการวิเคราะห์บทเพลงต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อเป็นหลักการในการสร้างสรรคบทเพลง ในรูปแบบของการประพันธ์หรือการเรียบเรียงเสียงประสาน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2543)

หนังสือโคดาย

หนังสือของโคดายจะแบ่งเป็นระดับ เริ่มจากขั้นต้นสู่ขั้นสูง ตามลำดับความง่ายไปยาก มีการเริ่มจากตัวโน้ตน้อย ๆ และไปหาตัวโน้ตมาก ๆ และซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ มีทั้งหมด 4 เล่ม คือ 333, 77, 66, 55 ซึ่งตัวเลขดังกล่าว หมายถึงจำนวนข้อของแบบฝึกหัดร้องโน้ตของโคดาย ซึ่ง

ผู้วิจัยได้ทำการปรับและจำแนกรายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อหาการเรียนการสอนจากหนังสือแบบฝึกหัดโคคายที่ใช้เรียนจริงได้ตามตารางด้านล่าง ดังนี้

ตารางที่ 7 เนื้อหาสาระในหนังสือเรียนของโคคาย

Book	Key	Range	Note and Rest	Time Signature	Interval	Change Key	2 Parts Harmony	Moveable C
333	D Major G Major D Minor E Minor Eb Major B Minor A Minor	G,A,C,D,E (2 Octaves)	 	4/4 2/4 3/4 2/2	2 nd - 8 th	-	-	✓

77	F Major	C,C#,D,D#		4/4 2/4	2 nd - 8 th	✓	✓	✓
	G Major	E,F,F#,G		2/2 6/8				
	C Major	G#,A,B,Bb		3/8 5/8				
	D Major	(2 Octaves)						
	Bb Major							
	D Minor							
	E Minor							
	A Minor							
	G Minor							
	B Minor							

ตารางที่ 7 (ต่อ)

Book	Key	Range	Note and Rest	Time Signature	Interval	Change Key	2 Parts Harmony	Moveable C
------	-----	-------	---------------	----------------	----------	------------	-----------------	------------

66	F Major	C,C#,D,D#,		2/4 4/4	2 nd - 8 th ,	✓	✓	✓
	G Major	E,F,F#,G,		2/2 3/4	11 st			
	C Major	G#,A,B,Bb		4/8 6/8				
	D Major	(2 Octaves)						
	Bb Major							
	A Major							
	D Minor							
	E Minor							
	A Minor							
	G Minor							
	B Minor							
	C Minor							
	C# Minor							
55	A Major	C,C#,D,D#,		4/4 2/2	2 nd - 9 th	✓	✓	✓
	D Major	E,F,F#,G,		3/4 2/4				
	G Major	G#,A,B,Bb		4/2 5/8				
	E Major	(2 Octaves)		6/8 2/8				
	Ab Major			5/4				
	F Major							
	E Minor							
	A Minor							
	D Minor							
	G Minor							
	F# Minor							
	Bb Minor							
	B Minor							
C Minor								

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ ได้กล่าวถึงหลักการและแนวคิดของโคคายไว้ 5 ข้อ ดังนี้

1. ความสามารถทางดนตรี อันได้แก่ การอ่าน การเขียน และการคิด เป็นสิทธิของ

มนุษยชาติ

2. การเริ่มต้นในการเรียนดนตรี ควรเรียนจากเครื่องดนตรีธรรมชาติ คือ การร้อง เพราะจะทำให้ดนตรีเข้าไปอยู่ในจิตใจและทำให้เกิดความซาบซึ้ง

3. การเรียนรู้ทางดนตรี จะทำให้เกิดการรับรู้ที่สมบูรณ์ และควรเริ่มเรียนตั้งแต่อายุน้อย ๆ ระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา

4. ดนตรีที่ควรมาใช้ในการเรียนในช่วงเริ่มต้น ควรเป็นดนตรีพื้นบ้าน เพราะดนตรีพื้นบ้านถือว่าเป็นภาษาแม่ทางดนตรี

5. วรรณคดีดนตรีที่นำมาใช้เรียน รวมไปถึงดนตรีพื้นบ้านและดนตรีประเภทอื่น ควรเป็นดนตรีที่มีคุณค่าเพียงพอ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2543 อ้างอิงจาก Kodaly, 1974)

การสอน โสตทักษะในช่วงเริ่มต้นตั้งแต่ในวัยเด็ก การสอนจำเป็นต้องใช้จินตนาการ มีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายหรือเกมต่าง ๆ สอดแทรกอยู่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสนุกสนาน ซึ่งแบ่งเป็นหลักการสอน โสตทักษะด้านทำนองได้ ดังนี้

ระดับเสียงสูง-ต่ำ

1. การฟังทำนอง เริ่มจากให้ผู้เรียนฟังเสียงสูง เสียงต่ำในช่วงเสียง (Octave) ที่ต่างกัน โดยผู้สอนเป็นผู้เล่นให้ฟัง และผู้สอนบอกว่าเสียงใดเป็นเสียงสูง เสียงใดเป็นเสียงต่ำ

2. ให้ผู้เรียนใช้จินตนาการ เช่นการวาดรูปแทนเสียงสูง-เสียงต่ำ หรือให้ผู้เรียนจับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่นเสียงสูงจับที่ศีรษะ เสียงต่ำจับที่เข่า เป็นต้น

3. ผู้สอนเล่นเสียงสูง-เสียงต่ำ ให้ผู้เรียนฟัง และให้ผู้เรียนตอบว่าเป็นเสียงสูงหรือเสียงต่ำ

4. เมื่อผู้เรียนแยกเสียงสูง-เสียงต่ำในช่วงเสียง (Octave) ที่ต่างกันได้แล้ว ให้ผู้สอนเริ่มสอนระดับเสียงสูง-เสียงต่ำในช่วงเสียง (Octave) เดียวกัน โดยเริ่มจาก โน้ต โด กับ ลา

5. ผู้สอนเล่นตัวโน้ต โด-ลา ให้ผู้เรียนฟัง แต่ยังไม่ให้ชื่อตัวโน้ต โดยให้ผู้เรียนร้องตามด้วยคำว่า “ฮู” และทำท่ามือตามระดับเสียงไปด้วย

การเคลื่อนที่ของระดับเสียง (เสียงสูงขึ้น หรือเสียงต่ำลง)

1. ให้ผู้เรียนฟังและร้องตามระดับเสียง โด เร มี ฟา ซอล โดยร้องด้วยคำว่า “ฮู” และทำท่ามือตามระดับเสียงไปด้วย

2. ผู้สอนแนะนำให้ผู้รู้จักชื่อโน้ต โดยชาร์ตตัวโน้ตหรือการ์ดตัวโน้ต เพื่อแสดงภาพระดับเสียงที่ต่างกัน (ยังไม่ใช้บรรทัด 5 เส้น) และบอกผู้เรียนว่า ระดับเสียงที่สูงขึ้น และต่ำลงเป็นอย่างไร

3. ผู้สอนเล่นโน้ต โด ถึง ซอล ให้ผู้เรียนฟังและร้องตาม โดยใช้ชื่อตัวโน้ต และยังคงทำท่ามือตามระดับเสียง

4. ผู้สอนเล่นตัวโน้ตที่สูงขึ้นและต่ำลงให้ผู้เรียนฟัง และให้ผู้เรียนร้องตาม โดยยังทำท่ามือตามระดับเสียง

5. ผู้สอนเล่นบทเพลงเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักระดับเสียงในบรรทัด 5 เส้น โดยมีรูปภาพหรือชาร์ตแสดงให้ผู้เรียนเห็น

ขั้นคู่เสียง

1. ฝึกให้ผู้เรียนฟังตัวโน้ตและร้องตามตัวโน้ต โด ถึง ซอล ให้แม่นยำ โดยผู้สอนจะฝึกทั้ง 2 แบบคือ แบบสูงขึ้น (โด เร มี ฟา ซอล) และแบบต่ำลง (ซอล ฟา มี เร โด)

2. ให้ผู้เรียนฝึกขั้นคู่เสียงที่ 2 โดยผู้สอนเป็นผู้เล่นให้ฟังทั้งแบบเมโลดิก (Melodic) และฮาร์โมนิก (Harmonic)

3. ให้ผู้เรียนฟังเสียงและร้องตาม โดยใช้คำว่า “ฮู” หรือจะใช้ชื่อตัวโน้ตก็ได้ และทำท่ามือตามระดับเสียง ทั้งแบบสูงขึ้นและต่ำลง

4. ใช้บทเพลงที่ตรงกับขั้นคู่แต่ละคู่ มาประกอบการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจำเสียงได้แม่นยำมากขึ้น เช่น ขั้นคู่ที่ 2 ใช้เพลง Happy Birthday (Michon R. 2006, Garretson Robert L., 1996)

อาร์โนลด์ โชนเบิร์ก (Arnold Schoenberg, 1874-1951)

เป็นผู้ประพันธ์เพลงไว้หลายรูปแบบตามแนวความคิดในช่วงปลายสมัยโรแมนติก โดยเริ่มต้นในฐานะผู้ที่เดินตามรอยของวากเนอร์ (Wagner) สเตราสส์ (R.Strauss) มาห์เลอร์ (Mahler) และบราห์มส์ (Brahms) เอกลักษณะเฉพาะตัวที่เขาได้ริเริ่มคิดการแต่งเพลงโดยใช้แนวคิดใหม่คือใช้ระบบทเว็ลฟ-โทน (Twelve Tone System) คือการนำเสียงสูง - ต่ำทั้งหมด 12 เสียง มาเรียงกันเป็นลำดับที่แน่นอน โดยหลีกเลี่ยงไม่ให้มีเสียงหลัก (Tonic) ซึ่งหลักสำคัญคือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยเสรีภาพของเสียงและความสำคัญเท่าเทียมกันของเสียงทุกเสียง โชนเบิร์กใช้ “ระบบทเว็ลฟ - โทน” เขาเป็นผู้พัฒนาดนตรีไปสู่รูปแบบใหม่ที่ละทิ้งข้อจำกัดของรูปแบบเดิม โดยการไม่ให้ความสำคัญกับเสียงใดเสียงหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่ให้ความสำคัญกับทุกเสียงบนบันไดเสียงโครมาติก อย่างเท่าเทียมกัน ในผลงานหมายเลขสุดท้ายของ Five Pieces for Piano ในปี ค.ศ.1923 และในปี ค.ศ.1924 ระบบ “ระบบทเว็ลฟโทน” กลายเป็นเครื่องมือการทำงานที่ช่วยความชำนาญและประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังนำไปสู่แนวความคิดความเข้าใจเรื่องดนตรีซึ่งแตกต่างไปจากเดิมที่ยึดถือกันมากกว่า 300 ปี และชื่อของ โชนเบิร์ก ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ด้านการคิดค้นระบบไม่อิงกฎเกณฑ์เสียง (Atonality)

นอกจากผลงานด้านดนตรี โชนเบิร์กยังมีผลงานการเขียนด้วย ได้แก่ “ทฤษฎีแห่งเสียงประสาน” (Harmonielehre) ในปี ค.ศ.1911 ซึ่งได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ (Theory of Harmony) ในปี ค.ศ.1947 เนื้อหาสาระในหนังสือ Theory of Harmony มีอยู่หลายหัวข้อ เช่น ความกลมกลืน โหมด คอร์ด การเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของคอร์ด การประสานเสียง เป็นต้น ซึ่งรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของหนังสือเล่มนี้ในการเรียนการสอนเช่นกัน (ไพบุลย์ กิจสวัสดิ์, 2535)

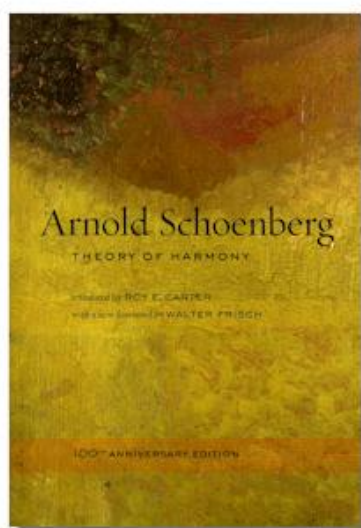
หนังสือ Theory of Harmony ตามแนวคิดของอาร์โนลด์ โชนเบิร์ก

หนังสือ Theory of Harmony จะแบ่งเป็นหัวข้อ จากเรื่องหัวข้อที่ง่ายไปหาหัวข้อที่ยากและซับซ้อนมากขึ้น มีทั้งหมด 22 หัวข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้นำหัวข้อต่าง ๆ มาเสนอ เรียงลำดับได้ ดังนี้

1. Theory or System of Presentation
2. The Method of Teaching Harmony
3. Consonance and Dissonance
4. The Major Mode and the Diatonic Chords
5. The Minor Mode
6. Connection of Chords That Have No Common Tone
7. Some Directions for Obtaining Better Progressions; Concerning Melodic Conduct of the two Outer Voices; Then Concerning Closes, Cadences, Deceptive Cadences, and the Six-Four Chord in the Cadences
8. Freer Treatment of VII in Major and Minor
9. Modulation
10. Secondary Dominants and Other Nondiatonic Chords Derived from the Church Modes
11. Rhythm and Harmony
12. Modulations: Continuation
13. Relationship to the Minor Subdominant
14. At the Frontiers of Tonality
15. Modulation to the IInd, Vth, AND VIth Circles of Fifths, to the VIIth and VIIIth, and also to more Closely Related Circles by Segments and Through Intermediate Keys
16. Chorale Harmonization
17. Non-Harmonic Tones

18. A Few Remarks Concerning Ninth Chords
19. Some Additional and Schematic Presentations to Round Out the System
20. The Whole-Tone Scale and Related Five and Six-Part Chords
21. Chords Constructed in Fourths
22. Aesthetic Evaluation of Chords with Six or More Tones

โซนเบิร์กได้พูดถึงความสำคัญของทฤษฎีดนตรี นักทฤษฎีคือใคร ทำไมถึงต้องมีนักทฤษฎี โดยการจัดชุดคำถามได้อย่างกลมกลืนภายในหนังสือเล่มนี้ และมีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทฤษฎีการประสานเสียงไว้เป็นอย่างดี แนวคิดของโซนเบิร์กเป็นแนวคิดที่ปฏิวัติวงการดนตรี เป็นแนวคิดที่เฉพาะเจาะจง เนื้อหาครอบคลุมในทุกเรื่องของทฤษฎีการประสานเสียง โซนเบิร์กให้ความสำคัญของโทนของดนตรี เท่าๆกับระดับเสียงและจังหวะ แนวคิดของเขาได้รับพัฒนามาอย่างดี ครอบคลุมทุกเรื่องในทฤษฎีการประสานเสียง และถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีเพื่อทำความเข้าใจและการพัฒนาเกี่ยวกับดนตรีในศตวรรษใหม่

ภาพที่ 6 หนังสือ Theory of Harmony

(Classical Net, 2553, Online)

บริบทวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1. ประวัติความเป็นมาของ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันดนตรีแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีที่ครอบคลุมทุกระดับ เตรียมอุดมศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหิดล

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2530 มหาวิทยาลัยมหิดลได้ร่วมกับ ดร.สุกรี เจริญสุข จัดตั้งโครงการพัฒนาวิชาการขึ้น และได้โอนย้าย ดร.สุกรี เจริญสุข ซึ่งจบปริญญาเอก สาขาคณิตรัฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเข้าพระยา กระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นหัวหน้าโครงการ โดยเปิดสอนวิชาดนตรีให้เป็นวิชาเลือกในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการมีวิชาดนตรีเป็นวิชาเลือกครั้งแรกในมหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมาปี พ.ศ. 2537 ได้จัดตั้งวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ขึ้นมา ภายหลังการก่อตั้ง วิทยาลัยได้ขยายหลักสูตรการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาดนตรี ในปี พ.ศ.2541 ประกอบด้วยวิชาเอกการแสดงดนตรีคลาสสิก การศึกษาดนตรีแจ๊ส ดนตรีไทยและตะวันออกและเทคโนโลยีดนตรี เปิดหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรีเช่นกัน เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะที่ถูกต้องแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และเปิดหลักสูตรปริญญาเอกด้านการศึกษาด้านดนตรีและดนตรีวิทยาเป็นหลักสูตรแรกในประเทศไทย เพื่อพัฒนานักดนตรี นักวิชาการ อาจารย์และนักวิจัยดนตรี

จุดแข็งของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล คือ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อาคารสถานที่ มีห้องเฉพาะการสอน การฝึกซ้อม ห้องสมุดดนตรีและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ (วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562, ออนไลน์)

2. หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (คศ.บ.) มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรคือ ผลิตบุคลากรทางดนตรีที่สามารถปฏิบัติงานได้ในระดับสูง เพื่อผลิตนักวิชาการศึกษา อาจารย์สอนดนตรีที่มีความสามารถ ผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดนตรี ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพด้านการบริหารธุรกิจดนตรี ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพในการวิจัยทางวิชาการ และผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีที่มีจริยธรรมในการประกอบอาชีพ และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันดนตรีแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับเตรียมอุดมศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อการเรียนการสอนดนตรีที่ถูกต้องและมีคุณภาพ

มีทั้งหมด 9 สาขา คือ

1. ปฏิบัติดนตรีคลาสสิก

2. ดนตรีแจ๊ส
3. การประพันธ์ดนตรี
4. ละครเพลง
5. ดนตรีสมัยนิยม
6. ดนตรีไทยและดนตรีตะวันออก
7. ชูริกัจดนตรี
8. ดนตรีศึกษาและการสอน
9. เทคโนโลยีดนตรี

โครงสร้างหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 139 หน่วย ดังนี้

ตารางที่ 8 โครงสร้างหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โครงสร้างหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล	
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวน 30 หน่วยกิต
ก. กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป	7 หน่วยกิต
ข. กลุ่มวิชาภาษา	12 หน่วยกิต
ค. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	4 หน่วยกิต
ง. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	7 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	103 หน่วยกิต
ก. กลุ่มวิชาแกนดนตรี	49 หน่วยกิต
ข. กลุ่มวิชาบังคับสาขา	48 หน่วยกิต
ค. กลุ่มวิชาเลือกดนตรี	6 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
จำนวนหน่วยกิต รวม	139 หน่วยกิต

จากตารางข้างต้น วิชาการศึกษาโสตและการอ่านโน้ต จะถูกระบุอยู่ใน หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาแกนดนตรี โดยจะแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย (Section) เพื่อจะเรียนวิชาการศึกษาโสตและการอ่านโน้ต โดยจะเรียนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ซึ่งนักศึกษาจะต้องเรียนวิชาการศึกษาโสตและการอ่านโน้ต ให้ครบจำนวน 4 วิชา โดยแบ่งออกเป็น

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 วิชา ดศทพ 131 การฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1

ภาคเรียนที่ 2 วิชา ดศทพ 132 การฝึกโสตและการอ่านโน้ต 2
นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 วิชา ดศทพ 231 การฝึกโสตและการอ่านโน้ต 3
ภาคเรียนที่ 2 วิชา ดศทพ 232 การฝึกโสตและการอ่านโน้ต 4

คำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ผู้วิจันำข้อมูลของคำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต อ้างอิงจากคำอธิบายรายวิชาของปีการศึกษา 2561

คำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1

การพัฒนาทักษะเกี่ยวกับโสตทักษะ การร้อง รวมไปถึงการฟังและบันทึก ชั้นคู่ จังหวะ ทำนอง คอร์ดและเสียงประสาน (I, ii, IV, V, vi)

วัตถุประสงค์ของรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1

1. ตบจังหวะ ฟังและบันทึกจังหวะได้
2. ร้อง ฟังและบันทึกทำนองเพนทาโทนิค (Pentatonic Melodies) แบบธรรมชาติและซับซ้อนได้
3. ร้องสเกลเมเจอร์ (Major Scale) ได้
4. แยกแยะและร้องขึ้นคู่ M2 m3 M3 P4 P5 m6 M6 P8 ได้
5. ระบุและแยกแยะคอร์ดเมเจอร์ (Major Chord) คอร์ดไมเนอร์ (Minor Chord) ในตำแหน่งที่ 1 (Root Position) ได้
6. ฟังและแยกแยะทางคอร์ดได้ ประกอบด้วย I, ii, IV, vi, V

หนังสือที่ใช้เรียน

Kodaly, Zoltan, 333

คำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 2

การพัฒนาเรื่องขึ้นคู่ทุกคู่ ใน 1 ช่วงเสียง (Octave) สามารถร้องประสาน 2 เสียง ร้องสเกลเมเจอร์ (Major Scale) สเกลไมเนอร์ (Minor Scale) ตบจังหวะได้ในจังหวะธรรมชาติและซับซ้อน ร้องทำนองเพนทาโทนิค (Pentatonic Melodies) หรือโน้ตแบบโครมาติก (Chromatic Melodies) บางตัวได้ ระบุและแยกแยะทางคอร์ด ซึ่งประกอบด้วย คอร์ดในสเกล (Diatonic Triad) คอร์ด โดมิแนนท์ 7 (Dominant Seventh) และการพลิกกลับทุกรูปแบบ

วัตถุประสงค์ของรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 2

1. ตบจังหวะ ฟังและบันทึกจังหวะแบบธรรมดาและซับซ้อนได้
2. ร้อง ฟังและบันทึกทำนองเพนทาโทนิค (Pentatonic Melodies) โน้ตในสเกล (Diatonic Melodies) และ โน้ตแบบโครมาติก (Chromatic Notes) บางตัว ในแบบธรรมดาและซับซ้อนได้
3. ร้องสเกลเมเจอร์ (Major Scale) และสเกลไมเนอร์ (Minor Scale) ได้
4. แยกแยะและร้องขึ้นคู่ทุกคู่ ใน 1 ช่วงเสียง (Octave) ได้
5. ระบุและแยกแยะคอร์ดเมเจอร์ (Major Chord) คอร์ดไมเนอร์ (Minor Chord) และคอร์ดโดมิแนนท์ 7 (Dominant Seventh) ในทุกการพลิกกลับได้
6. ฟังและแยกแยะทางคอร์ดได้ ประกอบด้วย คอร์ดในสเกล (Diatonic Triad) และคอร์ดโดมิแนนท์ 7 (Dominant Seventh) ในทุกการพลิกกลับได้

หนังสือที่ใช้เรียน

Kodaly, Zoltan, 77 Two-Part Exercises

คำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 3

การพัฒนาการร้อง (Aural Skill) เรื่อง ขึ้นคู่ทุกคู่ ใน 1 ช่วงเสียง (Octave) สามารถร้องประสาน 2 เสียง ร้องสเกลเมเจอร์ (Major Scale) สเกลไมเนอร์ (Minor Scale) และสเกลโครมาติก (Chromatic Scale) ตบจังหวะได้ในจังหวะธรรมดาและซับซ้อน ร้องทำนองของโน้ตในสเกล (Diatonic Melodies) และ โน้ตแบบโครมาติก (Chromatic Notes) ได้ ระบุและแยกแยะทางคอร์ด ซึ่งประกอบด้วย คอร์ดในสเกล (Diatonic Triad) คอร์ดโดมิแนนท์ 7 (Dominant Seventh) และการพลิกกลับทุกรูปแบบ คอร์ดเซเวน (Seventh Chord) และคอร์ดเซ็กเคนดารี โดมิแนนท์ (Secondary Dominant Chord)

วัตถุประสงค์ของรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 3

1. ตบจังหวะ ฟังและบันทึกจังหวะแบบธรรมดาและซับซ้อนได้
2. ร้อง ฟังและบันทึกทำนองโน้ตในสเกล (Diatonic Melodies) และ โน้ตโครมาติก (Chromatic Notes) ในแบบธรรมดาและซับซ้อนได้
3. ร้องสเกลเมเจอร์ (Major Scale) สเกลไมเนอร์ (Minor Scale) และสเกลโครมาติก (Chromatic Scale) ได้
4. แยกแยะและร้องขึ้นคู่ทุกคู่ ใน 1 ช่วงเสียง (Octave) ได้

5. ระบุและแยกแยะคอร์ดเมเจอร์ (Major Chord) คอร์ดไมเนอร์ (Minor Chord) และคอร์ดเซเวน (Seventh Chord)

6. ฟังและแยกแยะทางคอร์ดได้ ประกอบด้วย คอร์ดในสเกล (Diatonic Chord) และคอร์ดโดมิแนนท์ 7 (Dominant Seventh) ในทุกการพลิกกลับได้ คอร์ดเซเวน (Seventh Chord) และคอร์ดเซ็กเคนดารีโดมิแนนท์ (Secondary Dominant Chord)

หนังสือที่ใช้เรียน

Kodaly, Zoltan, 66 Two-Part Exercises

คำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 4

การพัฒนาการร้อง (Aural Skill) เรื่อง ขึ้นคู่ทุกคู่ สามารถร้องประสาน 2 เสียง ตบจังหวะได้ในทุกรูปแบบ ร้องทำนองของโน้ตแบบโครมาติก (Chromatic Notes) ได้ ฟังและบันทึกทำนอง 2-4 แนวทำนองได้ ระบุและแยกแยะทางคอร์ด ซึ่งประกอบด้วย คอร์ดในสเกล (Diatonic Triad) คอร์ดเซเวน (Seventh Chord) คอร์ดเซ็กเคนดารีโดมิแนนท์ (Secondary Dominant Chord) คอร์ด 9th, คอร์ด 11st, คอร์ด 13rd, คอร์ด Neapolitan, คอร์ด Augmented Sixth, Scalar Variants และ Modally Borrowed Chords ในการพลิกกลับทุกรูปแบบ

วัตถุประสงค์ของรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 4

1. ตบจังหวะ ฟังและบันทึกจังหวะแบบธรรมดา ชับซ้อนและไม่ปกติได้
2. ร้อง ฟังและบันทึกทำนองโน้ตในสเกล (Diatonic Melodies) และโน้ตโครมาติก (Chromatic Notes) ในแบบธรรมดาและซับซ้อนได้
3. ร้องสเกลเมเจอร์ (Major Scale) สเกลไมเนอร์ (Minor Scale) และสเกลโครมาติก (Chromatic Scale) และ Whole Tone Scale
4. ฟังและแยกแยะทางคอร์ดได้ ประกอบด้วย คอร์ดในสเกล (Diatonic Chord) คอร์ดเซเวน (Seventh Chord) และคอร์ดเซ็กเคนดารีโดมิแนนท์ (Secondary Dominant Chord) คอร์ด Neapolitan, คอร์ด Augmented Sixth, Scalar Variants และ Modally Borrowed Chords ในการพลิกกลับทุกรูปแบบ
5. สามารถเขียนดนตรีในรูปแบบ 2-4 แนวทำนองได้

หนังสือที่ใช้เรียน

Kodaly, Zoltan, 55 Two-Part Exercises

Kodaly, Zoltan, 44 Two-Part Exercises

การบูรณาการเนื้อหาสาระวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตเข้ากับวิชาทฤษฎีดนตรีและวิชา คีโยบอร์ค

การบูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนการสอนทั้ง 3 วิชา นี้ ถือเป็นจุดแข็งของการเรียนการสอนดนตรีของ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งทำให้การผลิตนักดนตรีเป็นไปอย่างมีคุณภาพออกมาสู่สังคมอย่างแท้จริง

เนื่องจากทั้ง 3 วิชา นี้ เนื้อหาสาระมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการเนื้อหาสาระทั้ง 3 วิชา นี้เข้าด้วยกัน เพราะวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต เป็นพื้นฐานในด้านการฟัง การร้อง และการจำแนกเสียงต่าง ๆ วิชาทฤษฎีดนตรี เป็นพื้นฐานในด้านความรู้และความเข้าใจในภาคทฤษฎีดนตรี และวิชาคีโยบอร์ค เป็นพื้นฐานในด้านการปฏิบัติดนตรี ซึ่งเนื้อหาสาระการเรียนการสอนหลักควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่การลงรายละเอียดหรือขั้นตอนการสอน อาจารย์ผู้สอนสามารถออกแบบเองได้ แต่ควรอยู่บนพื้นฐานของหัวข้อการเรียนการสอนหลัก พื้นฐานเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา นักดนตรีที่ดีควรที่จะมีพื้นฐานครบในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติดนตรีได้ดีและถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑารัตน์ มณีวัลย์ (2551) ได้ศึกษาการสอนโสตทักษะด้านทำนองของหลักสูตรเปียโนระดับต้นของสำนักพิมพ์อัลเฟรด โรงเรียนดนตรีปิ่นนคร โดยศึกษาจากครูสอนเปียโน จำนวน 9 ท่าน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือครูที่มีประสบการณ์สอนไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์สอนเกิน 5 ปี ด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์สอน และพบว่า ครูทั้งสองกลุ่มนี้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนโสตทักษะด้านทำนอง และในด้านการเตรียมการสอนครูได้เตรียมการสอนจากคำแนะนำของหนังสือที่ใช้เรียน ในด้านการสอน ครูได้ใช้วิธีการอธิบาย การเปรียบเทียบ การจินตนาการ และการร้อง โดยใช้อุปกรณ์ในการสอนคือ เปียโนไฟฟ้า ไรท์ กระดาน หนังสือเรียน การ์ดตัวโน้ต บทเพลง นอกหนังสือเรียน เกมส์ การวัดผลของครูทั้งสองกลุ่ม ครูจะทำการทดสอบจากหนังสือเรียน ปัญหาที่มักพบในการเรียนการสอน คือ ผู้เรียนจะชุกชนและเบื่อหน่าย มีการร้องที่ผิดเพี้ยน และจำขึ้นคู้เสียงได้ยาก

นิตาชล บังคม (2553) ได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน โสตทักษะตามแนวคิดโคคายเพื่อนักเรียนเปียโนระดับต้น และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฟัง ความรู้ และเจตคติ จากการที่

ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้าน โสตทักษะตามแนวคิด โคคายเพื่อให้นักเรียนเปียโนระดับต้น โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองคือ นักเรียนเปียโนระดับต้น อายุ 7 – 12 ปี จำนวน 16 คน และแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้าน โสตทักษะตามแนวคิด โคคายเพื่อให้นักเรียนระดับต้น แบบทดสอบด้านการฟังก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบด้านความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบวัดเจตคติ และแบบสังเกตพฤติกรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านเจตคติของผู้เรียนโดยแบบวัดเจตคติ กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านเจตคติของผู้เรียนโดยวัดจากผู้สอน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

นอร์ เดรัตน์ชัย (2562) ได้ศึกษาการสอน โสตทักษะตามแนว สุดา พนมยงค์ และศึกษาแนวทางในการนำวิชาโสตทักษะไปปรับใช้ในการบรรเลงเปียโน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการสอนจากสุดา พนมยงค์ และนักเรียนเปียโนที่เคยเรียนวิชาโสตทักษะกับสุดา พนมยงค์ จำนวน 3 คน โดยแบ่งประเด็นศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษากระบวนการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะ 2) การนำโสตทักษะไปปรับใช้ในการบรรเลงเปียโน และ 3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนวิชาโสตทักษะตามแนวสุดา พนมยงค์ พบว่า สุดา พนมยงค์ สอนโสตทักษะครอบคลุม 5 หัวข้อ ดังนี้ 1) จังหวะ 2) ระดับเสียงและทำนอง 3) ชั้นคู่เสียงและกลุ่มโน้ตประสาน 4) ดนตรีหลากหลายแนว 5) การฟังดนตรีด้วยความรู้สึกและความเข้าใจ โดยหลักการสอน คือ สอนจากความรู้สึก แล้วเชื่อมโยงไปสู่ทฤษฎีวิธีการสอนของสุดา พนมยงค์ ประกอบไปด้วย ความรู้สึก การฟัง การร้อง ความจำ การอ่าน การเชื่อมโยง และการบันทึก โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนซึมซับดนตรีด้วยวิถีธรรมชาติ ผ่อนคลาย เป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาไปสู่การเรียนขั้นสูง ส่วนการนำโสตทักษะมาปรับใช้ในการบรรเลงเปียโน สรุปหลักการได้ ดังนี้ 1) ความเป็นธรรมชาติ 2) ความมีชีวิตชีวา 3) การผ่อนคลายร่างกายและจิตใจ 4) ความยินดีในการรับรู้ 5) การฝึกซ้อม จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์สอนพบว่า นักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนและสามารถนำไปพัฒนาการเล่นดนตรีของตนเองให้มีคุณภาพมากขึ้น นักเรียนมีความเข้าใจบทเพลงมากขึ้น เข้าใจโครงสร้าง สามารถวิเคราะห์บทเพลงสามารถอ่านโน้ตแรกเห็นถูกต้องแม่นยำ และมีวิธีการหัดบทเพลงที่มีความซับซ้อนด้วยความเข้าใจ

เฮนสเลย์ (Hensley, 1981) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในเกรด 4 และ 5 ที่สอนโดยใช้หลักสูตรของ The Memphis City เป็นหลักสูตรพื้นฐานของการสอนตามแนวทางออร์ฟและโคคาย เปรียบเทียบกับการสอนแบบดั้งเดิม

พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียง ทักษะการฟังเพื่อแยกแยะทำนองและเสียงเครื่องดนตรีของนักเรียนเกรด 4 มีความแตกต่างกัน ส่วนผลสัมฤทธิ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับบันไดเสียงของนักเรียนเกรด 5 ไม่แตกต่างกัน แต่ผลสัมฤทธิ์ในด้านทักษะการฟังเพื่อแยกแยะทำนองและเสียงเครื่องดนตรีของนักเรียนเกรด 5 มีความแตกต่างกัน

บีตตี้ (Beatty, 1989) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดของโคดาเยเพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 14 – 18 ปี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มทดลองมีทักษะทางด้านดนตรีสูงกว่านักเรียนที่อยู่กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คอลลีน (Calleen, 1994) ได้ศึกษาผลของการปฏิบัติเกมกิจกรรมดนตรีตามแนวทางโคดาเยของนักเรียนตามหลักสูตรระดับ 6 เพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ปฏิบัติเกมกิจกรรมดนตรีตามแนวทางโคดาเยมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้ปฏิบัติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสังเกตการสอนแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาโสตทัศนศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562 โดยมีระเบียบวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบไปด้วย

1. อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต จำนวน 3 คน ที่สอนในระดับปริญญาตรี
อาจารย์ สุรัตน์ เหมาลีลากุล ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1 - 4
อาจารย์ วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1 - 2
อาจารย์ นนทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1 - 2
2. ตัวแทนนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน จากการเลือกของอาจารย์ผู้สอนแต่ละคน ที่เห็นว่าสามารถในการสื่อสารให้เข้าใจและมีความยินยอมในการให้ข้อมูล และเป็นนักศึกษาที่ไม่เคยสอบตกในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตและไม่เคยลงเรียนวิชาปรับพื้นฐานการฝึกโสตและการอ่านโน้ต
3. หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต จำนวน 1 คน คือ อาจารย์ สุรัตน์ เหมาลีลากุล หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตและเป็นผู้ทำหน้าที่สอนในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตเช่นกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมเนื้อหาเฉพาะและคำถามมาใช้ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดเนื้อหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ และการสังเกตการสอนแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เป็นการสังเกตแบบไม่เข้าร่วมในกิจกรรมขณะนั้น แต่เฝ้าสังเกตการสอนอย่างเดียว

แบบสัมภาษณ์

แบ่งเป็น 3 ชุด ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน โดยมีคำถามสัมภาษณ์ 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนด้านวิธีการสอน

ด้านวิธีการสอน

ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. แบบสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษา โดยมีคำถามสัมภาษณ์ในด้านเนื้อหาสาระต่างๆในการเรียน ประโยชน์และการนำไปใช้ เพื่อมาทำการเปรียบเทียบกับจุดประสงค์ของรายวิชาการฟิสิกส์โตและการอ่านโน้ต

3. แบบสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชา โดยมีคำถามสัมภาษณ์ในด้านการจัดการและบริหารในด้านภาพรวมของรายวิชาการฟิสิกส์โตและการอ่านโน้ต

แบบสังเกตการสอน

สังเกตการสอนใน 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

ด้านวิธีการสอน

ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการวัดผลและประเมินผล

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักการและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากวิชาการฝึกโตและการอ่านโน้ต เพื่อนำมาสร้างคำถามในการสัมภาษณ์และแบบสังเกตการสอนตามหัวข้อที่ตั้งไว้

การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ทำการหาค่า IOC ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา และการตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสังเกตการสอน โดยจะมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิการ เหล่าวานิช
2. อาจารย์ วิชาวรรณ จำเนียรพันธุ์
3. อาจารย์ สุรติ ประพัฒน์รังสี

จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ออกมา อยู่ระหว่าง 0.66 – 1 ซึ่งเกินจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 0.5 เครื่องมือจึงถือว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการฝึกโตและการอ่านโน้ต ตัวแทนนักศึกษา และหัวหน้ารายวิชาการฝึกโตและการอ่านโน้ต ควบคู่ไปกับการสังเกตการสอนในห้องเรียน จะทำการเก็บข้อมูลภาคสนามนี้ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2562 ได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น

1.1 การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน

ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากการไปสัมภาษณ์กับอาจารย์ผู้สอน 3 คน ในเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน พ.ศ.2562 ตามคำถามทั้ง 5 ด้าน ดังที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

1.2 การสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษา

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2562 ซึ่งมาจากการเลือกของอาจารย์ผู้สอนแต่ละท่าน ที่เห็นว่าสามารถใน

การสื่อสารให้เข้าใจและมีความยินยอมในการให้ข้อมูล และเป็นนักศึกษาที่ไม่เคยสอบตกในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ตและไม่เคยลงเรียนวิชาปรับพื้นฐานการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต ผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

1.3 การสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชา

ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชา 1 คน ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2562 ซึ่งหัวหน้ารายวิชา เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนรายวิชานี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งจะได้มาด้วยข้อมูลที่แท้จริง ผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการสอน

ผู้วิจัยจะทำการนัดหมายกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อเข้าไปสังเกตการสอนแบบไม่มีส่วนร่วมในห้องเรียน ในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2562 โดยในภาคเรียนที่ 2 นี้ จะเป็นวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต 2 และ 4 โดยมีการเรียนการสอนตามจริง ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ตามหัวข้อในแบบสัมภาษณ์ทั้ง 5 ด้าน ที่กล่าวไปข้างต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน

เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการสอน ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ กำหนดประเด็นเนื้อหา นำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก จากนั้นสรุปผลการวิจัยและนำข้อสรุปที่ได้มาตรวจสอบข้อมูลกับอาจารย์ผู้สอน และหัวหน้ารายวิชาอีกครั้ง เพื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอน โสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชา โสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งใช้การตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulate) เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยพิจารณาเวลา สถานที่และบุคคลที่แตกต่างกัน โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การสังเกตการสอน

การสังเกตการณ์สอนเป็นแบบ การสังเกตการสอนแบบไม่มีส่วนร่วม โดยทำการสังเกตการสอน 1 ครั้งต่ออาจารย์ผู้สอน 1 คน และนำเสนอข้อมูล โดยการเรียงลำดับตามจริงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนของอาจารย์อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนในคาบเรียนนี้	✓	
	2. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนในจุดประสงค์ของคาบเรียนนี้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์	✓	
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอน	✓	
	4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้	✓	
ด้านวิธีการสอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์ที่ระบุไว้ในแบบสัมภาระณ์เป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน คือ ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก	✓	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	2. ผู้สอนให้ความสำคัญกับรูปแบบการสอน เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตัวเอง แบบผสมผสาน	✓	
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้การสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน	✓	
	2. ในชั้นเรียนมีการเรียนเนื้อหาสาระหลัก ตามที่ผู้สอนระบุไว้	✓	
	3. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก	✓	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน มีการดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ผู้สอนได้ระบุไว้	✓	
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน	✓	

จากการไปสังเกตการสอนห้องเรียนของ อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล ในวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โฉด2 พบว่า ผู้สอนได้มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และการเตรียมการสอนมาตามหัวข้อที่ผู้สอนจะบรรยาย และให้ความสำคัญและเน้นเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนตามหัวข้อนั้น ๆ ผู้เรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามได้ แต่จะมีส่วนน้อยที่ยังมีข้อผิดพลาด และผู้สอนจะแจ้งกับผู้เรียนที่มีข้อผิดพลาดในคาบเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและแก้ไข ผู้สอนได้ใช้เกณฑ์ที่ผู้สอนระบุไว้ก่อนหน้า คือ ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลักในการเรียนการสอน และใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ การบรรยาย การสาธิตและการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติด้วยตนเอง โดยแบ่งเป็นการบรรยาย 50% การสาธิต 20% และการปฏิบัติ 30% ในห้องเรียนมีการเรียนตามเนื้อหาสาระหลักที่ผู้สอนระบุไว้ ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอน เนื้อหาสาระหลักคือเรื่อง เสียงประสานและคอร์ด และในคาบนี้ผู้สอนมีการสอนเนื้อหาสาระเพิ่มเติม โดยใช้แบบฝึกหัดที่ผู้สอนออกแบบและสร้างขึ้นมาและมีการเล่นบทเพลงที่มีชื่อเสียง เพื่อเป็นการยกตัวอย่างให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น อธิบายถึงความสำคัญของแนวทางคอร์ด ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอน คือ เปียโนและใช้วิธีการการบรรยาย

ความรู้บนกระดาน สลับกับการสาธิตให้ผู้เรียนได้ฟังและปฏิบัติตาม ขั้นตอนการดำเนินการสอน
เป็นไปตามที่ผู้สอนได้ระบุไว้

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนของอาจารย์อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์
ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
ด้านการกำหนด จุดประสงค์การเรียน การสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนในคาบเรียนนี้	✓	
	2. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนในจุดประสงค์ของคาบเรียนนี้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์	✓	
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอน	✓	
	4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้	✓	
ด้านวิธีการสอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์ที่ระบุไว้ในแบบสัมภาษณ์เป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน คือ ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก	✓	
	2. ผู้สอนให้ความสำคัญกับรูปแบบการสอน เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตัวเอง แบบผสมผสาน	✓	
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน	✓	
	2. ในชั้นเรียนมีการเรียนเนื้อหาสาระหลัก ตามที่ผู้สอนระบุไว้	✓	
	3. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก	✓	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน มีการดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ผู้สอนได้ระบุไว้	✓	
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน	✓	

จากการไปสังเกตการสอนห้องเรียนของ อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ ในวิชาการฝึกโสต และการอ่านโน้ต2 พบว่า ผู้สอนได้มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนและเตรียมการสอน มาตามหัวข้อที่ผู้สอนจะบรรยาย และให้ความสำคัญและเน้นเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนตาม หัวข้อนั้น ๆ ผู้เรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามได้ เนื่องจากผู้สอนจะสอนไปทีละหัวข้ออย่างช้า ๆ เพื่อให้ ผู้เรียนได้เข้าใจและปฏิบัติได้ครบทุกคน ผู้สอนได้ใช้เกณฑ์ที่ผู้สอนระบุไว้ก่อนหน้า คือ ใช้ตัวผู้สอน เป็นหลักในการเรียนการสอน และใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ การบรรยาย การสาธิตและ การปฏิบัติ โดยแบ่งเป็น การบรรยาย 30% การสาธิต 20% และการปฏิบัติ 50% เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และปฏิบัติด้วยตนเอง ในห้องเรียนมีการเรียนตามเนื้อหาสาระหลักที่ผู้สอนระบุไว้ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอน เนื้อหาสาระหลักคือเรื่อง การตบจังหวะ ตามแบบฝึกหัดที่ผู้สอนออกแบบและ สร้างขึ้นมา และมีการร้องแบบฝึกหัดโคดา 2 - 3 ข้อ ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอน คือ เปียโนและการ ร้องเพื่อสาธิตตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ยินและเข้าใจ ขั้นตอนการดำเนินการสอนเป็นไปตามที่ผู้สอนได้ระบุไว้

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนของอาจารย์อาจารย์นันทน์รัฐ เศรษฐธาวรรวัชร์ ผู้สอนรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนในคาบเรียนนี้	✓	
	2. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนในจุดประสงค์ของคาบเรียนนี้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์	✓	
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอน	✓	
	4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้	✓	
ด้านวิธีการสอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์ที่ระบุไว้ในแบบสัมภาษณ์เป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน คือ ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก	✓	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
	2. ผู้สอนให้ความสำคัญกับรูปแบบการสอน เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตัวเอง แบบผสมผสาน	✓	
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้การสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน	✓	
	2. ในชั้นเรียนมีการเรียนเนื้อหาสาระหลัก ตามที่ผู้สอนระบุไว้	✓	
	3. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก	✓	
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน มีการดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ผู้สอนได้ระบุไว้	✓	
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน	✓	

จากการไปสังเกตการสอนห้องเรียนของ อาจารย์นันทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร ในวิชาการฝึกโตดและการอ่านโน้ต 2 พบว่า ผู้สอนได้มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนและเตรียมการสอนมาตามหัวข้อที่ผู้สอนจะบรรยาย และให้ความสำคัญและเน้นเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนตามหัวข้อนั้น ๆ ผู้เรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามได้ เนื่องจากผู้สอนมีการสาธิต ปฏิบัติ และการบรรยายสลับกันไปตลอดทั้งคาบเรียน ผู้เรียนจึงมีความเข้าใจและปฏิบัติ แต่จะมีบางหัวข้อ เช่น ชั้นคู่ที่กว้าง ผู้เรียนอาจจะมีการร้องผิดเพี้ยนในบางครั้ง แต่เมื่อผู้สอนสาธิตให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนก็สามารถจำเสียงและปฏิบัติตามได้ ผู้สอนได้ใช้เกณฑ์ที่ผู้สอนระบุไว้ก่อนหน้า คือ ใช้ตัวผู้เรียนเป็นหลักในการเรียนการสอน และใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน โดยแบ่งเป็น การบรรยาย 40% การสาธิต 20% และการปฏิบัติ 40% ในห้องเรียนมีการเรียนตามเนื้อหาสาระหลักที่ผู้สอนระบุไว้ ในวันที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอน เนื้อหาสาระหลักคือเรื่อง การร้องแบบฝึกหัด โคคายและเรื่องเสียงประสาน ผู้สอนให้ผู้เรียนร้องแบบฝึกหัด โคคาย 3-4 ข้อ และเน้นย้ำชั้นคู่ที่กว้างหรือยากให้แก่ผู้เรียน พร้อมทั้งอธิบายถึงที่มาที่ไปและการพัฒนารูปแบบของหัวข้อนั้น ๆ และผู้สอนก็ทำการบรรยายเรื่อง เสียง

ประสาน อธิบายเรื่องความเป็นไปได้และการนำไปใช้ของเสียงประสาน มีการถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดและตอบคำถามสลับกับการสาธิตให้ผู้เรียนได้ฟัง ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอน คือเปียโนและการร้องเพื่อสาธิตตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ยินและเข้าใจ ขั้นตอนการดำเนินการสอนเป็นไปตามที่ผู้สอนได้ระบุไว้

การสัมภาษณ์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนโสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา มี 3 ส่วน คือ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาและหัวหน้ารายวิชา ซึ่งอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษาและสอดคล้องไปกับทิศทางที่หัวหน้ารายวิชาได้กำหนดไว้ นักศึกษาซึ่งเป็นผู้ได้รับประสบการณ์และการพัฒนาจากการจัดการเรียนการสอน และหัวหน้ารายวิชาเป็นผู้กำหนดทิศทางของการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 คน สัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน และสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต จำนวน 1 คน ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตการสอน คือ มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนตามคำอธิบายรายวิชา ใช้วิธีการสอนแบบผสมผสานเช่นเดียวกับการไปสังเกตการสอน เนื้อหาสาระการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องประสานเสียงและแบบฝึกหัดการร้องของโคคาย ซึ่งสอดคล้องกับการไปสังเกตการณ์สอนเช่นกัน ส่วนกิจกรรมและขั้นตอน จะสอดคล้องกับวิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ มีการบรรยาย การสาธิตและการปฏิบัติ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนสามารถสลับขั้นตอนได้ ตามบริบทของผู้เรียนขณะนั้น

1. การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน จะแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

อาจารย์ผู้สอนทั้ง 3 คน ได้กล่าวเหมือนกันว่า ผู้สอนยึดการกำหนดจุดประสงค์ตามคำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต เนื่องจากคำอธิบายรายวิชาจะระบุอย่างชัดเจนว่าแต่ละสัปดาห์ผู้เรียนจะต้องเรียนในหัวข้อใดบ้าง และผู้สอนมีการเตรียมการสอนตามหัวข้อในคำอธิบายรายวิชาในแต่ละสัปดาห์

อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุลและอาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ จะเน้นการสอนในเรื่อง เสียงประสาน (Harmony) เป็นหลัก เนื่องจาก เสียงประสานเป็นหัวข้อที่ค่อนข้างยากสำหรับผู้เรียน

ผู้สอนจึงเน้นการสอนในเรื่องนี้ ส่วนอาจารย์นนท์นริฐ เศรษฐถาวรวัชร จะเน้นในทุก ๆ เรื่องเท่ากัน เนื่องจากผู้สอนเห็นว่า ผู้เรียนควรจะได้รับประสบการณ์ทั้งหมด ผู้เรียนจะต้องอ่าน โน้ตได้ เขียน โน้ตได้ สามารถฟังและได้ยินได้เช่นกัน

ในด้านผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล และอาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ ได้กล่าวเหมือนกันว่า ผู้เรียนทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้เป็น ส่วนน้อย เนื่องจากเหตุหลายปัจจัย เช่น ผู้เรียนมีความแตกต่างและหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความรู้เดิมของ ผู้เรียนแต่ละคนด้วยเช่นกัน ขึ้นอยู่กับเครื่องมือเอกของผู้เรียน และปัจจัยในเรื่องเวลาในการเรียนไม่ เพียงพอเท่าที่ควร จึงทำให้ผลลัพธ์ที่ออกมายังไม่ดีพอ แต่ผู้เรียนจะมีคะแนนเก็บในส่วนอื่น ๆ มา ช่วยด้วยเช่นกัน เช่น คะแนนการเข้าห้องเรียน คะแนนสอบย่อย คะแนนสอบปลายภาค เป็นต้น แต่ อาจารย์นนท์นริฐ เศรษฐถาวรวัชร กล่าวว่า ผู้เรียนทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้เป็นส่วนมาก แต่จะ ขึ้นอยู่กับหัวข้อในการเรียนด้วยเช่นกัน ถ้าผู้เรียนมีการทบทวนและทำการบ้านตามที่ผู้สอน ได้ กำหนดไว้ ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดีและจะมีความภูมิใจในตนเอง แต่ในบางครั้ง เมื่อผู้สอนให้แบบฝึกหัดที่ยากขึ้นกว่าปกติ ผู้เรียนจะเกิดความกดดันและเครียดในบางครั้งเช่นกัน

“...ต้องเน้นทุกอย่างเพื่อให้ให้นักเรียนผ่านประสบการณ์ทั้งหมด เพราะถ้านักเรียนอ่านได้ ก็ ต้องเขียนได้และได้ยินเสียง...” (นนท์นริฐ เศรษฐถาวรวัชร, สัมภาษณ์, 2562)

ด้านวิธีการสอน

อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุลและอาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ ได้กล่าวเป็นไปในแนวทาง เดียวกันว่า ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก เนื่องจากอาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุลเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระใน การเรียนให้แก่ผู้เรียน จึงควรใช้วิธีให้ผู้สอนเป็นหลัก อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ กล่าวว่าผู้สอนควร เป็นผู้นำและกำหนดกฎเกณฑ์ ใช้วิธีพฤติกรรมนิยม เพื่อควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยคะแนน ตลอดเวลา แต่ผู้สอนจะพยายามเสริมแรงแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเนื้อหาสาระในวิชานี้เป็นสิ่ง สำคัญ ส่วนอาจารย์นนท์นริฐ เศรษฐถาวรวัชร กล่าวว่า ใช้ตัวผู้เรียนเป็นหลัก เนื่องจาก ผู้เรียนมี ความแตกต่างกัน ทั้งตัวบุคคลและกลุ่มของห้องเรียน ผู้สอนจะดูว่าบริบทของแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร และปรับวิธีการสอนตามบริบทของกลุ่มนั้น ๆ

ในด้านรูปแบบการสอน ผู้สอนทั้ง 3 คน กล่าวคล้ายกันว่า ควรจะเป็นไปในแบบผสมผสาน คือมีการบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต เนื่องจากผู้เรียนจะต้องเข้าใจเนื้อหาสาระและฝึกปฏิบัติด้วย ตนเอง ผู้เรียนถึงจะผ่านประสบการณ์ด้วยตนเองโดยตรง อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ กล่าวว่า ผู้สอนควรจะหาวิธีใหม่ๆ ให้เหมาะสมให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและฝึกซ้อมเป็นการบ้าน

ด้วยตนเอง อาจารย์นันทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร กล่าวว่า ผู้สอนควรทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์
ได้ง่ายและรวดเร็วที่สุด ไม่ต้องให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติม แต่ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อรับ
ประสบการณ์โดยตรง

“...สอนประสบการณ์ให้นักเรียนเจอประสบการณ์ได้ง่ายและเร็วที่สุด ให้นักเรียนปฏิบัติ
ด้วยตนเอง เพื่อรับประสบการณ์นั้น ๆ...” (นันทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร, สัมภาษณ์, 2562)

ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

ผู้สอนทั้ง 3 คน กล่าวเป็นไปในทางเดียวกันว่า การกำหนดเนื้อหาสาระเป็นไปตาม
คำอธิบายรายวิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ต เนื้อหาสาระหลักของวิชานี้ คือ การร้องทำนอง การ
ตบจังหวะ การฟังและบันทึกเสียงประสาน ทำนอง และจังหวะ โดยอาจารย์บางท่านได้กล่าวว่า
เนื้อหาสาระในการเรียนการสอนวิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ตควรที่จะสัมพันธ์และบูรณาการกัน
ทั้ง 3 วิชา ดังนี้ วิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ต วิชาทฤษฎีดนตรีและวิชาคีย์บอร์ด เนื่องจาก การ
เรียนวิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ตเป็นพื้นฐานของการฟัง การร้อง การจำแนกเสียงต่าง ๆ วิชา
ทฤษฎีดนตรีเป็นพื้นฐานในเรื่องความรู้ ความเข้าใจในภาคทฤษฎี และวิชาคีย์บอร์ดเป็นพื้นฐานใน
เรื่องการปฏิบัติดนตรี เนื้อหาสาระของทั้ง 3 วิชาี้ จึงควรเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสัมพันธ์กัน
เสมอ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระและสามารถปฏิบัติดนตรีได้ดีและถูกต้อง

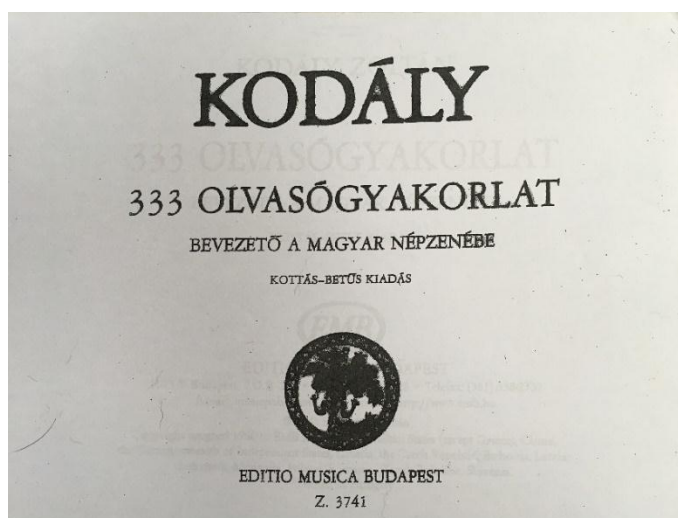
หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน คือ หนังสือแบบฝึกหัด โคดาย ซึ่งมีทั้งหมด 4 เล่ม คือ
333, 77, 66 และ 55 และหนังสือ Theory of Harmony ตามแนวคิดของโจนเบิร์ก โดยหนังสือ
แบบฝึกหัด โคดาย ผู้สอนจะใช้สอนในเรื่อง การร้องทำนองเป็นหลัก และหนังสือ Theory of
Harmony ตามแนวคิดของโจนเบิร์ก ผู้สอนจะใช้สอนในเรื่องของการฟังและบันทึกเสียงประสาน
เป็นหลัก หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและดี เนื่องจาก เนื้อหาสาระครอบคลุม
ในทุก ๆ ด้าน โคดายแต่งแบบฝึกหัดมาเพื่อให้คนร้องและมีการวางแผนมาแล้วอย่างดี ซึ่งเนื้อหา
สาระก็เพียงพอสำหรับผู้เรียน แต่ผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า ผู้สอนจะมีการคิดและออกแบบ
ตัวอย่างแบบฝึกหัดขึ้นมาเองอยู่เสมอ แต่เนื้อหาสาระจะอยู่ในหัวข้อที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ใน
ขณะนั้นเช่นกัน เพื่อให้เข้ากับบริบทของผู้เรียนด้วย

การเรียนวิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ต มีความเกี่ยวข้องกับการสอบ TIME เนื่องจาก
การสอบ TIME เป็นเนื้อหาสาระขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนอ่านโน้ตได้ เขียนโน้ตได้ แต่อาจจะยัง
ไม่ได้ใช้ความเข้าใจมาก แต่เมื่อผู้เรียนสามารถสอบผ่าน TIME เพื่อมาเรียนในระดับปริญญาตรี
เนื้อหาของวิชานี้จะต่อเนื่องกัน เพียงแต่จะลงลึกและต้องเข้าใจมากขึ้น

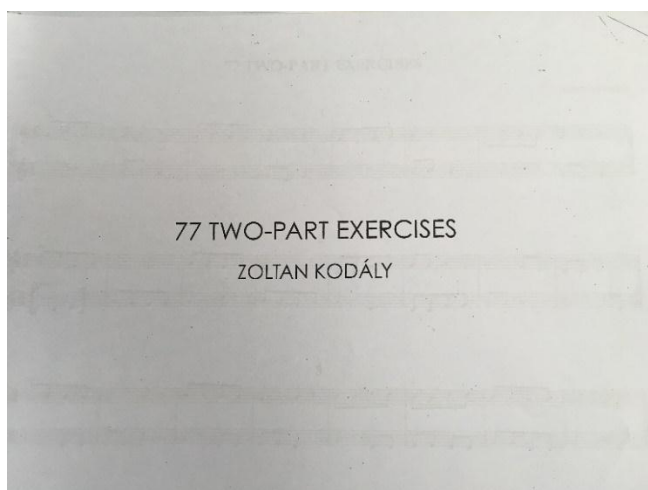
ในส่วนของเนื้อหาสาระเพิ่มเติมที่สอนแก่ผู้เรียน ผู้สอนทั้ง 3 คน มีความเห็นที่แตกต่างกัน บางส่วน อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล จะสร้างแบบฝึกหัดขึ้นมาเอง เพื่อยกตัวอย่างให้ผู้เรียนเห็นภาพ ชัดขึ้น เข้าใจมากขึ้น โดยใช้เกณฑ์จากการที่ผู้เรียนไม่เข้าใจในหัวข้อนั้น ๆ ผู้สอนจึงมีการสอน เนื้อหาสาระเพิ่มเติมตรงจุดนั้น อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ มีการสร้างแบบฝึกหัดฉบับเฉพาะขึ้นมาเอง เพื่อให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในคาบเรียนและมีการบ้านแก่ผู้เรียนด้วยเช่นกัน และอาจารย์ นนทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร ก็มีการสอนเนื้อหาสาระเพิ่มเติมเช่นกัน ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจเป็นพิเศษ ผู้สอนจะทำการสอนเสริมในบางประเด็น แต่จะอิงกับเนื้อหาสาระหลักเสมอ และจะต้องผ่านการประชุมของรายวิชาแล้วด้วยเช่นกัน

จากประสบการณ์สอนของผู้สอนทั้ง 3 คน เห็นว่า วิชานี้มีความสำคัญและมีประโยชน์ ผู้เรียนสามารถรับรู้เสียงด้วยตนเอง สามารถนำไปต่อยอดในการแต่งเพลงและเป็นผลดีต่อการเรียน วิชาอื่น ๆ เช่นกัน แต่ในความเห็นของ อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล เห็นว่า ผู้เรียนยังไม่ได้ให้ความสนใจกับวิชานี้เท่าที่ควร จะมีส่วนน้อยที่สนใจและปฏิบัติได้จริง ๆ

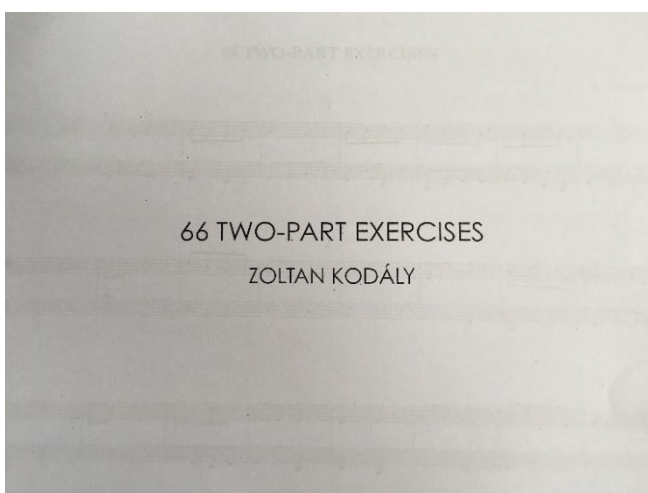
ตัวอย่างหนังสือโคดály

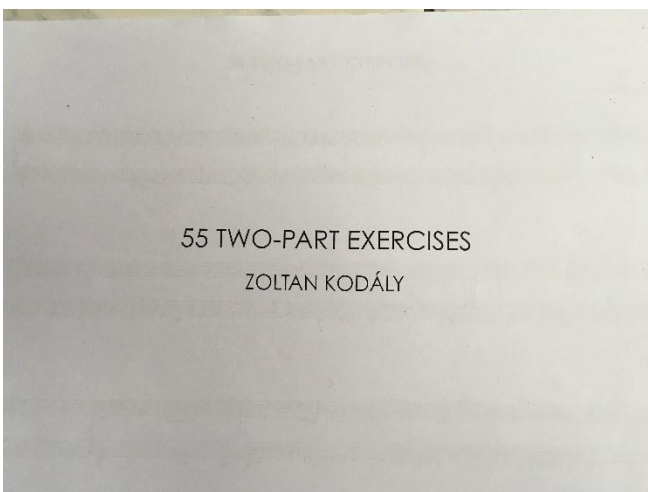
ภาพที่ 7 หนังสือโคดály 333

ภาพที่ 8 หนังสือโคดาัย 77

ภาพที่ 9 หนังสือโคดาัย 66

ภาพที่ 10 หนังสือโคดาัย 55

ตัวอย่างแบบฝึกหัดโคดา

333. d'le m rd l s'

Z. 3741

The image shows a musical score for exercise 333. It consists of two staves of music in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody is written on the upper staff, and the accompaniment is on the lower staff. A box highlights the title 'd'le m rd l s' above the first few notes of the melody. The number '333.' is written at the beginning of the first staff, and 'Z. 3741' is written below the second staff.

ภาพที่ 11 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 333 หนังสือโคดา 333

77

The image shows a musical score for exercise 77. It consists of two staves of music in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody is written on the upper staff, and the accompaniment is on the lower staff. The number '77' is written above the first few notes of the melody.

ภาพที่ 12 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 77 หนังสือโคดา 77

66

The image shows a musical score for exercise 66. It consists of two staves of music in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody is written on the upper staff, and the accompaniment is on the lower staff. The number '66' is written above the first few notes of the melody.

ภาพที่ 13 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 66 หนังสือโคดา 66

55 33

The image shows a musical score for exercise 55. It consists of three systems of two staves each, in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody is written on the upper staff of each system, and the accompaniment is on the lower staff. The number '55' is written above the first few notes of the first system, and '33' is written in the top right corner of the page.

ภาพที่ 14 ตัวอย่างแบบฝึกหัดข้อที่ 55 หนังสือโคดา 55

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนและกิจกรรมในห้องเรียน ผู้สอนทั้ง 3 คน จะมีความแตกต่างกันอยู่เล็กน้อย อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล กล่าวว่า จะมีการเช็คชื่อผู้เรียนก่อน และในแต่ละคาบจะมีความแตกต่างกัน บางคาบผู้สอนจะให้ผู้เรียนร้องทำนองจากแบบฝึกหัด โคคาย บางคาบผู้สอนจะให้ผู้เรียนเรียนเรื่อง เสียงประสาน หรือในบางครั้งจะให้ผู้เรียนเรียนทั้ง 2 อย่างในคาบเดียวกัน และจะมีการมอบหมายการบ้านเพื่อให้ผู้เรียนได้ไปฝึกซ้อมและทำความเข้าใจด้วยการปฏิบัติจริง อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ กล่าวว่า จะมีการเช็คชื่อผู้เรียนก่อน และเริ่มด้วยการคบบังหรือฟังและบันทึกจังหวะ โดยในบางที่ผู้สอนทำเสียงสังเคราะห์ (Midi) มาให้แก่ผู้เรียนได้ฟังและจดบันทึก หลังจากนั้นให้ผู้เรียนอ่านและร้องทำนองจากแบบฝึกหัด โคคาย และมีการร้องเข้าไปซ้ำมาที่ชั้นคู่ที่มีความยาก และบรรยายเรื่อง เสียงประสาน ให้ผู้เรียนได้จดบันทึก อาจารย์นันทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร กล่าวว่า จะมีการเช็คชื่อผู้เรียนก่อน และทบทวนเนื้อหาเดิมในครั้งก่อน หลังจากนั้นจะให้ผู้เรียนร้องทำนองจากแบบฝึกหัด โคคาย ด้วยการให้ผู้เรียนร้องเสียงประสานที่ละทำนองและทำการสลับไปเรื่อย ๆ มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม และร้องประสานเสียงพร้อม ๆ กันทั้ง 2 ทำนอง ตามด้วยการบรรยายเรื่อง เสียงประสาน ผู้สอนจะบรรยายและสาธิตให้ผู้เรียนฟัง ให้ผู้เรียนร้องและปฏิบัติตามด้วยและจดบันทึก ในส่วนการฟังจังหวะและทำนอง จะมีแค่ในบางคาบเท่านั้น

ความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันของผู้สอนทั้ง 3 คน คือ สื่อการเรียนการสอน ผู้สอนจะใช้เปียโนและหนังสือแบบฝึกหัดในการเรียนการสอน เนื่องจาก ผู้สอนจะทำการบรรยายและสาธิตไปในเวลาเดียวกัน เปียโนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนวิชานี้ เพราะถ้าผู้เรียนฟังบรรยายและมีตัวอย่างเสียงจากเปียโนประกอบ ผู้เรียนจะมีความเข้าใจมากขึ้นเช่นกัน แต่อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ จะมีสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม คือ สื่อทางเทคโนโลยี เช่น Google Form, Youtube, MP3 Player เป็นต้น ผู้สอนจะให้ผู้เรียนอัดคลิปวิดีโอการปฏิบัติของตนเอง แบบฝึกหัดต่าง ๆ และอัปโหลดลงใน Youtube และให้ผู้เรียนส่งลิงค์ผลงานการฝึกซ้อมผ่านทาง Google Form ที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ผู้สอนสามารถตรวจผลงานและให้คะแนนได้เช่นกัน ซึ่งสะดวกและง่ายคายต่อผู้เรียน ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้หลายครั้งและสามารถเลือกครั้งที่ดีที่สุด เพื่อมาส่งให้แก่ผู้สอน ผู้สอนเห็นว่าเทคโนโลยีเหล่านี้เป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อมและปฏิบัติด้วยตนเอง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลของผู้สอนทั้ง 3 คน มีความเหมือนกัน คือ

การเข้าชั้นเรียน	20%
การสอบย่อย	20%
การสอบเดี่ยว สอบร้องทำนอง	30%
การสอบข้อเขียน ฟังและจดบันทึก ชิ้นคู่ เสียงประสาน	30%

ผู้สอนทั้ง 3 คน ใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลด้วยการให้คะแนนผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องเข้าเรียนตามจำนวนที่กำหนด การสอบย่อย ผู้สอนจะทำการสอบตามหัวข้อที่ผู้เรียนได้เรียนไปในแต่ละสัปดาห์ การสอบกลางภาค ผู้สอนจะดูตามความเป็นจริงว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่ การสอบปลายภาค ผู้สอนจะดูตามความเป็นจริงว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่ เช่นกัน แต่อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ จะมีเครื่องมือทางเทคโนโลยีเข้ามาในส่วนของ การวัดผลประเมินผล คือ มีการใช้ Google Form ในการให้ผู้เรียนส่งผลงานการฝึกปฏิบัติเป็นคลิปวิดีโอที่อัปโหลดผ่านทาง Youtube ผู้สอนจะทำการตรวจและวัดผลประเมินผลผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้

เมื่อผู้สอนทำการวัดผลประเมินผลผู้เรียน แล้วพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุลและอาจารย์นันทน์วิฐ เศรษฐถาวรวัชร จะแจ้งแก่ผู้เรียนว่าสามารถนัดเวลาพิเศษเพื่อมาเรียนเพิ่มเติมได้ จะมีการคอยสอบถามข้อมูลต่าง ๆ และทำการนัดหมาย ผู้เรียนจะได้เรียนเต็มที่ สามารถแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ได้ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับผู้เรียนด้วยเช่นกันว่าผู้เรียนมีความขยันมากน้อยเพียงใด แต่อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล กล่าวว่าผู้เรียนในส่วนน้อยที่จะทำการนัดหมายเพิ่มเติม อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ จะนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลประเมินผลผู้เรียน ไปปรับปรุงแก้ไขหาวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อมและทำการบ้าน เช่นนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนช่วยให้การส่งผลงานต่าง ๆ ง่ายดายและสะดวกมากขึ้น ผู้สอนเห็นว่าวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนไม่กดดัน ผ่อนคลายมากกว่าการสอบตัวต่อตัว

“...แก้ไขตัวของอาจารย์ เพราะนักศึกษาไม่ค่อยซ้อม อาจารย์จะต้องหาวิธีใหม่ๆ ทำให้เด็กซ้อม...” (วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์, สัมภาษณ์, 2562)

เมื่อผู้เรียนสอบตกหรือไม่ผ่านในรายวิชาการฝึก โสตและการอ่านโน้ต ผู้เรียนจำเป็นต้องลงเรียนวิชานี้ใหม่ ตามลำดับ และเมื่อเรียนและสอบผ่าน จึงจะสามารถเรียนรายวิชานี้ตัวถัดไปได้

ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชา โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในด้านปัญหาที่พบเจอ วิธีแก้ไขปัญหาและแนวทาง
ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปมาได้ ดังนี้

ปัญหาที่ผู้สอนพบในด้านการเรียนการสอนและวิธีแก้ไขปัญหา

อาจารย์บางท่าน มองว่าการจัดเรื่องระบบต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยอาจยังไม่ได้เหมาะสมกับ
วิชานี้เท่าที่ควร ผู้สอนคิดว่าวิชานี้ควรเป็นวิชาที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและเข้าใจด้วยตนเอง ไม่ควรมี
การวัดผลในรูปแบบของการให้เกรด ผู้เรียนควรมีอิสระทางการฝึกซ้อม สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระ
ในการเรียนและประโยชน์ของวิชานี้จริง ๆ

อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ พบว่าปัญหาหลักคือ ผู้เรียนไม่ฝึกซ้อมมาเท่าที่ควร เนื่องจาก
วิชานี้ผู้เรียนควรที่จะฝึกปฏิบัติด้วยตนเองและต้องปฏิบัติให้มากเพียงพอ ถึงจะเข้าใจเนื้อหาสาระ
และสามารถปฏิบัติได้ดี ผู้สอนจึงหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้ผู้เรียนฝึกซ้อมได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น
เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้ฝึกซ้อมมากขึ้น

อาจารย์นันทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร กล่าวไว้ว่า ปัญหาหลักที่พบมี 2 ปัญหา คือ ผู้เรียนไม่
เข้าใจการเรียนแบบกลุ่ม ผู้เรียนบางคนมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ทักษะของนักเรียนมีความ
แตกต่างกัน ผู้สอนจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นถึงความหมายของการเรียนแบบกลุ่ม ผู้เรียนจะต้องได้รับ
ประสบการณ์ร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ปัญหาที่ 2 คือ ความสามารถที่แตกต่างของผู้เรียน เช่น การ
ร้องเสียงสูงมากและการร้องเสียงต่ำมาก และผู้เรียนไม่สามารถร้องร่วมกันทั้งห้องได้ เนื่องจากเสียง
ร้องมีความแตกต่างกันเกินไป ผู้สอนจึงทำการข้ามเนื้อหาบางอย่างที่ไม่จำเป็น แล้วทำการบูรณาการ
เนื้อหาระหว่างเรื่องอื่น ๆ แทน

แนวทางหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเรียนการสอน

อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล กล่าวไว้ว่า เนื่องจากวิชาดนตรีเป็นวิชาของศิลปะ การวัดผลใน
รูปแบบของเกรดอาจยังไม่เหมาะสมกับวิชานี้ ควรให้อิสระในการฝึกซ้อม มีความสนใจและเข้าใจ
เนื้อหาสาระด้วยตนเอง

อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ กล่าวไว้ว่า วิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต การฝึกซ้อมของ
ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สอนจึงควรหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อมและปฏิบัติจริงด้วย
ตนเอง

อาจารย์นันทันริฐ เศรษฐถาวรวัชร กล่าวว่า ผู้สอนควรพยายามเข้าใจผู้เรียนว่าธรรมชาติ และประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นอย่างไร แล้วพัฒนาตนเองให้เข้ากับผู้เรียน ใส่ใจผลการเรียนของผู้เรียน ทำการเก็บข้อมูลในทุกครั้งและนำไปปรับปรุงแก้ไข ผู้สอนควรเข้าใจเนื้อหาสาระ เข้าใจโครงสร้างของดนตรีมากกว่าการบอกว่า ถูกหรือผิด ตรง ๆ ควรสอนให้ผู้เรียนคิดตามและเข้าใจ กระตุ้นให้ผู้เรียน เรียนให้ถูกต้อง อยู่ในเกณฑ์ที่ถูกต้อง และบูรณาการเนื้อหาสาระกับสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

จากคำกล่าวของอาจารย์ผู้สอนทั้ง 3 คน สรุปได้ว่า ผู้เรียนวิชาโสตทัศนศึกษา ควรมีอิสระในการฝึกปฏิบัติ การวัดผลในรูปแบบของเกรดอาจยังไม่เหมาะสมกับรายวิชานี้ สิ่งสำคัญของการเรียนรายวิชานี้คือ การฝึกซ้อมฝึกปฏิบัติของผู้เรียน ผู้สอนควรหาวิธีการต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อม และปฏิบัติจริง ผู้สอนควรเข้าใจถึงธรรมชาติของผู้เรียนและธรรมชาติของเนื้อหาและพัฒนาตนเอง อยู่เสมอเพื่อให้เข้ากับผู้เรียน ใส่ใจผลการเรียน เก็บข้อมูลและนำไปปรับปรุงแก้ไข ควรสอนให้ผู้เรียนคิดตามและเข้าใจและบูรณาการเนื้อหาสาระกับสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

2. การสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษา

การสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นตัวแทนที่ได้เรียนกับอาจารย์ผู้สอนทั้ง 3 คนเช่นกัน โดยแบ่งข้อมูลได้ ดังนี้

ด้านความคิดเห็นของตัวแทนนักศึกษาที่เรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ในด้านความรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนวิชานี้ ผู้เรียนให้ความเห็นที่คล้ายกัน คือ ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านการฟัง การร้อง การอ่าน การฟังเสียงประสาน คอร์ด และการฝึกร้องแบบ Moveable C และเนื้อหาสาระในการเรียนวิชานี้มีความต่อเนื่องกัน เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

ตัวแทนนักศึกษา 2 คน เห็นว่าเนื้อหาสาระของวิชามีความง่าย เพราะผู้สอนให้ความรู้ที่เท่าเทียมกัน ไปพร้อมกัน แต่ตัวแทนนักศึกษา 1 คน เห็นว่า เนื้อหาสาระของวิชานี้มีความยาก เนื่องจากความแตกต่างของผู้เรียนในกลุ่ม ซึ่งมีพื้นฐานไม่เท่ากัน ทำให้การควบคุมเป็นไปได้ยาก

ประโยชน์ของการเรียนวิชานี้ ตัวแทนนักศึกษาได้กล่าวเหมือนกันว่า การเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต มีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาอื่นด้วยเช่นกัน ตัวแทนนักศึกษาเห็นว่า วิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรี วิชาการรวมวงและวิชาเอกของตนเอง เนื่องจากเนื้อหาสาระของวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตและวิชาทฤษฎีดนตรี มีความต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกัน ในวิชาการรวมวง ผู้เรียนสามารถได้ยินเสียงประสานต่าง ๆ สามารถฟังสเกล และคอร์ดต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และวิชาเอกของตัวแทนนักศึกษา เนื่องจากผู้เรียน เรียนวิชาเอก การ

ประพันธ์ดนตรี ผู้เรียนสามารถคิดและเขียนโน้ตออกมาด้วยการร้องเสียงด้วยตนเอง ผู้เรียนกล่าวว่า ถ้าผู้เรียนไม่ได้เรียนวิชานี้ ผู้เรียนจะคิดงานด้วยการคาดเดาและการสุ่ม การเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตจึงเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมาก

เมื่อผู้เรียนทำตามเนื้อหาสาระได้ไม่ดีเท่าที่ควร ตัวแทนนักศึกษาทั้ง 3 คน กล่าวคล้ายกันว่า ผู้สอนจะทำการสอนอย่างช้า ๆ ค่อยเป็นค่อยไป มีการปรับเสียงของผู้เรียนทุกคนให้เท่ากันก่อน ถึงจะปฏิบัติไปพร้อมกัน ผู้สอนจะหาวิธีการต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ง่ายขึ้น มีการสาธิตเสียงด้วยการเล่นเปียโนก่อน หรือเล่นเปียโนไปพร้อมกับร้อง ไปพร้อมกัน เพื่อให้ผู้เรียนจำเสียงที่ได้ยิน

“... ถ้าไม่ได้เรียนวิชานี้จะใช้การเดาหรือสุ่มเพื่อแต่งเพลง พอได้เรียนก็คิดคอร์ดได้ เขียนโน้ตได้ คิดเสียงได้...” (ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4, สัมภาษณ์, 2562)

ด้านปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะของตัวแทนนักศึกษาลำหรับการเรียนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

ปัญหาที่พบของตัวแทนนักศึกษาทั้ง 3 คน จะมีความคล้ายคลึงกัน คือ เนื้อหาการเรียนและเนื้อหาการสอบไม่ตรงกันในบางเรื่อง เช่น ในคาบเรียน ผู้เรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติเรื่องตบจังหวะหรือการฟังและบันทึกจังหวะมากเท่าที่ควร จึงทำให้เวลาสอบผู้เรียนจึงไม่มีความแม่นยำในเรื่องนี้ เป็นต้น

ความไม่เท่าเทียมในเรื่องเนื้อหาสาระของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เนื่องจากบางกลุ่ม ผู้สอนจะสอนไปอย่างช้า ๆ และเน้นทุกจุดของเนื้อหา จึงทำให้บางครั้งผู้เรียนในกลุ่มนี้อาจจะตามผู้เรียนในกลุ่มอื่นไม่ทัน

อีกหนึ่งปัญหาที่พบ คือ ผู้เรียนมีความแตกต่างกันทางด้านพื้นฐานความรู้เดิม เนื่องจากผู้เรียนบางคนผ่านการเรียนหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรีมา แต่ผู้เรียนบางคนไม่ได้ผ่านหลักสูตรนี้มา จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในด้านพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะของตัวแทนนักศึกษาทั้ง 3 คน จะแตกต่างกันคือ ผู้เรียนคนที่ 1 เสนอแนะว่า ควรปรับเปลี่ยนเวลาการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต จากช่วงเช้าเป็นช่วงบ่าย เนื่องจากในช่วงเช้า ผู้เรียนยังไม่มีเสียง จึงทำให้การร้องและการฟังยังไม่ดีเท่าที่ควร ผู้เรียนคนที่ 2 เสนอแนะในเรื่อง การเพิ่มจำนวนหน่วยกิต ของวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต ควรที่จะมีวิชานี้ในทุกภาคเรียน ตลอดทุกปี เพราะนักดนตรีจะต้องมีการฟังที่ดี จึงควรปฏิบัติเรื่องการฟัง การร้อง ไปตลอดการศึกษา และในด้านเนื้อหาสาระ ควรเน้นไปที่ละเอียดเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ไปทีละเรื่อง มากกว่าการเรียนทุกหัวข้อไปพร้อมกัน ผู้เรียนคนที่ 3 เสนอแนะในเรื่อง การจัดกลุ่มของ

ผู้เรียน ควรจัดกลุ่มของผู้เรียน ให้มีพื้นฐานที่เท่ากันไว้กลุ่มเดียวกัน และจำนวนของผู้เรียนควรน้อยลง เพื่อให้ผู้สอนทำงานและดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง

“...วิชา Ear สำคัญ ควรจะมีไปตลอดการศึกษา นักดนตรีต้องมีหูที่ดี วิชานี้จึงควรเรียนตลอดการศึกษา...” (ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4, สัมภาษณ์, 2562)

3. การสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชา

การสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชา ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กับหัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตจำนวน 1 คน คือ อาจารย์สุรัตน์ เหมลีลากุล โดยรวบรวมข้อมูลได้ ดังนี้

ด้านการจัดการและบริหารการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

หัวหน้ารายวิชาของรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต ได้กล่าวถึงเหตุผลของการเรียงลำดับรายวิชาของวิชานี้ ไว้ว่า เรียงลำดับจากเนื้อหาสาระง่ายไปหาเนื้อหาสาระที่ยาก ซึ่งหนังสือแบบฝึกหัดโสตก็มีการเรียงลำดับเนื้อหาสาระไว้ค่อนข้างดี และหัวหน้ารายวิชาเห็นว่ารายวิชานี้มีทั้งหมด 4 วิชา ก็เพียงพอสำหรับผู้เรียน เนื้อหาสาระมีความยากตามลำดับและเหมาะสมกับผู้เรียนแล้ว

ในด้านการบริหารจัดการภาพรวมของวิชานี้ แบ่งข้อมูลเป็น 3 ส่วน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านผู้เรียนและด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน ในด้านของอาจารย์ผู้สอน หัวหน้ารายวิชา กล่าวว่า จะมีการประเมินอาจารย์ผู้สอนและการนิเทศการสอนกันภายใน ผู้สอนและหัวหน้ารายวิชา จะมีการพูดคุยและประชุมร่วมกันอยู่เสมอ การประชุมจะเป็นไปในเรื่องของเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนให้ไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพูดคุยร่วมกันอยู่เสมอ ในด้านของผู้เรียน หัวหน้ารายวิชากล่าวถึงวิธีการแบ่งกลุ่มของผู้เรียนว่าเป็นการแบ่งกลุ่มแบบคละ สาขาวิชา ทุกเครื่องมือเอก จะคละกันหมด และด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน

หัวหน้ารายวิชากล่าวว่า ไม่ได้มีการอบรมอาจารย์ผู้สอน แต่อาจารย์ผู้สอนและหัวหน้ารายวิชา จะมีการพูดคุย วางแผนและประชุมกันอยู่เสมอ และในส่วนของงบประมาณสนับสนุน เช่น หนังสือเรียน สื่อการสอน หรืออุปกรณ์ หัวหน้ารายวิชากล่าวว่า งบประมาณจะขึ้นอยู่กับวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากรายวิชานี้จะไม่มียกงบประมาณสนับสนุน เพราะหัวหน้ารายวิชาเป็นผู้นำหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนไปขึ้นกับทางวิทยาลัย และทางวิทยาลัยจะทำการคัดลอกและเขียนเล่มเพื่อไปจำหน่ายแก่ผู้เรียน ส่วนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ทางวิทยาลัยได้จัดเตรียมไว้ในห้องสอนทุกห้องเช่นกัน

ด้านการทำงานระหว่างรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตและสาขาวิชาการประพันธ์ และทฤษฎีดนตรี หัวหน้ารายวิชากล่าวว่า รายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตขึ้นตรงกับทาง หัวหน้ารายวิชาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องบรรจุลงไป ในสาขาวิชาการประพันธ์และทฤษฎีดนตรีเท่านั้น

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ข้างต้น สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องและ เกี่ยวข้องกันในทุก ๆ ด้าน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลล้วนแต่มีความสำคัญในบริบทของตนเอง ในการจัดการ เรียนการสอนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต ด้านหัวหน้ารายวิชา เป็นผู้วางทิศทางทั้งหมดของ รายวิชานี้ ทั้งด้านจุดประสงค์ เนื้อหาสาระการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล โดยมี อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระและความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน โดยเป็นไปตามทิศทาง เดียวกัน ด้านผู้เรียนเป็นผู้ที่จะเรียนรู้และรับประสบการณ์ต่าง ๆ องค์กรประกอบเหล่านี้จึงถือว่าเป็น วงจรของการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น โดยแต่ละกลุ่มล้วนแต่มีหน้าที่และบริบทของตนเอง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็น ไปอย่างสมบูรณ์ แต่จะมีในบางประเด็นที่แตกต่างกันเล็กน้อย คือ ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนกล่าวว่า ได้สอนตามคำอธิบายรายวิชาทั้งหมด แต่ในขณะที่ตัวแทนนักศึกษาบางคนกล่าวว่า ได้เรียนในบางหัวข้อไม่เต็มที่ จึงทำให้เวลาสอบวัดผล ทำหัวข้อนั้น ๆ ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยจะนำประเด็นนี้ไปอภิปรายผลต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะ ในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา
หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน
 2. ด้านวิธีการสอน
 3. ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน
 4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
 5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ทราบข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของการเรียนการสอน วิชาการศึกษา โสตและการอ่าน โน้ต ระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จากการศึกษาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ สามารถศึกษาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอจากการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผลการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา ใน 5 ด้าน

จากการศึกษาและเก็บข้อมูลทั้ง 5 ด้าน จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและสังเกตการสอน วิชาการศึกษา โสตและการอ่าน โน้ต สามารถสรุปผลตามตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 12 สรุปผลการวิจัยด้านการกำหนดจุดประสงค์การสอน

ด้าน	ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัย
1. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	อาจารย์สุรัตน์ เหมาลีลากุล	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน เป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการศึกษาฝึกโตและการอ่านโน้ต เน้นการสอนเรื่อง เสียงประสาน เป็นหลัก เพราะเป็นกระบวนการที่ยากที่สุดสำหรับผู้เรียน ผลลัพธ์ของผู้เรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างทั้งด้านความรู้เดิม เครื่องมือเอก และเวลาเรียนไม่มากพอ
	อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน เป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการศึกษาฝึกโตและการอ่านโน้ต เน้นการสอนเรื่อง เสียงประสาน เป็นหลัก เพราะเป็นกระบวนการที่ยากที่สุดสำหรับผู้เรียน ผลลัพธ์ของผู้เรียน มีส่วนน้อยที่ปฏิบัติได้ดี แต่ส่วนใหญ่ผู้เรียนจะผ่าน เนื่องจากมีคะแนนเก็บมาช่วย
	อาจารย์นันทน์วิฐ เศรษฐถาวรวัชร	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน เป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการศึกษาฝึกโตและการอ่านโน้ต เน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ด้วยความรวดเร็วและง่ายดาย เน้นการสอนในทุก ๆ เรื่องเท่ากัน เนื่องจากผู้สอนเห็นว่า ผู้เรียนควรจะได้รับประสบการณ์ทั้งหมด ผู้เรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับหัวข้อในขณะนั้นด้วยเช่นกัน

จากตารางข้างต้น สรุปได้ว่า อาจารย์ผู้สอนทั้ง 3 คน ทำตามจุดประสงค์การเรียนการสอนของคำอธิบายรายวิชา อาจารย์ 2 คน เน้นการสอนด้าน เสียงประสาน และอาจารย์อีกท่านเน้นการสอนในทุกด้าน ความเห็นด้านผลการเรียนของผู้สอน อาจารย์ 2 คน กล่าวว่า ผู้เรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากหลายปัจจัย แต่อาจารย์อีก 1 คน กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ดี แต่ขึ้นอยู่กับหัวข้อในวันนั้นด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 13 สรุปผลการวิจัยด้านวิธีการสอน

ด้าน	ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัย
2. ด้านวิธีการสอน	อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล	ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก เนื่องจาก ผู้สอนควรจะต้องเป็นผู้นำผู้เรียน วิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต เนื่องจากผู้เรียนจะต้องเข้าใจเนื้อหาสาระและฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง
	อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์	ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก และใช้แนวคิดแบบพฤติกรรมนิยม เนื่องจาก ต้องควบคุมพฤติกรรมผู้เรียนด้วยคะแนน แต่ผู้สอนจะพยายามเสริมแรงให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเนื้อหาในวิชานี้เป็นสิ่งสำคัญ ผู้สอนควรหาวิธีใหม่ๆ ให้เหมาะสมให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติและฝึกซ้อมเป็นการบ้านด้วยตนเอง วิธีการสอนเป็นแบบผสมผสาน คือ การสาธิต การปฏิบัติ และมอบหมายการบ้านให้ผู้เรียนไปฝึกปฏิบัติ
	อาจารย์นันทน์วิรุ เศรษฐถาวรวัชร	ใช้ตัวผู้เรียนเป็นหลัก เนื่องจาก ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ผู้สอนจะดูว่าบริบทของแต่ละกลุ่มเป็นอย่างไรและปรับวิธีการสอนตามบริบทของกลุ่มนั้น ๆ ด้านวิธีการสอน ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อรับประสบการณ์โดยตรง ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ได้ง่ายดายและรวดเร็ว

จากตารางข้างต้น สรุปได้ว่า อาจารย์ 2 คน ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก และอาจารย์อีก 1 คน ใช้ตัวผู้เรียนเป็นหลัก และใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน มีการบรรยาย การสาธิต และการปฏิบัติ แต่สำคัญคือ ผู้สอนควรมอบหมายการบ้านและทำให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

ตารางที่ 14 สรุปผลการวิจัยด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

ด้าน	ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัย
3. ด้านเนื้อหา สาระการ เรียนการสอน	อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล	<p>การกำหนดเนื้อหาสาระจะเป็นไปตามคำอธิบาย รายวิชาการฝึก โสตและการอ่าน โน้ต</p> <p>เนื้อหาหลักของรายวิชานี้ คือ การร้องทำนอง จังหวะ เสียงประสาน การฟังและบันทึก ชั้นคู่ ทำนอง คอร์ด เสียงประสาน</p> <p>ที่ผู้สอนออกแบบตัวอย่างหรือแบบฝึกหัดขึ้นมา เองจะดีกว่า เพื่อเป็นการสาธิตและอธิบายให้ผู้เรียน เข้าใจ</p> <p>เนื้อหาสาระของรายวิชาต่อการสอบ TIME แต่การสอบ TIME เป็นเพียงแค่พื้นฐานส่วน หนึ่ง</p> <p>มีการสอนเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก ในหัวข้อที่ ผู้เรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดีหรือหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ</p> <p>ผู้สอนกล่าวว่า รายวิชานี้มีประโยชน์กับการแต่ง บทเพลง</p>
	อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์	<p>การกำหนดเนื้อหาสาระจะเป็นไปตามคำอธิบาย รายวิชาการฝึก โสตและการอ่าน โน้ต</p> <p>เนื้อหาหลักของรายวิชานี้ คือ การร้องทำนอง จังหวะ เสียงประสาน การฟังและบันทึก ชั้นคู่ ทำนอง คอร์ด เสียงประสาน</p> <p>หนังสือแบบฝึกหัด โคดายมีความเหมาะสมดี แต่ ในช่วงแรก อาจมีการสอนเสริมบางประเด็นให้แก่ ผู้เรียน</p> <p>เนื้อหาสาระของรายวิชานี้ มีความเกี่ยวข้องกับการ สอบ TIME เนื่องจากการสอบ TIME เนื้อหาจะเป็น พื้นฐานและช่วงแรกของรายวิชา การฝึก โสตและการ อ่าน โน้ต 1</p> <p>ผู้สอนกล่าวว่า เนื้อหาในทุกส่วนมีประโยชน์กับ ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำไปใช้กับการฟังเพลง คอร์ด หรือเสียงต่าง ๆ ได้</p>

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ด้าน	ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัย
	อาจารย์นันทน์วิรุ เศรษฐถาวรวัชร	<p>การกำหนดเนื้อหาสาระจะเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต</p> <p>เนื้อหาหลักของรายวิชานี้ คือ การร้องทำนอง จังหวะ เสียงประสาน การฟังและบันทึก ชั้นคู่ ทำนอง คอร์ด เสียงประสาน</p> <p>หนังสือแบบฝึกหัดโศดาที่มีความเหมาะสมมาก และเพียงพอกับผู้เรียน เนื่องจาก แบบฝึกหัดออกแบบมาเพื่อสำหรับการร้องโดยเฉพาะ</p> <p>การสอบ TIME เป็นเพียงพื้นฐานเพื่อการอ่านออกเขียนได้ ไม่ได้สอบเพื่อความเข้าใจ แต่เมื่อผู้เรียนผ่านการสอบ TIME แล้ว เนื้อหาสาระจะต่อเนื่องกับรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต 1</p> <p>มีการสอนเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก ในหัวข้อที่ผู้เรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดีหรือหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ แต่จะอ้างอิงกับเนื้อหาหลัก</p>

จากตารางข้างต้น สรุปได้ว่า อาจารย์ทั้ง 3 คน ทำการสอนเนื้อหาสาระตามคำอธิบายรายวิชา และเนื้อหาสาระการเรียนการสอนจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันเสมอ และมีการสอนเนื้อหาสาระเพิ่มเติมในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจหรือหัวข้อที่ผู้เรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี โดยการนัดหมายเพิ่มเติม นอกเหนือจากคาบเรียนปกติ

ตารางที่ 15 สรุปผลการวิจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้าน	ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัย
4. ด้าน กิจกรรมการ เรียนการสอน	อาจารย์สุรัตน์ เหมาลีลากุล	<p>ขั้นตอนการเรียนการสอนจะไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับหัวข้อในวันนั้น บางคาบจะร้องทำนองอย่างเดียว หรือบางคาบจะมีการเรียนเรื่อง เสียงประสาน แทรกเข้ามา เป็นต้น</p> <p>ผู้สอนจะใช้เปียโนและหนังสือแบบฝึกหัดเป็นสื่อการสอน เนื่องจาก ผู้สอนจะทำการบรรยายและสาธิตไปในเวลาเดียวกัน เปียโนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนวิชานี้</p>
	อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์	<p>ขั้นตอนการเรียนการสอนจะไม่ซ้ำกันในแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับหัวข้อในวันนั้น อาจจะมีการร้องทำนองหรือคบบังหวะขึ้นมาก่อน ตามด้วยการฟังและจดบันทึกตัวโน้ต และการบรรยายเรื่อง เสียงประสาน เป็นต้น และบางคาบก็จะใช้วิธีการสลับขั้นตอนกันไป</p> <p>ผู้สอนใช้เปียโนและหนังสือแบบฝึกหัด เป็นสื่อการสอน แต่จะมีสื่อการสอนทางเทคโนโลยีเพิ่มเติม เช่น Google Form, Youtube, MP3 Player เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และเข้ากับบริบทของผู้เรียนมากขึ้น</p>
	อาจารย์นนทนันธิ์ เศรษฐถาวรวัชร	<p>ขั้นตอนการเรียนการสอน จะเริ่มจากการเช็คชื่อผู้เรียน การร้องทำนอง การบรรยายเรื่อง เสียงประสาน แต่การคบบังหวะ การฟังและจดบันทึกทำนอง จะมีในบางคาบเรียน แต่ละขั้นตอนจะมีการสลับกันได้ ขึ้นอยู่กับหัวข้อในวันนั้น ๆ</p> <p>ผู้สอนจะใช้เปียโนและหนังสือแบบฝึกหัดเป็นสื่อการสอน เนื่องจาก ผู้สอนจะทำการบรรยายและสาธิตไปในเวลาเดียวกัน เปียโนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนวิชานี้</p>

จากตารางข้างต้น สรุปได้ว่า อาจารย์แต่ละคนจะมีขั้นตอนในการสอนแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับหัวข้อการเรียนการสอนในวันนั้น ๆ และมีเปียโนเป็นสื่อการสอนอยู่เสมอ เพื่อสาธิตให้ผู้เรียนได้ฟังและเข้าใจมากขึ้น

ตารางที่ 16 สรุปผลการวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้าน	ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัย
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล	<p>การวัดผลและประเมินผลใช้เกณฑ์ ดังนี้</p> <p>การเข้าชั้นเรียน 20%</p> <p>การสอบย่อย 20%</p> <p>การสอบเดี่ยว สอบร้องทำนอง 30%</p> <p>การสอบข้อเขียน ฟังและจดบันทึก 30%</p> <p>ใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลโดยการให้คะแนน และเมื่อพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน ผู้เรียนสามารถนัดหมายเพื่อเรียนเพิ่มเติมได้ แต่จะมีผู้เรียนแค่ส่วนน้อยที่ทำการนัดมา</p>
	อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์	<p>การวัดผลและประเมินผลใช้เกณฑ์ ดังนี้</p> <p>การเข้าชั้นเรียน 20%</p> <p>การสอบย่อย 20%</p> <p>การสอบเดี่ยว สอบร้องทำนอง 30%</p> <p>การสอบข้อเขียน ฟังและจดบันทึก 30%</p> <p>ใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลตามความเป็นจริง และเมื่อพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน ต้องแก้ตัวผู้สอน ต้องหาวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เช่น เครื่องมือทางเทคโนโลยีเข้ามาในส่วนของ การวัดผลประเมินผล คือ Google Form ในการให้ผู้เรียนส่งผลงานการฝึกปฏิบัติเป็นคลิปวิดีโอ ผู้สอนจะทำการตรวจและวัดผลประเมินผลผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้</p>
	อาจารย์นันทน์วิรุ เศรษฐถาวรวัชร	<p>การวัดผลและประเมินผลใช้เกณฑ์ ดังนี้</p> <p>การเข้าชั้นเรียน 20%</p> <p>การสอบย่อย 20%</p> <p>การสอบเดี่ยว สอบร้องทำนอง 30%</p> <p>การสอบข้อเขียน ฟังและจดบันทึก 30%</p> <p>ใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผลโดยการให้คะแนน และเมื่อผู้สอนพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน จะมีการนัดเวลาพิเศษเพื่อมาเรียนเพิ่มเติม ผู้เรียนจะได้เรียนเต็มที่สามารถแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ได้</p>

จากตารางข้างต้น สรุปได้ว่า อาจารย์ทั้ง 3 คน ใช้เกณฑ์การวัดผลเดียวกัน ซึ่งแบ่งสัดส่วน โดยชัดเจน โดยถ้าพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน ผู้สอนจะทำการนัดหมายเรียนเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน อาจารย์บางท่าน มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการวัดผลประเมินผล จึงทำให้สะดวก ง่ายตายมากขึ้น

2. ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4

จากการศึกษาและเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน สามารถสรุปตามตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 17 สรุปผลการวิจัยด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากตัวแทนนักศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล	ด้าน	สรุปผลการวิจัย
ตัวแทน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 3 คน	1. ด้านความคิดเห็นที่ ได้เรียนวิชาการฝึก โสต และการอ่านโน้ต	ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านการฟัง การร้อง การอ่าน การฟัง เสียงประสาน คอร์ด และการฝึกร้องแบบ Moveable C เนื้อหา สาระในการเรียนวิชานี้มีความต่อเนื่องกัน เรียงลำดับจากง่ายไป หายาก ตัวแทนนักศึกษาเห็นตรงกันว่า การเรียนวิชาการฝึก โสต และการอ่านโน้ต มีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาอื่นเช่นกัน เช่น วิชาทฤษฎีดนตรี วิชาการรวมวง และวิชาเอกของตนเอง เป็นต้น
	2. ด้านปัญหาที่พบเจอ	เนื้อหาการเรียนและเนื้อหาการสอบไม่ตรงกันในบางเรื่อง เช่น ในคาบเรียน ผู้เรียน ไม่ได้ฝึกปฏิบัติเรื่องคอร์ดหรือการ ฟังและบันทึกจังหวะ มากเท่าที่ควร จึงทำให้เวลาสอบผู้เรียนจึง ไม่มีความแม่นยำในเรื่องนี้ เป็นต้น ความไม่เท่าเทียมในเรื่องเนื้อหาสาระของผู้เรียนแต่ละ กลุ่ม เนื่องจากบางกลุ่ม ผู้สอนจะสอนไปอย่างช้า ๆ และเน้นทุก จุดของเนื้อหา จึงทำให้บางครั้งผู้เรียนในกลุ่มนี้อาจจะตาม ผู้เรียนในกลุ่มอื่นไม่ทัน ผู้เรียนมีความแตกต่างกันทางด้านพื้น ฐานความรู้เดิม เนื่องจากผู้เรียนบางคนผ่านการเรียนหลักสูตร ปวช.(ดนตรี) มา แต่ผู้เรียนบางคนไม่ได้ผ่านหลักสูตร ปวช. (ดนตรี) มา จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในด้านพื้น ฐานความรู้ของผู้เรียน

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ด้าน	สรุปผลการวิจัย
	3. ด้านข้อเสนอแนะ	<p>การเพิ่มจำนวนหน่วยกิต ของวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต ควรที่จะมีวิชานี้ในทุกภาคเรียน ตลอดทุกปี เพราะนักเรียนจะต้องมีการฟังที่ดี จึงควรปฏิบัติเรื่องการฟัง การร้อง ไปตลอดการศึกษา</p> <p>ด้านเนื้อหาสาระ ควรเน้นไปที่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และปฏิบัติได้ไปที่ละเรื่อง มากกว่าการเรียนทุกหัวข้อไปพร้อมกัน</p> <p>การจัดกลุ่มของผู้เรียน ควรจัดกลุ่มของผู้เรียนให้มีพื้นฐานที่เท่ากัน ไว้กลุ่มเดียวกัน และจำนวนของผู้เรียนควรน้อยลง เพื่อให้ผู้สอนทำงานและดูแลผู้เรียน ได้อย่างทั่วถึง</p> <p>ควรปรับเปลี่ยนเวลาการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต จากช่วงเช้าเป็นช่วงบ่าย เนื่องจาก ในช่วงเช้า ผู้เรียนยังไม่มีเสียง จึงทำให้การร้องและการฟังยังไม่ดีเท่าที่ควร</p>

จากคำกล่าวของตัวแทนนักศึกษาทั้ง 3 คน สรุปได้ว่า ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับโสตทักษะ ผู้เรียนเห็นตรงกันว่า การเรียนวิชานี้มีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาอื่นเช่นกัน

ปัญหาที่ของตัวแทนนักศึกษาที่พบเจอ พบว่า เนื้อหาการเรียนและเนื้อหาการสอบไม่ตรงกัน ความไม่เท่าเทียมเรื่องเนื้อหาสาระของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และผู้เรียนมีความแตกต่างกันทางด้านพื้นฐานความรู้เดิม

ตัวแทนนักศึกษาเสนอแนะว่า ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิต ของวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต เน้นเนื้อหาไปที่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ไปที่ละเรื่อง จัดกลุ่มของผู้เรียนให้มีพื้นฐานที่เท่ากัน ไว้กลุ่มเดียวกัน และปรับเปลี่ยนเวลาการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต จากช่วงเช้าเป็นช่วงบ่าย

3. ผลการศึกษาด้านการจัดการและบริหารการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะใน

ระดับอุดมศึกษา

จากการศึกษาและเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต จำนวน 1 คน สามารถสรุปตามตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 18 สรุปผลการวิจัยด้านการจัดการและบริหารการเรียนการสอนวิชาโสตทัศนศึกษา
ระดับอุดมศึกษาจากหัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ผู้ให้ข้อมูล	สรุปผลการวิจัย
หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต จำนวน 1 คน	<p>เรียงลำดับจากเนื้อหาสาระที่ง่ายไปหาเนื้อหาสาระที่ยาก หนังสือแบบฝึกหัดโคคายมีการเรียงลำดับเนื้อหาสาระไว้ค่อนข้างดีและมีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับผู้เรียน</p> <p>การแบ่งกลุ่มของผู้เรียนจะเป็นการแบ่งกลุ่มแบบคละ ทุกสาขาวิชา ทุกเครื่องมือเอก จะคละกันหมด</p> <p>การประเมินอาจารย์ผู้สอน การนิเทศการสอนและการอบรมอาจารย์ผู้สอนไม่ได้ทำอย่างชัดเจน เนื่องจากผู้สอนและหัวหน้ารายวิชาจะมีการพูดคุยและประชุมร่วมกันอยู่เสมอ ในด้านเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนให้ไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพูดคุยร่วมกันทุกครั้ง</p> <p>งบประมาณสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากรายวิชานี้จะไม่มีงบประมาณสนับสนุน เพราะหัวหน้ารายวิชาเป็นผู้นำหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน ไปยื่นกับทางวิทยาลัย และทางวิทยาลัยจะทำการคัดลอกและเย็บเล่มเพื่อไปจำหน่ายแก่ผู้เรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ทางวิทยาลัยได้จัดเตรียมไว้ในห้องสอนทุกห้องเช่นกัน</p> <p>รายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตขึ้นตรงกับทางหัวหน้ารายวิชาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องบรรจุลงไปในสาขาวิชาการประพันธ์และทฤษฎีดนตรีเท่านั้น</p>

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผลการจัดการเรียนการสอนโสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

จากการวิจัยพบว่าหัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเป็นผู้สนับสนุนและวางแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชานี้ให้เป็นไปตามจุดประสงค์และมาตรฐานที่ควรจะเป็น ถึงแม้ว่าจะมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนดวิธีการสอน จัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง แต่ก็จะมีการประชุมวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาาร่วมกันอยู่เสมอ คอยติดตามผลการเรียนการสอนและให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ผู้สอนด้วยเช่นกัน

วิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตในระดับปริญญาตรี มีจำนวนทั้งหมด 4 วิชา เป็นจัดการเรียนการสอนเป็นแบบกลุ่ม โดยมีเวลาเรียนคาบละ 1 ชั่วโมง 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้สอนจะทำการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในทุก ๆ ด้าน ตามคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์ของรายวิชา จึงทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามกำหนดของคำอธิบายรายวิชา

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน จะเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต ซึ่งมาจากหัวหน้ารายวิชาเท่านั้น เน้นการปฏิบัติและให้ผู้เรียนผ่านประสบการณ์ด้วยตนเอง เพื่อใช้ประโยชน์จากวิชานี้กับวิชาอื่น ๆ หรือใช้กับการทำงานคนตรีด้านอื่น ๆ เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ นิสาสล บังคม (2553) ได้ให้ความหมายของการกำหนดจุดประสงค์ไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ช่วยในการเรียนการสอนควรเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) คือ การบอกวัตถุประสงค์โดยใช้กริยาที่ทำให้เห็นผู้เรียนกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการสอนโดยตรง และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้มาจากการศึกษาวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบกันกับแนวคิดของผู้สอน ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับการเนื้อหาการสอนและกิจกรรม และยังคงสอดคล้องกับ อัญชญา สุตมาต (2546) ที่กล่าวถึงการเตรียมการสอนหรือการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนไว้ว่า การเตรียมการสอน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้สอน เพราะการเตรียมตัวทางด้านเนื้อหา แนวคิดต่าง ๆ จะทำให้ผู้สอนมีความพร้อมในการสอน เป็นการวางแผนล่วงหน้าว่าในกิจกรรมที่จะทำ อะไรจะเกิดขึ้นบ้างในกิจกรรม อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และทำให้การสอนดำเนินไปได้ด้วยดี

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน จะเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต ที่ระบุความคาดหวังต่อผู้เรียนเมื่อเรียนรายวิชานี้ ซึ่งมาจากหัวหน้ารายวิชา มุ่งเน้นการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง

ด้านที่ 2 ด้านวิธีการสอน

จากการวิจัยพบว่าวิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละคน จะมีความเหมือนกัน คือวิธีการสอนแบบผสมผสานและจะอยู่บนพื้นฐานของหัวข้อในคำอธิบายรายวิชา ในการลงรายละเอียดเนื้อหา และวิธีการสอนนั้น หัวหน้ารายวิชาเปิดโอกาสให้ผู้สอน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเป็นผู้จัดการได้เอง ตามบริบทของผู้สอนและผู้เรียน แต่ควรจะเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ตามคำอธิบายรายวิชา วิธีที่ผู้วิจัยสรุปมาได้จากการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน คือ วิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ การบรรยาย การสาธิต การปฏิบัติร่วมกัน เป็นต้น เนื่องจากธรรมชาติและบริบทของรายวิชานี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจเนื้อหาสาระ และต้องสามารถปฏิบัติได้ด้วยความเข้าใจ ผู้สอนจึงควรต้องใช้วิธีการ

สอนที่หลากหลายผสมผสานกันในการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนบางท่านอาจจะดำเนินการสอนไปอย่างซ้ำ ๆ เก็บรายละเอียดต่าง ๆ ครบถ้วน แต่อาจารย์ผู้สอนอีกท่านหนึ่ง อาจจะดำเนินการสอนอีกแบบหนึ่ง แต่สุดท้ายเนื้อหาสาระจะมีความตรงกันอยู่ตามคำอธิบายรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) ใ้คำอธิบายความเหมาะสมของวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการเรียน
2. ธรรมชาติของเนื้อหา
3. ลักษณะของเนื้อหาและบทเรียน
4. วัยของผู้เรียน
5. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน
6. จำนวนของผู้เรียน

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชานี้คือ วิธีการสอนแบบผสมผสาน เนื่องจากตามธรรมชาติของรายวิชา ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจเนื้อหาสาระและต้องสามารถปฏิบัติได้ด้วยความเข้าใจ แต่ผู้สอนควรสอนตามเนื้อหาสาระหลักของรายวิชา เพื่อที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันเสมอ

ด้านที่ 3 ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

การกำหนดเนื้อหาสาระเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ต เนื้อหาสาระหลักของวิชานี้ คือ การร้องทำนอง การขับจังหวะ การฟังและบันทึกเสียงประสาน ทำนองและจังหวะ และควรบูรณาการเนื้อหาสาระใน 3 วิชา ดังนี้ วิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ต วิชาทฤษฎีดนตรีและวิชาคีย์บอร์ด เนื่องจากทั้ง 3 วิชา มีความเกี่ยวเนื่องกันทั้งทางภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี วิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่านโน้ตเป็นพื้นฐานในด้านการฟัง การจำแนกเสียงต่าง ๆ วิชาทฤษฎีเป็นพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ภาคทฤษฎีและสามารถนำไปปฏิบัติได้ในการเรียนวิชาคีย์บอร์ด เนื้อหาสาระของทั้ง 3 วิชา จึงจำเป็นต้องไปในทิศทางเดียวกันเสมอ หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน คือ แบบฝึกหัด โคคายและหนังสือของ โชนเบิร์ก มีความเหมาะสมและดี เนื่องจากเนื้อหาสาระครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน

จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาสาระในการเรียนการสอนครอบคลุมและเพียงพอสำหรับผู้เรียน ซึ่งเนื้อหาสาระของการเรียนการสอนวิชานี้จะมีลักษณะเฉพาะ กระบวนการที่สำคัญของวิชานี้คือการฝึกปฏิบัติและเน้นไปในด้านให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เพื่อผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ จึง

ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Taba (1962) ที่กล่าวถึงการเลือกเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน ไว้ว่า การเลือกเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญในรายวิชา เนื่องจากแต่ละรายวิชานั้นมีลักษณะเฉพาะ กระบวนการคิดรวบยอดของแต่ละรายวิชาจึงแตกต่างกัน

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า เนื้อหาสาระเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการศึกษาฝึกโสตและการอ่าน โน้ต คือ การร้องทำนอง การขับจังหวะ การฟังและบันทึกเสียงประสาน ทำนอง และจังหวะ หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนควรครอบคลุมเนื้อหาสาระในทุกด้านของการเรียน โสตทักษะและเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

ด้านที่ 4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการวิจัยพบว่า ขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนการสอนในคาบเรียนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจะคล้ายคลึงกัน แต่สามารถสลับขั้นตอนได้ตามเนื้อหาสาระของการเรียนในวันนั้น ๆ เริ่มจากการเช็คชื่อผู้เรียน การบรรยาย การสาธิตและการปฏิบัติ แต่ละคาบเรียนอาจจะมีการผลัดเปลี่ยนหรือสลับขั้นตอนตามบริบทของผู้เรียน ในบางครั้งจะมีการแบ่งกลุ่มและร้องประสานเสียงกัน หรือในบางครั้งก็ร้องพร้อมกันทั้งกลุ่ม แต่ขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสาระจะอยู่ภายใต้หัวข้อของคำอธิบายรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537) ที่ได้กล่าวถึงเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรคำนึงถึง คือ ต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน ซึ่งต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน มีการจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ คือให้ผู้เรียนนั้นเป็นผู้ทำกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในระหว่างทำกิจกรรมนั้น ผลที่ผู้เรียนจะได้รับคือ เกิดการพัฒนาตนเองทางความคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการวางแผนการจัดการ และเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าตัวความรู้

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนและกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถผลัดเปลี่ยนหรือสลับกันได้ตามบริบทและเนื้อหาสาระการเรียนการสอนของวันนั้น ๆ แต่ขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาสาระจะอยู่ภายใต้หัวข้อของคำอธิบายรายวิชาเป็นหลักเสมอ ควรคำนึงถึงเจตนารมณ์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนเช่นกัน

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากการวิจัยในด้านการวัดผลและประเมินผลพบว่า การวัดและประเมินผลจะดำเนินการโดยอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะทำการวัดผลโดยการให้คะแนนผู้เรียน การเช็คชื่อเข้าห้องเรียนของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากรายวิชา ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าเรียนเพื่อรับประสบการณ์ด้วยตนเอง การเข้าห้องเรียนจึงมีความสำคัญมากในรายวิชานี้ และจะมีการวัดผลตลอดปีการศึกษา โดยแบ่งเป็นการประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งเป็นการสอบย่อยในแต่ละสัปดาห์ การสอบปฏิบัติเดี่ยว การสอบร้องทำนอง และการสอบข้อเขียน ฟังและจดบันทึกเสียงต่าง ๆ จึงทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกปฏิบัติด้วยตนเองเท่านั้น จึงจะเกิดทักษะและความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิสาชล บังคม (2553) ได้กล่าวถึงเรื่องการวัดผลไว้ว่า การวัดผลประเมินผล เป็นสิ่งที่จำเป็นในการสอน เพราะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าการเรียนการสอนบรรลุผลไปตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร การกำหนดการวัดผลจึงต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำ โดยทั่วไปจะใช้การสังเกต ว่าผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้หรือไม่ นอกจากนี้ยังมีการวัดผลในตอนท้ายของการเรียนแต่ละคาบ เพื่อวัดผลในแต่ละคาบเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌรุฑ์ สุทธิจิตต์ (2538) ได้กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลไว้ว่า การประเมินผล คือ การรวมค่าที่ได้จากการวัดผล และประเมินค่าออกมาเป็นคุณภาพว่าดีมากน้อยเพียงใด

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า วัดผลโดยการให้คะแนนผู้เรียน การเช็คชื่อเข้าห้องเรียนของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าเรียนเพื่อรับประสบการณ์ด้วยตนเอง จะมีการวัดผลตลอดปีการศึกษา ซึ่งการวัดผลเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นตัวชี้วัดว่าการเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายหรือไม่ การวัดผลต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำเช่นกัน

2. การอภิปรายผลด้านความคิดเห็นและปัญหาที่พบเจอ ในการจัดการเรียนการสอนวิชา โสตทักษะ ระดับอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์พบว่า ทางด้านอาจารย์ผู้สอนบางท่าน คิดว่าการจัดเรื่องระบบต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยอาจยังไม่ได้เหมาะสมกับวิชานี้เท่าที่ควร ผู้สอนคิดว่าวิชานี้ควรเป็นวิชาที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและเข้าใจด้วยตนเอง ไม่ควรมีการวัดผลในรูปแบบของการให้เกรด ผู้เรียนควรมีอิสระทางการฝึกซ้อม สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระในการเรียนและประโยชน์ของวิชานี้จริง ๆ และอีกปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนพบเจอ คือ ผู้เรียนไม่ฝึกซ้อมมาเท่าที่ควร เนื่องจากวิชานี้ผู้เรียนควรที่จะฝึก

ปฏิบัติด้วยตนเองและต้องปฏิบัติให้มากเพียงพอ ถึงจะเข้าใจเนื้อหาสาระและสามารถปฏิบัติได้ดี ผู้สอนจึงหาวิธีการใหม่ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนฝึกซ้อมได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้ฝึกซ้อมมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชาติ เลี่ยมทอง (2555) ได้กล่าวว่า การฝึกซ้อมที่เป็นเพียงแค่การบรรเลงหรือขับร้องไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีจุดหมายการฝึกปฏิบัติที่ชัดเจน นอกจากจะไม่แก้ไขปัญหาลแล้ว อาจเกิดการผิดพลาดขึ้นบ่อยจนเป็นความเคยชินในสิ่งที่ผิดพลาดนั้น ซึ่งจะเกิดความลำบากในการนำกลับมาแก้ไขให้ถูกต้องในภายหลัง ในปัจจุบันพบว่า ครูผู้สอนจะเน้นให้นักเรียนจดรายละเอียดต่าง ๆ ลงในโน้ตเพลงและสอบถามถึงเป้าหมายในการฝึกปฏิบัติทุกวัน และอีกปัญหาหนึ่ง คือ ผู้เรียนไม่เข้าใจการเรียนแบบกลุ่ม ผู้เรียนบางคนมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ทักษะของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ผู้สอนจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นถึงความหมายของการเรียนแบบกลุ่ม ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ

ปัญหาที่พบของตัวแทนนักศึกษาทั้ง 3 คน จะมีความคล้ายคลึงกัน คือ เนื้อหาการเรียนและเนื้อหาการสอบไม่ตรงกันในบางเรื่อง เช่น ในคาบเรียน ผู้เรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติเรื่องตบจังหวะหรือการฟังและบันทึกจังหวะ มากเท่าที่ควร จึงทำให้เวลาสอบผู้เรียนจึงไม่มีความแม่นยำในเรื่องนี้ เป็นต้น และมีความไม่เท่าเทียมในเรื่องเนื้อหาสาระของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เนื่องจากบางกลุ่ม ผู้สอนจะสอนไปอย่างช้า ๆ และเน้นทุกจุดของเนื้อหา จึงทำให้บางครั้งผู้เรียนในกลุ่มนี้อาจจะตามผู้เรียนในกลุ่มอื่นไม่ทัน และอีกหนึ่งปัญหาที่พบ คือ ผู้เรียนมีความแตกต่างกันทางด้านพื้นฐานความรู้เดิม เนื่องจากผู้เรียนบางคนผ่านการเรียนหลักสูตรเตรียมอุดมดนตรีมา แต่ผู้เรียนบางคนไม่ได้ผ่านหลักสูตรนี้มา จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในด้านพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ซึ่งตัวแทนนักศึกษามองว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาในการเรียนของผู้เรียน แต่จากการสัมภาษณ์ของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาในการเรียนการสอน

ด้านความคิดเห็นของตัวแทนนักศึกษา ผู้เรียนกล่าวว่า ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านการฟัง การร้อง การอ่าน การฟังเสียงประสาน คอร์ด และการฝึกร้องแบบ Moveable C และเนื้อหาสาระในการเรียนวิชานี้มีความต่อเนื่องกัน เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ตัวแทนนักศึกษา 2 คน เห็นว่าเนื้อหาสาระของวิชามีความง่าย เพราะผู้สอนให้ความรู้ที่เท่าเทียมกัน ไปพร้อมกัน แต่ตัวแทนนักศึกษา 1 คน เห็นว่า เนื้อหาสาระของวิชานี้มีความยาก เนื่องจาก ความแตกต่างของผู้เรียนในกลุ่ม ซึ่งมีพื้นฐานไม่เท่ากัน ทำให้การควบคุมเป็นไปได้ยาก ในเรื่องประโยชน์ของการเรียนวิชานี้ ตัวแทน

นักศึกษาได้กล่าวเหมือนกันว่า การเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต มีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาอื่นด้วยเช่นกัน การเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตจึงเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมาก

3. แนวทางการปรับใช้ผลวิจัยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอื่น ๆ ที่สนใจ

ผู้วิจัยได้แนวทางการปรับใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา มาจากข้อมูลการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เสนอแนะไว้มาปรับเป็นแนวทาง โดยแบ่งเป็น ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

- ควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน และกำหนดเนื้อหาสาระต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อน
- อาจารย์ผู้สอนควรปฏิบัติตามจุดประสงค์และเนื้อหาสาระของคำอธิบายรายวิชา เพื่อการจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- อาจารย์ผู้สอนและหัวหน้ารายวิชา ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันอยู่เสมอ ในการที่จะปรับปรุงและวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และเนื้อหาสาระอย่างถูกต้องและเท่าเทียมกัน

ด้านที่ 2 ด้านวิธีการสอน

- ตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระของรายวิชานี้ ควรใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน คือ การบรรยาย การสาธิต การปฏิบัติ เป็นต้น เนื่องจากบริบทและธรรมชาติของรายวิชา ผู้เรียนควรที่จะเข้าใจเนื้อหาสาระและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
- อาจารย์ผู้สอนควรทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยความรวดเร็วและง่ายดาย และทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
- อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียน ควรที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

ด้านที่ 3 ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

- เนื้อหาสาระควรที่จะเป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต เพื่อการเรียนการสอนจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- เนื้อหาสาระหลักของวิชานี้ คือ การร้องทำนอง การตบจังหวะ การฟังและบันทึกเสียง ประสาน ทำนอง และจังหวะ และควรใช้หนังสือเรียนที่เหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดได้

- ควรบูรณาการเนื้อหาสาระกับ 3 วิชา นี้ คือ วิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต วิชาทฤษฎีดนตรีวิชาคีย์บอร์ด เนื่องจากบริบทของทั้ง 3 วิชา มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน เนื้อหาควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อส่งผลดีกับผู้เรียน

- ผู้สอนควรจะมีการคิดและออกแบบตัวอย่างแบบฝึกหัดขึ้นมาเองอยู่เสมอ แต่เนื้อหาสาระจะอยู่ในหัวข้อที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ในขณะนั้นเช่นกัน เพื่อเป็นการยกตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระมากขึ้น

- ผู้สอนควรจัดเวลาในการสอนเสริมต่าง ๆ ในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจหรือหัวข้อที่ผู้เรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดี เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระและปฏิบัติได้ดีและถูกต้องมากขึ้น

ด้านที่ 4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

- สื่อการสอนที่ผู้สอนควรจะใช้ คือ เปียโนและหนังสือแบบฝึกหัดในการเรียนการสอน เนื่องจาก ผู้สอนจะทำการบรรยายและสาธิตไปในเวลาเดียวกัน เปียโนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนวิชานี้ เพราะถ้าผู้เรียนฟังบรรยายและมีตัวอย่างเสียงจากเปียโนประกอบ ผู้เรียนจะมีความเข้าใจมากขึ้นเช่นกัน

- ผู้สอนควรมีสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม เช่น สื่อทางเทคโนโลยี เช่น Google Form, Youtube, MP3 Player เป็นต้น เพื่อสะดวกและง่ายดายต่อผู้สอนและผู้เรียนมากขึ้น

- ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละ มีความแตกต่างกันได้ในเชิงขั้นตอนและการเรียงลำดับ แต่เนื้อหาสาระจะอยู่ภายใต้หัวข้อของคำอธิบายรายวิชาเท่านั้น

- ควรมีการมอบหมายงานหรือการบ้านเพื่อให้ผู้เรียนได้กลับไปฝึกปฏิบัติอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและฝึกซ้อมเพื่อความแม่นยำมากขึ้น

ด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

- การวัดผลและประเมินผล ควรแบ่งคะแนนเป็นส่วนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนทำความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง

- การใช้เกณฑ์การวัดผลประเมินผล ควรวัดตามความเป็นจริง ผู้เรียนจะต้องเข้าเรียนตามจำนวนที่กำหนด การสอบย่อย ผู้สอนจะทำการสอบตามหัวข้อที่ผู้เรียนได้เรียนไปในแต่ละสัปดาห์ การสอบกลางภาค ผู้สอนจะดูตามความเป็นจริงว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่ การสอบปลายภาค ผู้สอนจะดูตามความเป็นจริงว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่เช่นกัน

- อาจารย์ผู้สอนอาจมีการใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วยในการวัดผลและประเมินผล เช่น Google Form เพื่อความสะดวกและง่ายดายต่อการเก็บข้อมูลต่าง ๆ

- เมื่ออาจารย์ผู้สอนทำการวัดผลและประเมินผล และพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน ผู้สอนควรที่จะทำการนัดหมายสอนเพิ่มเติม เพื่อทบทวนเนื้อหาให้แก่ผู้เรียน หรือผู้สอนควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข หาวิธีการใหม่ๆที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อมและทำการบ้านมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 สถาบันที่มีความสนใจเปิดสอนในรายวิชา โสตทักษะ ในระดับอุดมศึกษา ควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของผู้สอน ผู้เรียนและสถานศึกษา

1.2 สถาบันที่มีความสนใจเปิดสอนในรายวิชา โสตทักษะ ในระดับอุดมศึกษา ควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียน

1.3 เนื้อหาสาระในการเรียนการสอนควรที่จะมีความเข้มข้นและครอบคลุมในทุก ๆ ด้านของการฝึกโสตทักษะ คือ การร้องทำนอง การตบจังหวะ การฟังและบันทึกเสียงประสาน ทำนอง และจังหวะ สำหรับผู้เรียนที่เลือกเรียนทางด้านดนตรี โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา เพื่อการจัดการเรียนสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะ ระดับอุดมศึกษา ในด้านต่าง ๆ ออกไป เช่น ด้านปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน โสตทักษะ เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะ ระดับอุดมศึกษาของสถาบันอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขการจจัดการเรียนการสอน โสตทักษะ ในระดับอุดมศึกษาให้ดีขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา โสตทักษะ ระดับอุดมศึกษา เช่น ปัจจัยด้านหลักสูตร ครูผู้สอน หรือระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดรายวิชาว่า

ควรมีการเรียนการสอนวิชาโสตทัศนศึกษาที่รายวิชาตลอดหลักสูตรเพื่อให้พัฒนาผู้เรียนได้มากที่สุด
ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

- จารุวรรณ สุริยวรรณ. (2549). แนวทางการสอนดนตรี. ปทุมธานี : โรงพิมพ์ทริปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด.
- จุฑารัตน์ มณีวัลย์. (2551). การสอนโสตทักษะด้านทำนองในหลักสูตรเปียโนระดับชั้นต้นของ
สำนักพิมพ์อัลเฟรด : กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีปิ่นนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุไรรัตน์ นิพัทธ์ศักดิ์. (2529). ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2534). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- (2537). หลักการของโคคายสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2538). พฤติกรรมการสอนดนตรี. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2543). สาระดนตรี : แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). พฤติกรรมการสอนดนตรี. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2557). สังคตินิยม : ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2547). สังคิตลักษณ์และการวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2556). ทฤษฎีดนตรี. (พิมพ์ครั้งที่12). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกษกรัตต์.
ตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4. (สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2562).
- ทิสนา เขมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่18). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- ธวัชชัย นาควงศ์. (2543). **โคโคสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชิตี ปัญญาอินทร์. (2550). **ระบบการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตกใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นนท์นริฐ เศรษฐถาวรวัชร. (สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2562).
- นิตาชล บังคม. (2553). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านโสตทักษะตามแนวคิดโคโค
สำหรับนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นือร เตรีตันชัย. (2562). **การศึกษาการสอนโสตทักษะตามแนว สูดา พนมยงค์**. วารสารมนุษย
ศาสตร์วิชาการ, 26(1).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพมหานคร : สุริยวิทยาสาน.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2555). **การศึกษาเพื่อสร้างชุดการสอนคีย์บอร์ดเบื้องต้นโดยใช้วิธีการของ
โคโค**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีวัฒน์ ถานิสโร. (2544). **กระบวนการสอนดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2537). **การนิเทศการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาการศึกษา.
- พิมลพรรณ เกษมบุญกุลฤกษ์. (2549). **การศึกษาการสอนโสตทักษะของครูผู้สอนสำหรับนักเรียน
เปียโนระดับขั้นต้น กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีสยามกลการบางนา จังหวัด
กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพบุลย์ กิจสวัสดิ์. (2535). **คิตกวี ประชญาเมธีแห่งภาษาสากล**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร :
วัชรอะออฟเซ็ท
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. ค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2562.
จาก <http://www.royin.go.th/dictionary>

- โรงเรียนดนตรีพีรพงศ์. (2561). **คู่มือผู้ปกครองในการสอบเปียโนภาคปฏิบัติ ABRSM**. ค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2562. จาก <http://www.peerapongmusicschool.ac.th/Parents-Handbook-on-ABRSM-Practice-Piano.html>
- วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). **ประวัติความเป็นมา**. ค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2562. จาก <https://www.music.mahidol.ac.th/th/history/>
- วิมลรัตน์ วิมลรัตนกุล. (2547). **การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถทางการขับร้องของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กวัยอนุบาลโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทางดนตรีของโคคาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศิลปะปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิระภัทร์ ชาดิษฐ. (2560). **การพัฒนาสัปดาห์ดนตรีสากลโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของธอร์นไคล์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์. (สัมภาษณ์, 14 พฤศจิกายน 2562).
- ศิลป์ชัย กงตาล. (2540). **การวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรีปฏิบัติในสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์ทริณีตีประเทศไทย. (2562). **การสอบดนตรี Trinity**. ค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2562. จาก <http://www.trinityexamsthailand.com/grades>
- สิทธิพร สวากลาง. (2553). **การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย อมระรักษ์. (2529). **ทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้น**. กาญจนบุรี : สหวิทยาลัยทวารวดีกาญจนบุรี.
- สมนึก กัททิษธานี. (2556). **การวัดผลการศึกษา**. กทม. : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์.
- สาโรช เพ็ญบัวขาว. (2549). **องค์ประกอบดนตรีสากล**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

- สุพิน บุญชูวงศ์. (2544). **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครู สวนดุสิต.
- สุรัตน์ เขมาลีลากุล. (สัมภาษณ์, 14 พฤศจิกายน 2562).
----- . (สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2562).
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). **การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย**.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉริกา ไพศาลศรีสมสุข. (2559). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนเปียโนโดยการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงเปียโนสำหรับนักเรียนเปียโนระดับกลาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชญา สุตมาตร. (2546). **การศึกษาหลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของสถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร. โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้าส์.
----- . (2553). **หลักการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร. โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้าส์.
- เอกรินทร์ จิตรมัยกุล. (2543). **การจำแนกคอร์ดจากสัญญาณเสียงคอร์ดดนตรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกลักษณ์ เล้าเจริญ. (2544). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาทใน
รายปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบ
แยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Beaty. (1989). **A Comparative Study of a Kodaly-Based Developmental Music Program and
a Traditional Public School Music Program at the Kindergarten Level**. Master's
Thesis Queen's University.
- Bloom, B.S. (1956). **Taxonomy of Educational Objectives**. New York : Mckay.
- Boyer M.R. (2006). **Music Fundamental's Methods, and Materials for the Elementary
Classroom Teacher**. (4th ed.). USA : Pearson Education, Inc.

- Brown, T.W. (1990). **An Investigation of the Effectiveness of a Piano Course in Playing by Ear and Aural Skills Development for College Students (Doctoral Dissertation, University of Illinois at Urbana Champaign, 1990.** Dissertation Abstracts International,51, 4052.
- Dewey, J. (1963) **Experience and education.** New York : Macmillan Publishing Company
- Rovinelli, R.J., & Hambleton, R.K. (1977) . On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. **Dutch Journey of Educational Research, 2,** 49-60.
- Gallo, F. (2010). **The Kodaly Concept in the Secondary Choral Classroom Increasing the Use of Kodaly-Inspired Technique.** N.p.
- Gange, Robert M. (1985). **The Conditional of Learning and Theory of Instruction.** New York: Holt.
- Garretson R.L. (1976). **Music in Childhood Education.** (2nd ed.). New Jersey : Prentice - Hall, Inc.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education.** New York : Mcgraw-Hill.
- Gordon, E.E. (1989). **Learning Sequences in Music.** Chicago: GIA Publications.
- Kodaly, Zoltan. (1974). **The Selected Writings of Zoltan Kodaly.** Budapest: Corvine.
- Luce, J.R. (1965). Sight-Reading and Ear-Playing Abilities as Related to Instrumental Music Students. **Journal of Research in Music Education, 13,** 101-109.
- McPherson, G.E. (1995). **Honing the Craft: Improving the Way We Teach the Musically Gifted and Talented.** Proceedings of the Australian Society for Music Education 10th National Conference Held in Hobart.
- Miller, M. (2005). **The Complete Idiot's Guide to Music Theory.** Indianapolis: Alpha Books.
- Musco, A.M. (2006). Effect of Learning Melodies by Ear on Performance Skills and Student Attitudes. **Journal of Research in Music Education. 36(2),** 79-95.

Randel, D.M. (Ed.) (1999). **The Harvard Concise Dictionary of Music and Musician.**

Cambridge : President and Fellows of Harvard College.

Schleuter, S.L. (1984). **A Sound Approach to Teaching Instrumentalists.** Kent, OH: The Kent

State University Press.

Ward, W.D. & Burns, E.M. (Eds.). (1982). **Absolute Pitch.** (2nd ed.). San Diego, CA: Academic

Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิการ เหล่าวานิช

วุฒิทางการศึกษา ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา รางวัลวิทยานิพนธ์ดีเด่น

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาดนตรีคลาสสิก

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์สุรดี ประพัฒน์รังสี

วุฒิทางการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (ดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษาและการสอน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

มหาวิทยาลัยมหิดล

อาจารย์วิภาวรรณ จำเนียรพันธุ์

วุฒิทางการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษาและการสอน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๐๓)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิการ เหล่าวานิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ตะวัน ลาภวณิชช์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา : หลักสูตรดุริยางคศาสตร์ บัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล” โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.พิมพ์มาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.ปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาคือจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๗-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์สุรติ ประพัฒน์รังษี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวพิมตะวัน ลาภวณิชช์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนสอดทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา : หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล” โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุรียนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.ปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์วิภาวรรณ จำเนียรพันธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวพิมตะวัน ลาภวณิชช์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา : หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล” โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.ปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/ ๖๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ตะวัน ลาภวิชช์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอน โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา : หลักสูตรดุริยางคศาสตร์ บัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล” โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ชาลินี สุริยนเปล่งแสง	กรรมการ
๓. ดร.ปริญญาพันธ์ พร้อมสุขกุล	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาที่ทำการวิจัยจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานของท่าน จำนวน ๓ ท่าน ๑) อาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล ๒) อาจารย์วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ และ ๓) อาจารย์นันทน์รัฐ เศรษฐถาวรวัชร และสังเกตการสอน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.คอมกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
 เลขรับที่ 0151
 วันที่ - 8. มิ.ย. 2563
 เวลา 13.59

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๑๗๕

งานบริหารและพัฒนาหลักสูตร
 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
 เลขรับที่ 166
 วันที่ 10 มิ.ย. 2563
 เวลา 14.30 น.

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 ๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
 เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ตรวจสอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูล การจัดการเรียนการสอน โสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา
 เรียน คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เนื่องด้วย น.ส.พิมตะวัน ลาภวณิชช์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาการจัดการเรียนการสอน โสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล" โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

- ๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล ประธานกรรมการ
- ๒. คร.ชานินี สุริยนเปล่งแสง กรรมการ
- ๓. คร.ปริญญาพันธ์ พร้อมสุขกุล กรรมการ

ในการนี้ ความที่นักศึกษาได้ขอความอนุเคราะห์เพื่อขอเก็บข้อมูล ไปแล้วนั้น และได้ทำการสอบวิทยานิพนธ์เสร็จสิ้นกระบวนการแล้วเป็นเอกสารฉบับสมบูรณ์ จึงขอนำส่งตรวจสอบเนื้อหาในการเก็บข้อมูล การจัดการเรียนการสอน โสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้วิทยาลัยเพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนการเผยแพร่

เรียน คณบดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

✓เพื่อโปรดทราบและพิจารณา

เห็นสมควร

ที่
 8 มิ.ย. 63
 8 มิ.ย. 63

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ชนกร สว่างเจริญ)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รับทราบ เชิญ
 และให้ไปรับแก้ไข ตามข้อแนะนำ
 และส่งอาจารย์ที่ปรึกษาภาคของ
 วิชาไปท
 พจนินท์
 18/06/63

๑ - 1107 รวบรวมข้อมูล ๑๑๐๖๒๒๗๖๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๕๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

เรียน รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและวิจัย

เพื่อโปรดทราบ และดำเนินการ

๑ - ๑๑๐๖๒๒๗๖๗๕ รวบรวมข้อมูล ๑๑๐๖๒๒๗๖๗๕

10/6/63

๑ - ๑๑๐๖๒๒๗๖๗๕ รวบรวมข้อมูล ๑๑๐๖๒๒๗๖๗๕

ภาคผนวก ค

แบบตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านไ้ด

หลักสูตรครุศึกษาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตและการอ่านไ้ด

ด้าน	ข้อสัมภาษณ์	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนต้องทำอะไรบ้าง				
	2. แต่ละจุดประสงค์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์นั้นๆ				
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอนข้อใดมากที่สุด เพราะเหตุใด				
	4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด บรรลุจุดประสงค์หรือไม่				
ด้านวิธีการสอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน เช่น ใช้จำนวนผู้เรียนเป็นหลัก ใช้ผู้เรียนเป็นหลัก หรือธรรมชาติของเนื้อหาสาระในการเรียน เป็นต้น พร้อมบอกเหตุผล				
	2. ผู้สอนคิดว่า การสอนโสตทักษะ เหมาะสมกับการสอนรูปแบบใด เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต การค้นคว้าด้วยตนเอง หรือแบบผสมผสาน อย่งไร				
ด้านเนื้อหา	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนหรือไม่ อย่งไร				

สาระการเรียนรู้ การสอน	2. เนื้อหาสาระหลัก ในการเรียนการสอน รายวิชานี้ มีอะไรบ้าง				
	3. ผู้สอนคิดว่าหนังสือที่ใช้ในการเรียนการ สอนมีความเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน เนื้อหาและวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร				
	4. เนื้อหาสาระในการเรียนการสอน เกี่ยวเนื่อง กับ TIME หรือ ไม่ อย่างไร				
	5. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริม เพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลักหรือไม่ ถ้ามี มี เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาเพิ่มเติมอย่างไร				
	6. จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ผู้สอนพบว่า เนื้อหาสาระใดที่ทำให้ผู้เรียนสนใจและมี ประโยชน์ในการนำไปใช้ในการเรียนบ้าง				
ด้านกิจกรรม การเรียนการ สอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน มีการ ดำเนินการสอนอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไร				
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนใดบ้าง ใช้อย่างไร				
ด้านการวัดผล และประเมินผล	1. ผู้สอนมีการวัดผลและประเมินผลอย่างไร บ้าง เช่น การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในชั้น เรียน การสอบย่อยในแต่ละคาบ การสอบกลาง ภาค การสอบปลายภาค เป็นต้น แต่ละส่วน มี การให้น้ำหนักหรือความสำคัญอย่างไร				
	2. จากเกณฑ์ทั้งหมดในการวัดผลและ ประเมินผล ผู้สอนใช้เครื่องมือหรือเกณฑ์ใด ในการวัดผลและประเมินผล				
	3. เมื่อผู้สอนได้ทำการวัดผลและประเมินผล ผู้เรียน และพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน ผู้สอนมีการ นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขในการเรียน การสอนหรือไม่ อย่างไร				

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชา
โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

ข้อสัมภาษณ์	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. จากประสบการณ์การสอนวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ตของท่าน ท่านประสบปัญหาในด้านการเรียนการสอน ในด้านใดบ้าง				
2. ผู้สอนมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาการ เรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาที่เรียนวิชา การฝึกโสตและการอ่านโน้ต

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนนักศึกษาที่เรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อสัมภาษณ์	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านใดบ้าง จากการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต				
2. เนื้อหาสาระในการเรียนมีความยากหรือง่ายมากน้อยเพียงใด มีความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระจากง่ายไปยากหรือไม่ อย่างไร				
3. ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต และนำไปใช้ประโยชน์กับวิชาอื่นได้หรือไม่				
4. ผู้สอนมีวิธีการอย่างไรในการช่วยผู้เรียน เมื่อผู้เรียนทำตามเนื้อหาสาระไม่ได้หรือไม่ดีเท่าที่ควร				

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวแทนนักศึกษา สำหรับการเรียนวิชาโสตทัศนศึกษา
ระดับอุดมศึกษา

ข้อสัมภาษณ์	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. จากประสบการณ์การเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตของท่าน ท่านประสบปัญหาในด้านการเรียนด้านใดบ้าง อย่างไร				
2. ผู้เรียนมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สำหรับการเรียนวิชาโสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือไม่ อย่างไร				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 ด้านการจัดการและบริหารการเรียนการสอนในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตในระดับอุดมศึกษา

ข้อสัมภาษณ์	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. เหตุผลที่โครงสร้างวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตมีทั้งหมด 4 วิชา และการเรียงลำดับวิชาทำไมจึงเป็นเช่นนี้				
2. ท่านมีการบริหารจัดการภาพรวมของวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตอย่างไร 2.1 ด้านอาจารย์ผู้สอน - การตรวจสอบคุณภาพ - การประชุม - การนิเทศการสอน 2.2 ด้านผู้เรียน จำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม มีการแบ่งเป็นกลุ่มอย่างไร 2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน - การอบรมอาจารย์ผู้สอน - งบประมาณในการสนับสนุน เช่น หนังสือเรียน สื่อการสอน อุปกรณ์ เป็นต้น				
3. การทำงานร่วมกันระหว่างรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตและสาขาวิชาการประพันธ์และทฤษฎีดนตรี เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในด้านใดบ้าง อย่างไร				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

การตรวจสอบความเหมาะสม แบบสังเกตการสอน ในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต
หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

5 หมายถึง มากที่สุด

2 หมายถึง น้อย

4 หมายถึง มาก

1 หมายถึง น้อยที่สุด

3 หมายถึง ปานกลาง

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ระดับความเหมาะสม				
				5	4	3	2	1
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียน							
	2. แต่ละจุดประสงค์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์							
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอน							
	4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้							
ด้านวิธีการสอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์เป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน เช่น ใช้จำนวนผู้เรียนเป็นหลัก ใช้ผู้เรียนเป็นหลัก หรือธรรมชาติของเนื้อหาสาระในการเรียน							
	2. ผู้สอนให้ความสำคัญกับรูปแบบการสอน เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต หรือให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตัวเอง							
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน							
	2. ในชั้นเรียนมีการเรียนเนื้อหาสาระหลักตามที่ผู้สอนระบุไว้							

	3. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก							
ด้าน กิจกรรมการ เรียนการ สอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน มีการดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ผู้สอนได้ระบุไว้							
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน							
ด้านการ วัดผลและ ประเมินผล	1. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล ตามที่ผู้สอนระบุไว้							
	2. ผู้สอนมีการนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอน							

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องการประเมินคุณภาพ
ของแบบสัมภาษณ์และความเหมาะสมของแบบสังเกตการสอน

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนใน
รายวิชาการฟิสิกส์และการอ่านโน้ต หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนวิชาการฟิสิกส์และการอ่านโน้ต

ด้าน	ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				ผลการ ประเมิน
		ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
		1	2	3	IOC	
ด้านการ กำหนด จุดประสงค์ การเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์ การเรียนการสอนให้ผู้เรียนต้องทำ อะไรบ้าง	0	+1	+1	0.67	✓
	2. แต่ละจุดประสงค์ผู้สอนมีการ เตรียมการสอนอย่างไร เพื่อให้ ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์นั้น ๆ	+1	+1	+1	1	✓
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้น จุดประสงค์การเรียนการสอนข้อใด มากที่สุด เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	1	✓
	4. ผู้เรียนสามารถทำตาม จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อย เพียงใด บรรลุจุดประสงค์หรือไม่	+1	0	+1	0.67	✓
ด้านวิธีการ สอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักใน การกำหนดวิธีการสอน เช่น ใช้ จำนวนผู้เรียนเป็นหลัก ใช้ผู้เรียน เป็นหลัก หรือธรรมชาติของเนื้อหา สาระในการเรียน เป็นต้น พร้อม บอกเหตุผล	+1	+1	+1	1	✓
	2. ผู้สอนคิดว่า การสอนโสตทักษะ เหมาะสมกับการสอนรูปแบบใด เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การ สาธิต การค้นคว้าด้วยตนเอง หรือ แบบผสมผสาน อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓

ด้านเนื้อหา สาระการ เรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระ ในการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร	+1	0	+1	0.67	✓
	2. เนื้อหาสาระหลัก ในการเรียน การสอนรายวิชานี้ มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	1	✓
	3. ผู้สอนคิดว่าหนังสือที่ใช้ในการ เรียนการสอนมีความเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน เนื้อหาและ วัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓
	4. เนื้อหาสาระในการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับ TIME หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓
	5. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระ เสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก หรือไม่ ถ้ามี มีเกณฑ์ในการเลือก เนื้อหาเพิ่มเติมอย่างไร	+1	+1	+1	1	✓
	6. จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ผู้สอนพบว่าเนื้อหาสาระใดที่ทำให้ ผู้เรียนสนใจและมีประโยชน์ในการ นำไปใช้ในการเรียนบ้าง	0	+1	+1	0.67	✓
ด้านกิจกรรม การเรียนการ สอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้น เรียน มีการดำเนินการสอนอย่างไร บ้าง มีขั้นตอนอย่างไร	+1	+1	+1	1	✓
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนใดบ้าง ใช้ อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓
ด้านการ วัดผลและ ประเมินผล	1. ผู้สอนมีการวัดผลและ ประเมินผลอย่างไรบ้าง เช่น การเข้า ชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การสอบย่อยในแต่ละคาบ การสอบ กลางภาค การสอบปลายภาค เป็น ต้น แต่ละส่วน มีการให้น้ำหนัก หรือความสำคัญอย่างไร	+1	+1	+1	1	✓

	2. จากเกณฑ์ทั้งหมดในการวัดผลและประเมินผล ผู้สอนใช้เครื่องมือหรือเกณฑ์ใดในการวัดผลและประเมินผล	+1	+1	+1	1	✓
	3. เมื่อผู้สอนได้ทำการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน และพบว่าผู้เรียนมีจุดอ่อน ผู้สอนมีการนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชา
โสตทักษะในระดับอุดมศึกษา

ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				ผลการประเมิน
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	IOC	
1. จากประสบการณ์การสอนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตของท่าน ท่านประสบปัญหาในด้านการเรียนการสอนในด้านใดบ้าง	+1	+1	+1	1	✓
2. ผู้สอนมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาที่
เรียนวิชา การฝึกโสตและการอ่านโน้ต หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนนักศึกษาที่เรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต
หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				ผลการประเมิน
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	IOC	
1. ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านใดบ้าง จากการเรียน วิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต	0	+1	+1	0.67	✓
2. เนื้อหาสาระในการเรียนมีความยากหรือง่ายมาก น้อยเพียงใด มีความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระจากง่าย ไปยากหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓
3. ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนวิชาการฝึก โสตและการอ่านโน้ต และนำไปใช้ประโยชน์กับ วิชาอื่นได้หรือไม่	+1	+1	+1	1	✓
4. ผู้สอนมีวิธีการอย่างไรในการช่วยผู้เรียน เมื่อ ผู้เรียนทำตามเนื้อหาสาระไม่ได้หรือไม่ดีเท่าที่ควร	+1	+1	+1	1	✓

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวแทนนักศึกษา สำหรับการเรียนวิชาโสตทักษะใน
ระดับอุดมศึกษา

ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				ผลการประเมิน
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	IOC	
1. จากประสบการณ์การเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตของท่าน ท่านประสบปัญหาในด้านการเรียนด้านใดบ้าง อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓
2. ผู้เรียนมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการเรียนวิชาโสตทักษะในระดับอุดมศึกษาหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	1	✓

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชาการ
ฝึกโสตและการอ่านโน้ต หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 2 ด้านการจัดการและบริหารการเรียนการสอนในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตใน
 ระดับอุดมศึกษา

ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้องของ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				ผลการประเมิน
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
	1	2	3	IOC	
1. เหตุผลที่โครงสร้างวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตมีทั้งหมด 4 วิชา และการเรียงลำดับวิชาทำไมจึงเป็นเช่นนี้	0	+1	+1	0.67	√
2. ท่านมีการบริหารจัดการภาพรวมของวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตอย่างไร 2.1 ด้านอาจารย์ผู้สอน - การตรวจสอบคุณภาพ - การประชุม - การนิเทศการสอน 2.2 ด้านผู้เรียน จำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม มีการแบ่งเป็นกลุ่มอย่างไร 2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน - การอบรมอาจารย์ผู้สอน - งบประมาณในการสนับสนุน เช่น หนังสือเรียน สื่อการสอน อุปกรณ์ เป็นต้น	+1	+1	+1	1	√
3. การทำงานร่วมกันระหว่างรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตและสาขาวิชาการประพันธ์และทฤษฎีดนตรี เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในด้านใดบ้าง อย่างไร	0	+1	+1	0.67	√

ค่าความเหมาะสมของแบบสังเกตการสอน ในรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้และนำมาแปลผลได้ ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีความเหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	มีความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ระดับความเหมาะสม			ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
				ผู้เชี่ยวชาญคนที่				
				1	2	3		
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียน			3	5	5	4.33	มีความเหมาะสมมาก
	2. แต่ละจุดประสงค์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์			3	5	5	4.33	มีความเหมาะสมมาก
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอน			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
	4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ด้านวิธีการสอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์เป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน เช่น ใช้จำนวนผู้เรียนเป็นหลัก ใช้ผู้เรียนเป็นหลัก หรือธรรมชาติของเนื้อหา			3	5	5	4.33	มีความเหมาะสมมาก

	สาระในการเรียน							
	2. ผู้สอนให้ความสำคัญกับรูปแบบการสอน เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต หรือให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตัวเอง			4	5	5	4.67	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ด้านเนื้อหา สาระการเรียน การสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
	2. ในชั้นเรียนมีการเรียนเนื้อหาสาระหลัก ตามที่ผู้สอนระบุไว้			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
	3. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน มีการดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ผู้สอนได้ระบุไว้			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ด้านการวัดผล และ ประเมินผล	1. ผู้สอนใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลตามที่ผู้สอนระบุไว้			5	5	5	5	มีความเหมาะสมมากที่สุด
	2. ผู้สอนมีการนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอน			3	2	5	3.33	มีความเหมาะสมปานกลาง

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน ตัวแทนนักศึกษาและหัวหน้ารายวิชา

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการฟิสิกส์และการอ่านเน็ต

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน

ชื่อ – นามสกุล.....อายุ.....ปี

ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....

คุณวุฒิทางการศึกษา

1. ปริญญาตรี

วิชาเอก.....คณะ.....

สถาบัน.....

ประเทศ.....

2. ปริญญาโท

วิชาเอก.....คณะ.....

สถาบัน.....

ประเทศ.....

3. ปริญญาเอก

วิชาเอก.....คณะ.....

สถาบัน.....

ประเทศ.....

4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

ประสบการณ์การสอนดนตรี.....ปี

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน

1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนต้องทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนในแต่ละจุดประสงค์อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์นั้นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอนข้อใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด บรรลุจุดประสงค์หรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านวิธีการสอน

1. ผู้สอนใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน เช่น ใช้จำนวนผู้เรียนเป็นหลัก ใช้ผู้เรียนเป็นหลัก หรือธรรมชาติของเนื้อหาสาระในการเรียน เป็นต้น พร้อมบอกเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

2. ผู้สอนคิดว่า การสอน โสตทักษะ เหมาะสมกับการสอนรูปแบบใด เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต การค้นคว้าด้วยตนเอง หรือแบบผสมผสาน อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน

1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. เนื้อหาสาระในการเรียนการสอน เกี่ยวเนื่องกับ TIME หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. ผู้สอน ได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลักหรือไม่ ถ้ามี มีเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาเพิ่มเติมอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ผู้สอนพบว่าเนื้อหาสาระใดที่ทำให้ผู้เรียนสนใจมากที่สุดและมีประโยชน์ในการนำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆบ้าง

.....
.....
.....

2. ผู้สอนมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วันที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

แบบสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาที่เรียนวิชา การฝึกโสตและการอ่านโน้ต

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 1 ประวัติของนักศึกษา

ชื่อ – นามสกุล.....อายุ.....ปี

ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา..... Section.....

คุณวุฒิทางการศึกษา

1. ปริญญาตรี

วิชาเอก.....คณะ.....

สถาบัน.....

ประเทศ.....

วุฒิการศึกษาอื่น

ฯ.....

.....

ประสบการณ์การเรียนดนตรี.....ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของตัวแทนนักศึกษาที่เรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1. ผู้เรียนได้รับความรู้ในด้านใดบ้าง จากการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. เนื้อหาสาระในการเรียนมีความยากหรือง่ายมากน้อยเพียงใด มีความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระจากง่ายไปยากหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่าน โน้ต และนำไปใช้ประโยชน์กับวิชาอื่นได้หรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ผู้สอนมีวิธีการอย่างไรในการช่วยผู้เรียน เมื่อผู้เรียนทำตามเนื้อหาสาระไม่ได้หรือไม่ดีเท่าที่ควร

.....

.....

.....

.....

.....

**ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตัวแทนนักศึกษา สำหรับการเรียนวิชาโสตทัศนศึกษา
 ระดับอุดมศึกษา**

1. จากประสบการณ์การเรียนวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตของท่าน ท่านประสบปัญหาการเรียน
 ในด้านใดบ้าง อย่างไร

.....

2. ผู้เรียนมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการเรียนวิชาโสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา
 หรือไม่ อย่างไร

.....

วันที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

แบบสัมภาษณ์หัวหน้ารายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ต

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของหัวหน้ารายวิชา

ชื่อ – นามสกุล.....อายุ.....ปี

คุณวุฒิทางการศึกษา

1. ปริญญาตรี

วิชาเอก.....คณะ.....

สถาบัน.....

ประเทศ.....

2. ปริญญาโท

วิชาเอก.....คณะ.....

สถาบัน.....

ประเทศ.....

3. ปริญญาเอก

วิชาเอก.....คณะ.....

สถาบัน.....

ประเทศ.....

4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ประสบการณ์การสอนดนตรี.....ปี ตำแหน่งปัจจุบัน.....

- การประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

- การนิเทศการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ด้านผู้เรียน จำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม มีการแบ่งเป็นกลุ่มอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน

- การอบรมอาจารย์ผู้สอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- งบประมาณในการสนับสนุน เช่น หนังสือเรียน สื่อการสอน อุปกรณ์ เป็นต้น

.....
.....
.....
.....
.....

3. การทำงานร่วมกันระหว่างรายวิชาการฝึกโสตและการอ่านโน้ตและสาขาวิชาการประพันธ์และ
ทฤษฎีดนตรี มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านใดบ้าง อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

วันที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

ภาคผนวก ฉ
แบบสังเกตการสอน

แบบสังเกตการสอน ในรายวิชาการฟิสิกส์และการอ่านโน้ต

หลักสูตรคหศึกษาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยคหศึกษาศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2562

อาจารย์ผู้สอน.....

ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา..... Section

ด้าน	ข้อสังเกตการสอน	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนในคาบเรียนนี้		
	2. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนในจุดประสงค์ของคาบเรียนนี้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์		
	3. ผู้สอนให้ความสำคัญและเน้นจุดประสงค์การเรียนการสอน		
	4. ผู้เรียนสามารถทำตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้		
ด้านวิธีการสอน	1. ผู้สอนใช้เกณฑ์ที่ระบุไว้ในแบบสัมภาษณ์เป็นหลักในการกำหนดวิธีการสอน คือ ใช้ตัวผู้สอนเป็นหลัก		
	2. ผู้สอนให้ความสำคัญกับรูปแบบการสอน เช่น การบรรยาย การปฏิบัติ การสาธิต ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตัวเองแบบผสมผสาน		
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนการสอน	1. ผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน		
	2. ในชั้นเรียนมีการเรียนเนื้อหาสาระหลัก ตามที่ผู้สอนระบุไว้		
	3. ผู้สอนได้มีการสอนเนื้อหาสาระเสริมเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระหลัก		
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	1. ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน มีการดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่ผู้สอนได้ระบุไว้		
	2. ผู้สอนใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน		

วันที่สังเกตการณ์การเรียนการสอน.....

สถานที่.....

ภาคผนวก ช
ภาพประกอบงานวิจัย

การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน

การสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษา

การสังเกตการสอนในห้องเรียน

ภาคผนวก ซ

แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย

กองบรรณาธิการวารสารสหศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
๒๕/๒๕ พุทธมณฑลสาย ๔
ศาลายา นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร.๐๒-๕๐๐-๒๕๔๐-๗๘
ต่อ ๑๖๔๘

ที่ สศ.๒๕๖๓/๑๐
วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓
เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์
เรียน คุณพิมพ์ตะวัน ลาภวนิชย์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง "การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโสตทัศนศึกษาในระดับอุดมศึกษา
กรณีศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล" มาเพื่อการตีพิมพ์ใน
วารสาร "สหศาสตร์" นั้น ในการนี้บทความของท่านได้ผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการวารสารฯ และ
ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และเห็นชอบให้นำลงพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ "สหศาสตร์" ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑
(มกราคม-มิถุนายน ๖๓) ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล)
บรรณาธิการวารสารสหศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	พิมตะวัน ลาภวณิชช์
วัน เดือน ปีเกิด	5 กรกฎาคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ประถมศึกษา โรงเรียนพระแม่มาลี สาทร จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพรักษมาตาวิทยา จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2551	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ดนตรี) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2555	ดุริยางคศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีดนตรี) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม
สถานที่ทำงาน	โรงเรียน Bangkok International Preparatory&Secondary School
ตำแหน่ง	ครูพิเศษดนตรีสากล